

Załącznik nr 1
do Uchwały nr/2014
Rady Gminy Brzeżno
z dnia

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY BRZEŻNO
NA LATA 2014-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA
2023 - 2027**

1.	WSTĘP.....	3
2.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY BRZEŻNO.....	21
2.1.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY BRZEŻNO.....	21
2.2.	ZASOBY NATURALNE.....	23
2.3.	WARUNKI PRZYRODNICZE.....	29
2.4.	LUDNOŚĆ.....	33
2.5.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	42
2.6.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	50
2.7.	GOSPODARKA I POTENCJAŁ LOKALNEGO RYNKU.....	56
2.8.	BUDŻET GMINY.....	61
3.	WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH (ILOŚCIOWYCH) ORAZ JAKOŚCIOWYCH.....	65
3.1.	Bezpośrednie wywiady kwestionariuszowe (PAPI).....	65
3.2.	Indywidualne wywiady pogłębione (IDI).....	113
3.3.	Grupy Fokusowe (FGI).....	119
4.	ANALIZA I WNIOSKI Z REALIZACJI DOTYCHCZASOWYCH LOKALNYCH STRATEGII.....	123
5.	SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA I TERYTORIALNA Z INNYMI OBSZARAMI FUNKcjONALNYMI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM.....	128
6.	ANALIZA SWOT.....	132
7.	WIZJA I MISJA GMINY BRZEŻNO.....	144
8.	OBSZARY STRATEGICZNE I KIERUNKI ROZWOJU.....	146
9.	SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY BRZEŻNO NA LATA 2014- 2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023 – 2027.....	179
10.	ZAŁĄCZNIKI I FORMULARZE.....	188

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu Gminy, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni Gminy.

Respektując nowatorskie zasady rozwoju regionalnego w Polsce (tzw. nowy paradygmat rozwoju regionalnego), Strategia uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, promując współpracę pomiędzy samorządem Gminy, samorządami gmin i powiatu, sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, mającymi wpływ na realizację celów i kierunków interwencji. Dlatego w systemie zarządzania polityką rozwoju, Strategia pełni kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz samorządu gminnego, ale również jako narzędzie współpracy z partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi. Tworzenie partnerstw na etapie realizacji poszczególnych kierunków interwencji niniejszej Strategii, będzie miało kluczowe znaczenie dla pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się niejednorodnym poziomem rozwoju społeczno – gospodarczego. Obszary usytuowane wokół aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin cechuje wyższy poziom rozwoju, a jednocześnie obok nich występują obszary problemowe o relatywnie niższym poziomie rozwoju, w tym o postępującej marginalizacji. Powyższe uwarunkowania rozwojowe województwa wynikają z peryferyjnego usytuowania względem centrum regionu głównych ośrodków wzrostu tj.: Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego oraz obszaru funkcjonalnego Koszalina.

Obserwuje się również proces ugruntowania deficytów rozwojowych obszarów problemowych, będących przede wszystkim wynikiem osłabienia bazy ekonomicznej i zaniku miejsc pracy (w szczególności na obszarach wiejskich). Jest to związane między innymi z wciąż nieprzezwyciężonymi problemami strukturalnymi spowodowanymi likwidacją Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz ograniczonymi endogenicznymi potencjałami rozwojowymi obszarów wiejskich. Powyższe uwarunkowania rozwojowe stanowiły przesłankę dla sformułowania koncepcji wskazania na obszarze

województwa zachodniopomorskiego tzw. **Specjalnej Strefy Włączenia** oraz podjęcia w stosunku do wskazanego obszaru odpowiedniej interwencji.

W województwie zachodniopomorskim wyróżnione zostały trzy obszary funkcjonalne, które są obszarami strategicznej interwencji:

- **Szczeciński Obszar Metropolitalny** (celem interwencji jest wzmocnienie jego roli, jako regionalnego centrum rozwoju gospodarczego);
- **Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzki Obszar Funkcjonalny** (celem interwencji jest utworzenie aglomeracyjnego obszaru wzrostu we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego);
- **Specjalna Strefa Włączenia** (celem interwencji jest wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, powstrzymanie i odwrócenie niekorzystnych trendów społeczno-gospodarczych i demograficznych, zwiększenie regionalnej spójności społecznej i gospodarczej).

Gminą Brzeżno znajduje się na terenie Specjalnej Strefie Włączenia, w której skumulowane są wiejskie obszary cechujące się niskimi szansami rozwojowymi. Są to obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów społeczno-gospodarczych.

Gmina Brzeżno (oraz cały powiat świdwiński) oraz inne obszary objęte Specjalną Strefą Włączenia charakteryzują się niekorzystnymi uwarunkowaniami z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej oraz istniejącej infrastruktury społecznej. Obszary te cechuje ponadto niska atrakcyjność gospodarcza i wspomniany już wysoki poziom bezrobocia. Koncentracja powiatów marginalizowanych o najwyższej stopie bezrobocia występuje w centralnej i wschodniej części województwa zachodniopomorskiego.¹

Realizacja zintegrowanego podejścia terytorialnego w ramach RPO WZ 2014 – 2020 odbywać się będzie za pomocą narzędzi: Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, na terenie obszarów o wysokiej zdolności rozwojowej oraz m.in. Kontraktu Samorządowego, jak również planowane jest organizowanie konkursów skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie. Oba narzędzia ukierunkowane będą na realizację terytorialnych strategii rozwojowych przygotowanych przez JST we współpracy z lokalnymi partnerami procesów rozwojowych, co pozwoli na wsparcie ze

¹ Regionalny Program Operacyjny Województwa..., op. cit., s. 219.

środków RPO WZ 2014 – 2020 zintegrowanych projektów realizujących cele rozwojowe odpowiadające zdiagnozowanym terytorialnym potencjałom, jednocześnie niwelując istniejące bariery. Zintegrowane podejście terytorialne na obszarze SSW realizowane będzie m.in. przez zastosowanie Kontraktów Samorządowych przygotowanych przez lokalne partnerstwa oraz poprzez dedykowane terytorialnie i tematycznie konkursy.

Założenia koncepcyjne

Strategia Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój Gminy (bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej) w efekcie prowadzący do poprawy jakości życia mieszkańców. Jej konstrukcję oparto na partycypacyjno-eksperckim modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój terytorialny w Polsce.

Strategia rozwoju Gminy jest dokumentem planistycznym wyznaczającym najważniejsze kierunki rozwoju, zadania oraz metody weryfikacji osiągniętych na etapie wdrażania rezultatów. Strategia rozwoju Gminy jest przy tym kluczowym dokumentem wspólnoty samorządowej i wyrazem polityki rozwoju przyjętej w drodze uzgodnień i debaty publicznej.

Opracowanie Strategii jest odpowiedzią na dynamikę zmian społeczno-gospodarczych, zachodzących w obrębie Gminy Brzeżno, jak i w jego otoczeniu (rzeczywiste procesy i zjawiska - natury gospodarczej, społecznej, kulturowej, zarządczej, itp.), a także wynika z nurtu przesłanek formalno-prawnych, uzasadniających potrzebę weryfikacji dokumentów strategicznych wszystkich Jednostek Samorządu Terytorialnego w kraju (konieczność przeglądu i weryfikacji Strategii w kontekście dostosowania założeń do wytycznych i rekomendacji, które płyną z dokumentów o charakterze nadrzędnym).

Wśród kluczowych czynników, determinujących potrzebę przygotowania **Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027**, należy zatem wymienić:

1. Dostosowanie Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego, w tym uspołnienie horyzontu czasowego Strategii z horyzontem czasowym obecnego okresu programowania Unii Europejskiej oraz dokumentów nadrzędnych.

Ostatnie lata to okres powstawania nowych i aktualizacji poprzednich wersji dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym szczebla krajowego i regionalnego. Modyfikacjom uległa ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, uchwalona została Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), wprowadzająca nowy paradygmat polityki regionalnej w Polsce, zaktualizowano dokumenty europejskie (Europa 2020), krajowe (Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r., Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.) i regionalne, w tym Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020. Uwzględnienie wytycznych i rekomendacji, płynących z dokumentów nadrzędnych, pozwoliło na skorelowanie Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno z priorytetami rozwojowymi województwa, a w dalszej perspektywie na korzystanie z nowych narzędzi polityki regionalnej.

2. Dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w gminie i jego otoczeniu.

Gmina to nie tylko wydzielony granicami administracyjnymi obszar, ale przede wszystkim społeczność lokalna, w której na bieżąco ulega zmianie sytuacja demograficzna i gospodarcza. To mieszkańcy Gminy tworzą z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową, która funkcjonuje w interakcji z otoczeniem. Szereg poważnych przeobrażeń, jak np.: ogólnoswiatowe spowolnienie gospodarcze (i związane z tym mniejsze dochody budżetowe), rosnące dysproporcje w rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego, deficyt finansów publicznych czy zmiana obserwowanych trendów demograficznych, wpływa w dużym stopniu także na sytuację Gminy. Nowa Strategia Rozwoju Gminy Brzeżno winna się opierać na konkretnych założeniach oraz definiować cele oraz kierunki interwencji, służące podnoszeniu konkurencyjności Gminy oraz przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych. Są to wyzwania, którym Gmina Brzeżno musi sprostać w

dobie postępującego procesu globalizacji, nasilającej się konkurencji, informatyzacji wielu sfer życia i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

3. Umacnianie partnerstwa Powiatu Świdwińskiego i gmin wchodzących w skład Powiatu.

Realizacja wyzwań rozwojowych nierzadko wiąże się z podejmowaniem współpracy z samorządami innych szczebli, instytucjami państwowymi, partnerami społecznymi i prywatnymi. Stąd też Strategia nie obejmuje wyłącznie zadań będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje na rozwiązania niezbędne dla stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty gminy czy Powiatu.

Gminy wchodzące w skład powiatu świdwińskiego oraz samorząd powiatowy, winny powołać do życia partnerstwo samorządowe, którego celem będzie budowa efektywnej platformy współpracy międzysamorządowej oraz międzysektorowej, na rzecz rozwoju wspólnoty powiatowej – powołanie obszaru funkcjonalnego. Zacieśnianie tej współpracy będzie miało olbrzymie znaczenie w procesie pozyskiwania środków unijnych w obecnym okresie programowania (lata 2014-2020). Dlatego niniejsza Strategia zawiera kierunki interwencji (kluczowe zadania), które są wyzwaniem nie tylko dla samorządu gminnego, ale również dla pozostałych partnerów samorządowych, pozarządowych i prywatnych.

Dzięki zaangażowaniu w proces budowy dokumentu przedstawiciele samorządu, organizacji publicznych, przedsiębiorców i lokalnych liderów życia społecznego, Strategia Rozwoju Gminy Brzeżno stanowi nie tylko element prowadzenia polityki rozwoju lokalnego i regionalnego, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawiciele różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową.

Dobra, czyli skuteczna strategia, nie tylko jest dokumentem przygotowanym w poprawny metodologicznie sposób, ale przede wszystkim jest dokumentem nieoderwanym od rzeczywistości – jest zatem dokumentem wpisującym się w system zarządzania – Gminą, powiatem, regionem i krajem. To jest nowe podejście do realizacji polityk publicznych, przygotowujących Polskę do kreowania zrównoważonego, trwałego i intensywnego rozwoju z racjonalnym wykorzystaniem w pierwszej kolejności

endogenicznych potencjałów (zasobów) i wsparciem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej w nowym okresie programowania.

Nowy model zarządzania strategicznego rozwojem wynika z delegacji prawnych zapisanych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Art.2 ustawy mówi, że polityka rozwoju jest zespołem wzajemnie powiązanych działań, które mają na celu: trwałą i zrównoważony rozwój kraju spójność społeczno – gospodarczą, regionalną i przestrzenną, jak również podnoszenie konkurencyjności gospodarki oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Art.3 ustawy mówi, że politykę rozwoju prowadzą Rada Ministrów na obszarze całego kraju i w zakresie zadań ogólnopolskich, samorząd regionalny w skali regionalnej oraz samorząd powiatowy i gminny w zakresie wspólnot samorządowych powiatu i gminy. Jak mówi art. 4 ustawy, politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, strategii sektorowych, programów operacyjnych i planów wykonawczych oraz można ją prowadzić na podstawie innych instrumentów prawnych i finansowych określonych w odrębnych przepisach. Przy czym zobligowani do przygotowania i wdrażania strategii rozwoju są Rada Ministrów i samorząd regionalny, natomiast samorząd powiatowy i gminny może prowadzić politykę rozwoju za pośrednictwem fakultatywnie przygotowanych strategii rozwoju. Ustawa określa również zasady konsultowania, uzgadniania i zatwierdzania zgodności strategii i innych dokumentów planistycznych ze Strategią Rozwoju Kraju.

Na podstawie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Rada Ministrów przyjęła w dniu 27 kwietnia 2009 roku „Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski”. Dokument ten określa wyzwania i zasady funkcjonowania systemu zarządzania strategicznego rozwojem kraju. Zgodnie z ustaleniami tego dokumentu, polityka rozwoju musi być spójna. Musi zatem wyznaczać węzłowe obszary tematyczne i jasno określać cele realizacyjne. Jednocześnie zapewnić należy integrację wymiaru społeczno-gospodarczego i terytorialnego strategii.

Dokument Rady Ministrów zaleca również zapewnienie spójności wszystkich polityk sektorowych, dziedzinowych i regionalnych, w tym również tworzonych i realizowanych na poziomie lokalnym. Istotne znaczenie w realizacji polityk rozwojowych nadaje się polityce regionalnej. Głównym wyzwaniem tej polityki jest wzrost konkurencyjności województw i wyrównywanie szans rozwojowych, jak również uwzględnienie nowych elementów, jakim jest zindywidualizowane podejście do

obszarów strategicznej interwencji (w tym np. obszarów metropolitalnych i obszarów zurbanizowanych).

Niezmiernie ważnym w realizacji nowego podejścia w zarządzaniu strategicznym kraju jest wypracowanie nowej typologii dokumentów strategicznych, określenie ich roli w procesie programowania rozwoju oraz hierarchii i zakresu zależności między poszczególnymi typami dokumentów. Dlatego też dla właściwej koordynacji realizacji polityk publicznych na wszystkich szczeblach zarządzania rozwojem, kluczowe jest wprowadzenie ściślejszego powiązania kompleksowych dokumentów strategicznych (długookresowa i średniookresowa strategia rozwoju kraju) z innymi dokumentami strategicznymi (strategie rozwojowe o zasięgu ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym oraz różnorodne programy) tworzonymi dla poszczególnych dziedzin lub dla sektorów gospodarki.

Powiązanie to powinno być tworzone na poziomie metodologicznym (struktura dokumentu, zarządzanie przez cele, monitoring, ewaluacja, itp.) oraz współzależności celów. Takie podejście wzmocni koordynację działań rozwojowych i poprzez synergię przyniesie większe efekty w wymiarze społeczno-gospodarczym, regionalnym i przestrzennym. Ważny przy tym jest ustalenie jednego ośrodka koordynacyjnego realizacji wszystkich polityk publicznych, jakim jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Realizacja nowego podejścia do zarządzania strategicznego krajem zakłada wdrażanie jednej, wspólnej polityki określającej odniesieniu do terytorium cele dla wszystkich podmiotów (publicznych, społecznych i prywatnych). Wszystko to w celu stymulowania konkurencyjności w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej oraz zwiększania spójności terytorialnej poprzez wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwoju z ośrodków (obszarów) najszybciej rozwijających się na pozostałe obszary. Nowe podejście zakłada koncentrację interwencji wszelkich polityk publicznych na wybranych obszarach tematycznych i przestrzennych (tzw. Obszarach strategicznej interwencji). Oznacza to wzmocnienie strategicznego wymiaru realizacji polityk publicznych, czyli doprowadzenie do stanu koncentracji na tych tematach i na tych terytoriach, które albo mają silny potencjał rozwojowy, albo wymagają interwencji publicznej w celu rozwiązania zidentyfikowanych problemów (likwidacji barier rozwojowych). Istotne przy tym jest sieciowanie powiązań instytucjonalnych i funkcjonalnych wszelkich podmiotów

(szczególnie publicznych) włączonych w realizację polityk publicznych. Warunkiem skuteczności jest stała poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi i wzmocnienie koordynacji wertykalnej (pomiędzy różnymi szczeblami struktury zarządzania państwem) i horyzontalnej (pomiędzy różnymi obszarami tematycznymi) wszelkich polityk publicznych służących zdefiniowanemu rozwojowi lokalnemu, regionalnemu i kraju.

Założenia realizacji nowego podejścia do polityk publicznych wskazują na kilka zasadniczych kwestii, z których najważniejsze to:

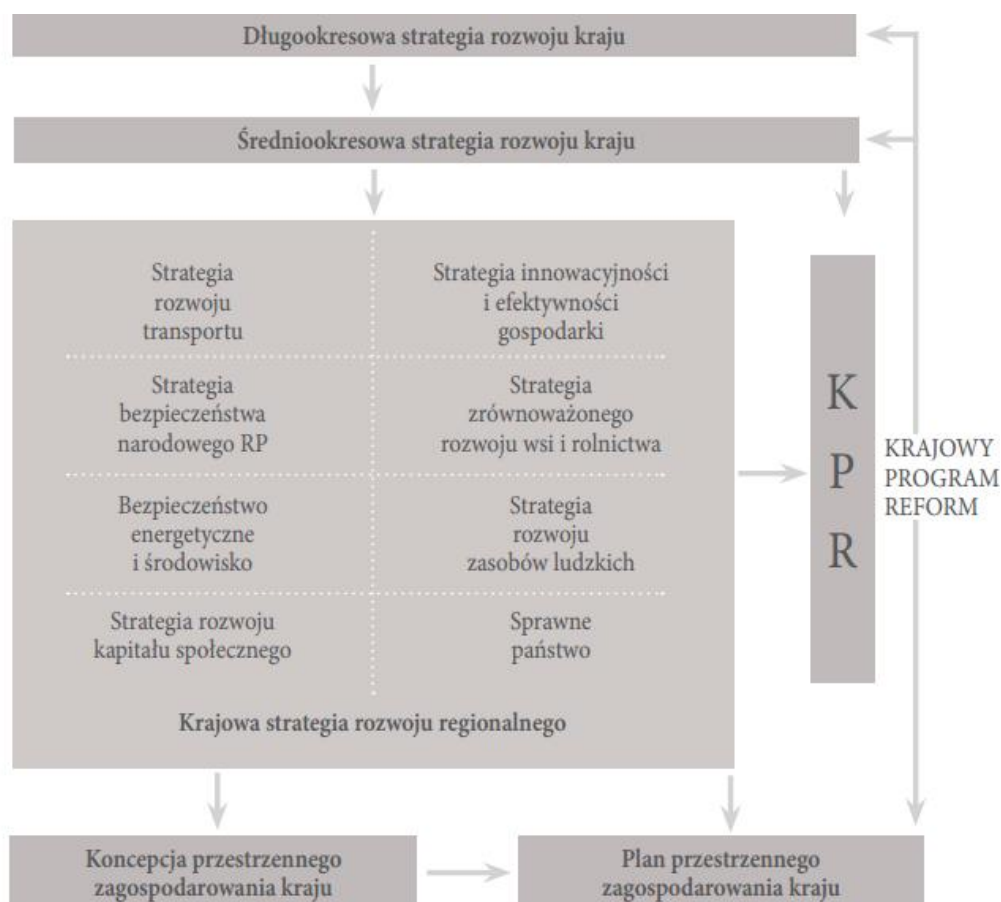
- Zwiększenie efektywności polityk publicznych m.in. poprzez wprowadzenie zasady warunkowości i konkurencji w dostępie do środków publicznych w oparciu o realizację założonych wskaźników rzeczowych,
- Wprowadzenie nowego instrumentu partnerstwa i koordynacji działań ukierunkowanych terytorialnie, jakim jest kontrakt terytorialny,
- Racjonalizacja systemu zarządzania i finansowania polityk publicznych przez określenie najbardziej efektywnego poziomu dostarczania usług publicznych.

Wśród narzędzi realizacji nowego podejścia do polityk publicznych należy wymienić następujące:

- Spójność i komplementarność różnych dokumentów strategicznych,
- Hierarchizacja dokumentów strategicznych i ich standaryzacja metodologiczna (diagnoza, programowanie, wdrażanie, monitoring i ewaluacja w oparciu jednolity ogólnopolski system wskaźników kluczowych),
- Koncentracja procesu realizacji działań pro rozwojowych na osiąganiu rezultatów – oznacza to warunkowe przekazywanie środków finansowych i szersze wykorzystywanie rezerw efektywnościowych),
- Kontrakt terytorialny, czyli umowa o charakterze cywilno-prawnym na realizację i finansowanie ze środków publicznych (krajowych i europejskich) tych zadań i przedsięwzięć, które mają wymiar strategiczny dla zdefiniowanego rozwoju obszaru strategicznej interwencji, subregionu, regionu i kraju,
- Terytorializacja systemu dystrybucji środków – oparta na ocenie efektywności podejmowanych działań, mechanizmów dystrybucyjnych oraz instrumentów finansowych stosowanych przez samorządy i inne podmioty publiczne,

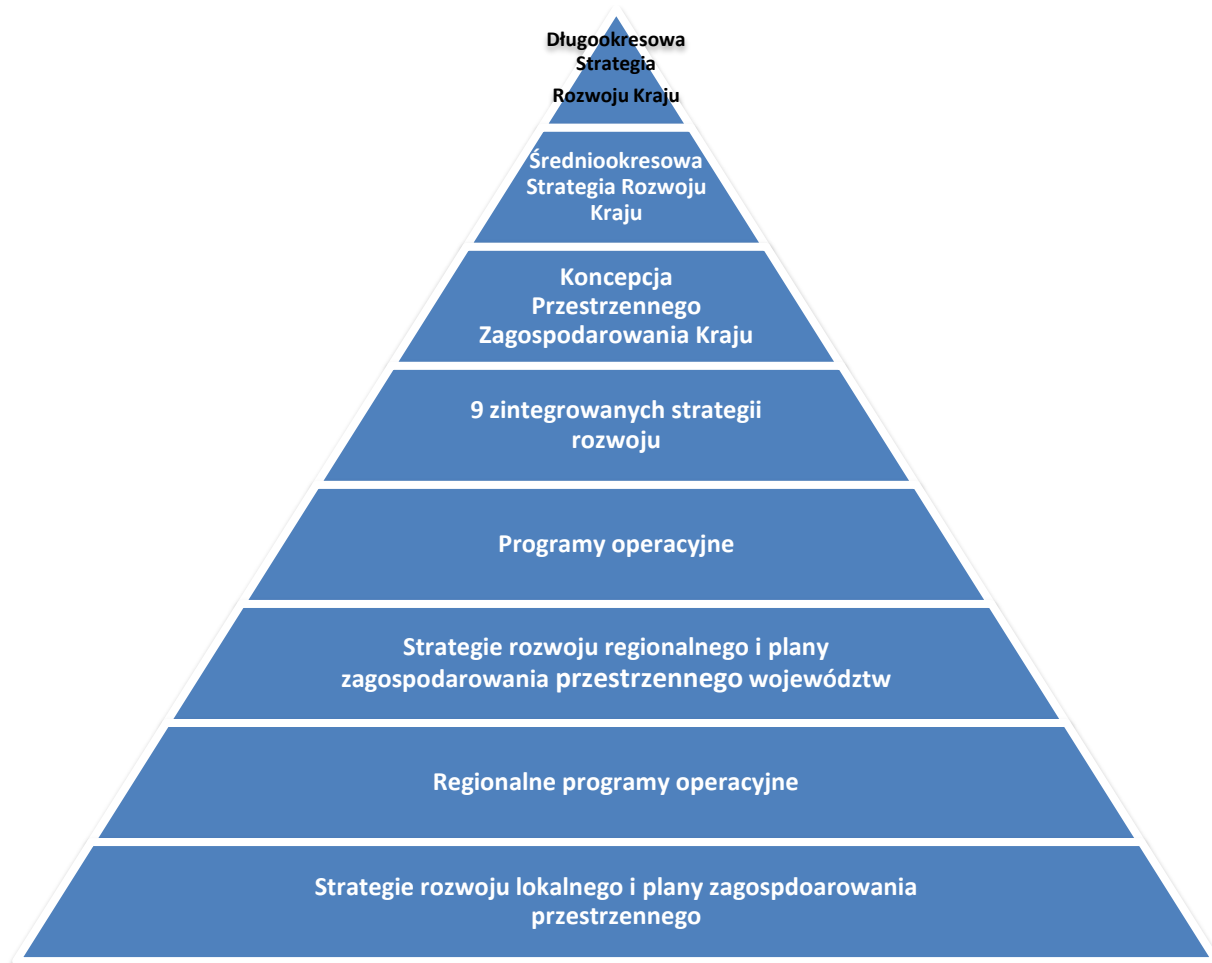
- Obserwatoria rozwoju terytorialnego – system stałego monitorowania i ewaluacji procesów rozwoju i efektów polityk publicznych,
- Certyfikacja instytucji wdrożeniowych (np. w przypadku strategii regionalnych i programów operacyjnych),
- Wymiana informacji i dobrych praktyk,
- Popieranie innowacyjnych rozwiązań służących realizacji polityk publicznych
- Stałe podnoszenie kwalifikacji administracji publicznej – urząd, jako organizacja „samoucząca się”.

Obowiązujący system wdrażania nowego podejścia do realizacji polityk publicznych zakłada integrację, koordynację i spójność wszelkich dokumentów strategicznych. Poniższy schemat obrazuje funkcjonowanie systemu na poziomie kraju.

Źródło: „Polityka rozwoju w zintegrowanym podejściu”, publikacja Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wydana w ramach projektu systemowego POKL „Zarządzanie strategiczne rozwojem – poprawa jakości rządzenia w Polsce. Strategicznie dla rozwoju”, str.9

Koordinację polityk publicznych ma zapewnić określony system ich spójności. Ilustruje to poniższy schemat.

Źródło: opracowanie własne

Organizacja procesu tworzenia Strategii

Zarządzanie strategiczne to kierowanie rozwojem w długim czasie czasu, dzięki wykorzystaniu rzetelnej wiedzy do analizy i oceny bieżącej oraz przyszłej sytuacji Jednostki Samorządu Terytorialnego, a także dzięki przewidywaniu zmian w otoczeniu.

Zgodnie z tymi założeniami, proces budowy Strategii Rozwoju przebiegał wieloetapowo, począwszy od planowania wstępnego (plan for planning, organizacja procesu), poprzez analizy statystyczne i strategiczne (diagnoza sytuacji), określenie wizji i misji oraz wybór obszarów priorytetowych i celów strategicznych, po budowę planu operacyjnego i wdrażanie Strategii wraz z systemem jej monitoringu.

Proces związany z opracowaniem Strategii Rozwoju obejmował następujące etapy:

A) Obraz środowiska lokalnego - diagnoza społeczno-gospodarcza

Planowanie strategiczne opiera się na możliwie obiektywnej ocenie sytuacji społeczno-gospodarczej oraz potencjału JST, uwzględniającej jej powiązanie z otoczeniem. Celem pozyskania takiej oceny, przeprowadzona została diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Brzeżno w układzie dynamicznym (kilkuletnim) i porównawczym (benchmarkingowym). Efektem prac było powstanie raportu diagnostycznego, opisującego podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy - materiał analityczny, charakteryzujący stan istniejący oraz tendencje społeczno-gospodarcze zachodzące w Gminie w latach 2008-2013 (lub nowsze). Dokument opracowany został przede wszystkim w oparciu o materiały własne jednostek samorządu terytorialnego (gmina, Powiat) i dane Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych). Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej stały się materiałem wyjściowym do analizy zasobów własnych i otoczenia (analiza SWOT).

W ramach przedmiotowego etapu opracowywania Strategii przeprowadzono następujące prace:

A.1. Analiza danych zastanych (desk research) dotyczących Gminy Brzeżno.

Analiza danych zastanych to metoda badań społecznych, która zakłada szczegółową analizę istniejących już i dostępnych danych. W jej wyniku następuje scalanie, przetwarzanie i analiza danych rozproszonych dotychczas wśród rozmaitych źródeł. Analiza danych zastanych zapewniła zdobycie informacji, które można otrzymać drogą analizy opracowań i ekspertyz. Analiza desk research wolna jest od większości obciążeń charakterystycznych dla badań reaktywnych takich jak efekt ankietarski. Pozwala tym samym na uzyskanie wysoce obiektywnych informacji. Ponadto stanowi doskonały wstęp do dalszych badań. Wyniki uzyskane w trakcie analizy desk research posłużyły do realizacji dalszych etapów prac związanych z opracowaniem Strategii.

Analizie poddane zostały dokumenty strategiczne Gminy Brzeżno, dokumenty strategiczne powiatu świdwińskiego, dokumenty strategiczne gmin powiatu świdwińskiego, dokumenty planistyczne i strategiczne na poziomie wojewódzkim, krajowym.

A.2. Wywiad grupowy zogniskowany – grupy fokusowe (FGI - Focus Group Interview FGI)

FGI to ustrukturalizowana i moderowana dyskusja kilku osób, zogniskowana na wybranym zagadnieniu. Prowadzona jest według scenariusza, który określa konkretny cel rozmowy i wytyczne dla moderatora o tym jak prowadzić dyskusję. Zaletą FGI jest łączenie elementów zwykłego wywiadu z metodami warsztatowymi o charakterze konsultacyjnym. Pozwala to na uzyskanie bardzo dużej ilości informacji w krótkim czasie poprzez wykorzystanie dynamiki grupowej. Konstruktywna dyskusja i samoaktywizacja rozmówców pozwoliła poznać wiele punktów widzenia na dany problem oraz uzyskać syntetyczne wnioski. Funkcją badania FGI, było uzyskanie pogłębionych informacji od osób, których wiedza i opinie są cenne z punktu widzenia celów badania. Metoda badania techniką zogniskowanych wywiadów grupowych została wykorzystana do badania lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia następujących problemów badawczych:

- Czy strategia gminy realizowana do tej pory przez władze lokalne odpowiadała na potrzeby mieszkańców? Dlaczego tak, dlaczego nie?
- Czym charakteryzuje się gmina? Jaki czynniki ją wyróżniają? Proszę o zwrócenie uwagi zarówno na aspekty pozytywne, jak i negatywne.
- Jakie uwarunkowania wewnętrzne (związane bezpośrednio z gminą) mają wpływ na rozwój gminy i jej społeczności?
- Jakie są strategiczne kierunki rozwoju gminy na lata 2014-2022? Dlaczego właśnie one?
- Jakie czynniki zewnętrzne (znajdujące się poza gminą) mają obecnie pozytywny wpływ na rozwój gminy, a jakie będą miały taki wpływ w przyszłości?
- Jakie dostrzegają Państwo kluczowe inwestycje, które muszą zostać zrealizowane, aby poprawić warunki życia na terenie gminy?
- Jakie dostrzegają Państwo czynniki zewnętrzne, które mogą ograniczyć rozwój gminy? Które z nich mogą mieć, Państwa zdaniem, największy wpływ? Jakie działania mogą zostać podjęte przez władze lokalne, aby te czynniki wyeliminować lub zmniejszyć ich oddziaływanie?

- Jakie uwarunkowania wewnętrzne mogą ograniczyć rozwój gminy? Które z nich stanowią największe zagrożenie? Jakie działania mogą podjąć władze lokalne, aby ograniczyć ich wpływ?
- Jak do tej pory przebiegała współpraca pomiędzy gminami? Jakie efekty dzięki niej uzyskano?
- W jaki sposób powinna w przyszłości przebiegać współpraca i co będzie można dzięki niej osiągnąć?
- Jakie mają Państwo dodatkowe sugestie dotyczące kierunków rozwoju gminy, jakie gmina powinna obrać na przyszłe lata?

Wywiad FGI został przeprowadzane przez doświadczonego i przeszkolonego pod kątem badania moderatora.

W badaniu grupy fokusowej wzięli udział:

- przedsiębiorcy,
- przedstawiciele ośrodków kultury,
- przedstawiciele ośrodków edukacji,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego,
- przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej,
- przedstawiciele służb zatrudnienia,
- mieszkańcy.

W ramach badania został przeprowadzony 1 zogniskowany wywiad grupowy.

A.3. Wywiady wśród mieszkańców

W ramach prac nad opracowaniem Strategii (proces uspołeczniania procesu budowania Strategii Rozwoju) przeprowadzono 7 indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI). Wywiad IDI to ustrukturyzowana rozmowa z daną osobą, która ma na celu uzyskanie konkretnych informacji w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu. Standaryzacja poruszanych zagadnień, a w szczególności celu rozmowy, pozwoliła na uzyskanie informacji istotnych z punktu widzenia celów badania. Metoda badania techniką IDI została wykorzystana do badania

lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia następujących problemów badawczych:

- Proszę powiedzieć, jakie dostrzega Pan/Pani potrzeby społeczne gminy, związane na przykład z edukacją, rekreacją i wypoczynkiem, kulturą, udziałem w życiu gminy, opieką zdrowotną?,
- Jakie dostrzega Pan/Pani potrzeby infrastrukturalno-gospodarcze gminy, związane na przykład z walką z bezrobociem, infrastrukturą transportową, dostępem do infrastruktury technicznej takiej jak sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna. Jak ocenia Pan/Pani jakość usług świadczonych w tym zakresie?,
- Jakie dostrzega Pan/Pani mocne strony obszaru gminy i powiatu oraz zamieszkującej je społeczności lokalnej, które pozytywnie wpływają na ich rozwój?,
- Jakie czynniki zewnętrzne (znajdujące się poza gminą) mają obecnie pozytywny wpływ na rozwój gminy, a jakie będą miały taki wpływ w przyszłości?,
- Jakie działania samorządu terytorialnego pozwoliłyby na rozwój gminy?
- W jakim kierunku powinna się rozwijać gmina? Proszę uzasadnić odpowiedź,
- Jakie dostrzega Pan/i kluczowe inwestycje, które muszą zostać zrealizowane, aby poprawić warunki życia na terenie gminy?,
- Jakie czynniki zewnętrzne mogą utrudnić lub uniemożliwić rozwój gminy? W jaki sposób można te czynniki wyeliminować lub zmniejszyć ich negatywne oddziaływanie?,
- Jakie uwarunkowania wewnętrzne (związane bezpośrednio z gminą) mogą utrudnić lub uniemożliwić rozwój gminy? W jaki sposób można te czynniki wyeliminować lub zmniejszyć ich negatywne oddziaływanie?
- Jak Pan/Pani ocenia dotychczasową współpracę gmin wchodzących w skład powiatu świdwińskiego? Proszę uzasadnić odpowiedź,
- Proszę powiedzieć, co mogą zyskać poszczególne gminy i powiat dzięki współpracy?,
- Jakie ma Pan/Pani dodatkowe sugestie dotyczące kierunków rozwoju gminy, jakie gmina powinna obrać na przyszłe lata?

Do badania zostali zaproszeni:

- Przedsiębiorcy – 1 osoba,
- przedstawiciele ośrodków kultury – 2 osoba,
- przedstawiciele ośrodków edukacji – 1 osoba,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego – 2 osoba,
- Mieszkańcy – 1 osoba.

A.3. Badania ankietowe wśród mieszkańców

W ramach prac nad opracowaniem Strategii przeprowadzono 70 bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych (Paper And Pencil Interview - PAPI). Badanie bezpośrednie z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety polegało na zbieraniu informacji przy pomocy standaryzowanego kwestionariusza ankiety. Metoda badania techniką PAPI została wykorzystana do badania lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia m.in. oceny warunków w życia na terenie Gminy, oceny ważność realizacji poszczególnych przedsięwzięć na terenie Gminy w perspektywie lat 2014-2022, preferowanych kierunków rozwoju Gminy Brzeżno.

B) Analiza strategiczna uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych metodą SWOT.

Raport diagnostyczny, charakteryzujący podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Brzeżno, posłużył jako impuls do dyskusji dotyczącej zasobów wewnętrznych Gminy oraz wpływu otoczenia zewnętrznego. W trakcie prac zespołu roboczego ds. opracowania Strategii Rozwoju oraz „Panelu Ekspertów” dokonano oceny i analizy potencjału Gminy oraz szans i zagrożeń dla jej dalszej rozwoju społeczno-gospodarczego. W tym celu przeprowadzono analizę SWOT. Pracę usystematyzowano poprzez określenie bloków tematycznych, wynikających z przeprowadzonej wcześniej, eksperckiej diagnozy.

Zamieszczona w niniejszej Strategii analiza SWOT, stała się podstawą do sformułowania podstawowych wyzwań i zagadnień strategicznych.

W ramach realizacji prac powołano „panelu ekspertów” z udziałem niezależnych specjalistów z zakresu budowy strategii rozwoju. Eksperci w oparciu o wyniki wcześniejszych badań dokonali uzupełnień oraz weryfikacji wniosków i rekomendacji otrzymanych przez zespół badawczy. Dzięki holistycznemu podejściu członków panelu ekspertów wypracowane zostały rozwiązania podnoszące skuteczność strategii.

C) Identyfikacja głównych kierunków rozwoju Gminy i sformułowanie planu operacyjnego.

Przedmiotem kolejnych prac stał się wybór obszarów priorytetowych i celów strategicznych oraz budowa planu operacyjnego Strategii. W oparciu o wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT, zespół ekspertów ds. Strategii Rozwoju dokonał identyfikacji obszarów priorytetowych (kierunków rozwoju) dla Gminy Brzeżno, czyli takich, które odzwierciedlają zasadnicze pola działań w zakresie intensyfikowania rozwoju. W efekcie prac zdefiniowano obszary strategiczne. Kolejnym etapem prac zespołu ekspertów było opracowanie planu operacyjnego Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno. Plan powstał na bazie dokonanych wcześniej analiz i opracowań, wytycznych i założeń zawartych w dokumentach wyższego rzędu (analiza pod kątem zgodności z priorytetami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, jak Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 i Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020), a także z uwzględnieniem wniosków płynących z opracowanej uprzednio analizy SWOT.

Dla ukazania hierarchii powiązań łączących poszczególne elementy planu operacyjnego, zaprojektowano go w następującym układzie:

- strategiczne obszary rozwoju - główne kierunki rozwoju,
- cele strategiczne – długookresowe,
- cele operacyjne – średniookresowe,
- kierunki interwencji (kluczowe zadania).

W trakcie prac panelu ekspertów określono także ramy logistyczne realizacji kierunków interwencji - jednostka realizująca zadanie, jednostka monitorująca zadanie, partnerzy realizacyjni, mierniki realizacji celów. Plan operacyjny został poddany szczegółowej

dyskusji i niezbędnym uzupełnieniom, czym zwięźcono pracę merytoryczną nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027. Ostateczna wersja Strategii jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym, a jednocześnie wskazującym priorytety i narzędzia realizacji, które na najbliższe lata wydają się stwarzać najwięcej możliwości dla rozwoju społeczno-gospodarczego całej wspólnoty samorządowej. Z biegiem czasu, na etapie wdrażania, Strategia ulegać będzie modyfikacjom i aktualizacjom w taki sposób, aby jej realizacja dostosowana była do bieżących potrzeb i aspiracji społeczności lokalnej.

Harmonogram prac

Prace nad opracowaniem Strategia Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 przebiegały zgodnie z prezentowanym harmonogramem:

Etap I: Prace przygotowawcze. Prace nad Strategią Rozwoju rozpoczęły się od powołania zespołów roboczych i opracowania planu prac. Zadaniem zespołów było zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania raportu diagnostycznego. W dalszej kolejności zrealizowano badania według przyjętej metodologii IDI, PAPI, FGI.

Etap II: Opracowanie raportu diagnostycznego, opisującego podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Brzeżno. W ramach etapu opracowano diagnozę stanu zasobów Gminy Brzeżno oraz tendencji rozwojowych zachodzących w latach 2008-2013 w sferze przestrzenno-przyrodniczej, społecznej, kulturowej i gospodarczo-finansowej. Dokonano analizy wyników bada IDI, PAPI, FGI.

Etap III: Analiza strategiczna Gminy i budowa planu operacyjnego Strategii Rozwoju. Wśród najważniejszych działań zrealizowanych w ramach tego etapu należy wskazać przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron Gminy Brzeżno oraz szans i zagrożeń płynących z otoczenia – analiza SWOT.

Etap IV: Strategia Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027. Opracowano projekt Strategii, który następnie został poddany

konsultacjom społecznym. Raport z oceny opinii publicznej posłużył do przygotowania ostatecznej wersji Strategii. Dokument przedstawiono na sesji Rady Gminy Brzeżno.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY BRZEŻNO

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY BRZEŻNO

Gmina Brzeżno zajmuje powierzchnię 11 081 ha. Naturalnymi granicami gminy Brzeżno są: od zachodu rzeka Rega oraz Stara Rega, a od wschodu rzeka Rega oraz jezioro **Kłęckie**. Granicę południową wyznaczają gminy: Ostrowice, oraz Drawsko Pomorskie. Natomiast południowo – zachodnia granica gminy Brzeżno jest wspólna z gminą Łobez.

Siedzibą gminy jest wieś Brzeżno.² Sieć osadnicza Gminy obejmuje 20 miejscowości, które składają się na 11 sołectw i 9 miejscowości niesołeckich. Zdecydowana większość jednostek osadniczych posiada zwarty charakter zabudowy.³

Tabela 1: Sołectwa i miejscowości niesołeckie gminy Brzeżno

Sołectwa	Brzeżno, Chomętowo, Karsibór, Koszanowo, Pęczeryno, Póchlęb, Przyrzecze, Rzepczyno, Słonowice, Więclaw i Wilczkowo.
Miejscowości niesołeckie	Chomętówko, Grąbczewo, Grądzkie, Kłacko, Krajewo, Miłoszewice, Mulite, Pęczeryński Młyn, Sonino.

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

Gmina Brzeżno ma charakter rolniczy (62% powierzchni zajmują użytki rolne). Gmina posiada walory turystyczne w postaci atutów środowiska przyrodniczego, do których należą: dolina Rega i Stara Rega, jeziora Pęczeryno, Kłęckie, Więclaw, Wilczkowo, Słonowice, **Brzeżno** oraz dużej lesistości i cennych zabytków kulturowych.

Podstawowe dane statystyczne dotyczące gminy Brzeżno zawarte zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2: Podstawowe dane statystyczne dotyczące gminy Brzeżno w latach 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność	2772	2798	2924	2902	2906	2880
Ludność na 1 km ²	25	25	26	26	26	26
Kobiety na 100 mężczyzn	103	103	99	98	97	98
Szkoły podstawowe i gimnazjalne	3	3	3	3	3	3

² Do 26 września 1993 Brzeżno.

³ Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla gminy Brzeżno na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2022, sierpień 2011, s. 8.

Liczba ludności na 1 przychodnię	2772	2798	2924	2902	2906	2986
Bezrobotni zarejestrowani	316	307	354	308	268	387

Źródło: Dane GUS.

Gmina Brzeżno jest gminą wiejską, która znajduje się w południowo-zachodniej części powiatu świdwińskiego (por. mapa). Współrzędne geograficzne miejscowości Brzeżno: 53.716999 N i 15.767000 E.⁴

Mapa 1: Powiat świdwiński

Źródło: opracowanie własne.

Gmina położona jest na Pojezierzu Drawskim. Przez zachodnią oraz południową część gminy przepływają rzeki Rega i jej dopływ - Stara Rega. Gmina Brzeżno zajmuje powierzchnię około 10% powiatu.

⁴ www.infopolska.com.pl

2.2. ZASOBY NATURALNE

2.2.1. Ukształtowanie powierzchni

Obszar gminy Brzeżno charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu z licznymi formami polodowcowymi. Dominującym typem krajobrazu jest młodoglacjalny, pagórkowaty, pojezierny, poprzecinany dolinami i równinami akumulacyjnymi (den dolinnych). Dominują w nim formy plejstoceńskie – moreny denne. Z holocenu pochodzą natomiast formy subaeralne.

W gminie dominuje, więc krajobraz pagórkowaty, rolniczy, którego charakterystycznymi cechami są: pofałdowane pola urozmaicone zadrzewieniem śródpolnym, oczkami wodnymi, alejami drzew rosnących wzdłuż dróg.

Krajobraz Gminy wkomponowany jest w doliny rzek, jezior i terenów leśnych. Do najcenniejszych elementów gminy, pod względem krajobrazowym, należy fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Drawskiego o powierzchni 700 ha. Lasy mieszane stanowią w nim 50% powierzchni. Znajdują się tu również lasy bagienne, grunty rolne i jezioro Klęcko.

2.2.2. Zasoby wodne

Obszar gminy pokryty jest utworami czwartorzędowymi, których miąższość waha się od kilku do stu kilku metrów. Są to utwory lodowcowe, wodnolodowcowe lub rzeczne. Na obszarze gminy występują znaczne rezerwy wód podziemnych. Jakość wód została zaliczona do następujących klas: Ib czyli wód o bardzo dobrej jakości, gdzie żaden ze wskaźników jakości wód nie przekracza wartości dopuszczalnych jakości wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi i II czyli wód dobrej jakości, gdzie wartości wskaźników jakości wód nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne i nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.⁵

Na terenie gminy położonych jest kilka jezior, których wody należą do II klasy czystości. Jeziora mają przeważnie charakter polodowcowy, rynnowy lub zastoiskowy.

⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brzeżno na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018, czerwiec 2011, s. 13-14.

Jeziora wytopiskowe występują przede wszystkim w południowej części powiatu, są to małe oczka wytopiskowe.⁶ Jeziora mogą stanowić atrakcje dla miłośników sportów wodnych oraz wędkarstwa.

Charakterystyka jezior położonych na terenie gminy Brzeżno została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 3: Charakterystyka jezior

Nazwa jeziora	Powierzchnia (ha)	Położenie
Kłęckie	101,5	Teren dwóch gmin Brzeżno i Ostrowice 1,5 km na południe od m. Rycerzewko
Słonowice	42,0	Miejscowość Słonowice
Wilczkowo	36,0	Usytuowane na zachód od drogi Drawsko-Świdwin, w sąsiedztwie jeziora Bukowiec
Więclaw (Wiesław)	30,0	1 km od miejscowości Więclaw, na wschód od trasy Drawsko-Świdwin
Brzeżno	26,0	Miejscowość Brzeżno, na wschód od trasy Drawsko-Świdwin
Pęczeryno (Pęczeryno)	17,0	Usytuowane na południowy-zachód od miejscowości Brzeżno, w miejscowości Pęczeryno

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

Na terenie gminy Brzeżno występują także rzeki. Szczególne znaczenie mają:⁷

- Rzeka Rega, która płynie wzdłuż północno – zachodniej i wschodniej granicy gminy na odcinku ok. 12 km. Średni przepływ przy ujściu Starej Regi wynosi 2,4 m³/sek.,
- Rzeka Stara Rega, która płynie wzdłuż południowo – zachodniej i zachodniej granicy na odcinku ok. 19 km. Średni przepływ przy ujściu do Regi wynosi 1,3 m³/sek.

Doliny gminnych rzek są wąskie, o charakterze wąwozów, mają duży spadek podłużny i są bardzo podobne do rzek podgórskich. Jeziora i rzeki są przeważnie w II i III klasie czystości wód.⁸ Na stan zasobów i jakość wód gminy wpływ ma przede wszystkim ich pobór, wykorzystanie i odprowadzanie ścieków, a także warunki klimatyczne, hydrologiczne, zdolność do samooczyszczenia oraz presje antropogeniczne. Zagrożeniem wód powierzchniowych są zanieczyszczenia pochodzące z oczyszczonych i nieoczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych, spływy powierzchniowe wód zawierające związki biogenne, środki ochrony roślin z wypłukiwanymi składnikami gleb oraz zanieczyszczone wody opadowe. Istotny wpływ na stan wód mają także

⁶ ibidem.

⁷ Plan rozwoju lokalnego..., op. cit., s. 8.

⁸ ibidem, s. 18.

zanieczyszczenia obszarowe pochodzące z rolnictwa oraz hodowli zwierząt. Jakość wód obniżona jest poprzez stan sanitarny (wyrażony mianem Coli). Źródłem zanieczyszczeń bakteriologicznych są m.in. zrzuty ścieków z oczyszczalni komunalnych, wody opadowe z terenów zabudowanych oraz ścieki z gospodarstw, które nie są podłączone do kanalizacji. W wodach występuje podwyższona ilość związków fosforu i azotu, spowodowana zanieczyszczeniami obszarowymi.⁹

Dla województwa zachodniopomorskiego został opracowany program małej retencji i program zakładający budowę urządzeń małej retencji do roku 2025, zgodnie z którym wyznaczone zostały do realizacji obiekty na terenie gminy Brzeżno w celu stabilizacji poziomu wody w jeziorze – Jezioro Łabędzie i Jezioro Klęcko oraz w zbiornik dolinowy (duże możliwości retencjonowania i wykorzystania magazynowanej wody).¹⁰

2.2.3. Surowce mineralne

Zasoby surowców mineralnych występujących na terenie gminy Brzeżno są niewielkie. W gminie występują wyłącznie złoża surowców budowlanych, głównie kruszywa, o zróżnicowanej granulacji, którego występowanie związane jest przede wszystkim z obszarem sandrowym oraz kredy jeziornej. Zasoby naturalne gminy Brzeżno zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4: Surowce mineralne

Nazwa złoża miejscowość	Rodzaj kopaliny	Zastosowanie kopaliny	Zasoby w tysiącach ton	Stan zagospodarowania
Słonowice	Kruszywo grube	Budownictwo	74,19	Eksplloatowane
Pęczeryzno	Kreda jeziorna	Rolnictwo	1153,0	Nieeksplloatowane

Źródło: Plan rozwoju lokalnego..., op. cit., s. 19.

2.2.4. Gleby

Wśród utworów powierzchniowych badanego terenu najczęściej występują piaski i żwiry o różnej strukturze, gliny morenowe, osady stokowe oraz mineralno-organiczne wypełnienia zagłębień bezodpływowych i dolin rzecznych. Pokrywa glebowa

⁹ Program Ochrony Środowiska..., op. cit., s. 13.

¹⁰ ibidem, s. 18-19.

charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem jednostek glebowych na stosunkowo niewielkim obszarze.

Wśród użytków rolnych dominują gleby brunatne i płowe, a na obszarach użytków zielonych – czarne ziemie i mady. Oprócz gleb mineralnych występują gleby mineralno - organiczne i organiczne (torfowo – mułowe, torfowe torfowisk niskich, murszaste).

Wysoczyzny morenowe zbudowane są z bardzo różnorodnych utworów geologicznych. Najczęściej występują tu gliny morenowe oraz piaski i żwiry o różnej strukturze. Wykształcają się z nich gleby płowe, a miejscami gleby brunatne.

W zagłębieniach i dolinach cieków istnieją złoża torfów niskich, a czasem – przejściowych i wysokich.

W południowej części gminy Brzeżno, na obszarach sandrowych, dominują utwory piaszczyste, a gleby wykształcające się z nich to gleby rdzawe oraz, rzadziej, gleby bielicowe.

Użytki zielone zajmują najłabsze grunty przeważnie IV, V i VI klasy. Jakość użytków rolnych wg klas bonitacyjnych w powiecie przedstawia się następująco:

- klasa III - 12,2 %;
- klasa IV - 59,4 %;
- klasa V - 21,5 %;
- klasa VI - 6,9 %;

Grunty klasy III i IV wynoszą zatem 71,6 % całości użytków rolnych.

Gleby podlegają zarówno degradacji naturalnej, jak i antropogenicznej. Czynniki antropogeniczne, będącymi najczęstszą przyczyną degradacji gleby, są:

- nieprawidłowe nawożenie gleb,
- nieprawidłowa gospodarka rolna,
- zanieczyszczenie powietrza,
- eksploatacja kopalni i inne formy użytkowania terenu, niszczące profil gleby.

Gmina pod względem struktury wykorzystania gruntów ma charakter rolniczo-leśny.¹¹

¹¹ Plan rozwoju lokalnego ..., op. cit., s. 6.

2.2.5. Powietrze

Stan zanieczyszczenia powietrza należy do jednego z najbardziej zmiennych stanów środowiska. Zależy, w znacznym stopniu, od chwilowych emisji, które pochodzą ze źródeł zlokalizowanych na terenie całej gminy Brzeżno.

W 2012 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie opracował ocenę roczną jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim dotyczącą roku 2011. Ocena została wykonana w nowym układzie stref. W związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, przyjmuje się, że od stycznia 2011 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje nowy podział kraju na strefy. W przypadku województwa zachodniopomorskiego wyróżniono trzy strefy: aglomeracja szczecińska, Miasto Koszalin oraz pozostały teren województwa stanowiący tzw. strefę zachodniopomorską. Roczna ocena jakości powietrza pozwoliła uzyskać informacje na temat stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu, benzopirenu, ozonu docelowego i ozonu długoterminowego z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia.¹²

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomów celów długoterminowych dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas:

¹² Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Zarząd Powiatu Świdwińskiego, lipiec 2012, s. 43-44.

- klasa D1 – jeżeli stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Ocena jakości powietrza przeprowadzona z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia wykazała, iż we wszystkich strefach wystąpiły przekroczenia. W strefie zachodniopomorskiej, do której zalicza się powiat świdwiński wystąpiły przekroczenia stężenia średnio-dobowego dla pyłu zawieszonego PM10 i wartości docelowych benzopirenu. Strefie zachodniopomorskiej ze względu na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu substancji przypisano klasę C. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu (wyższe w okresie zimowym, niższe w sezonie letnim).

W strefach zaliczonych do klasy C wymagane jest prowadzenie działań mających na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji w powietrzu, m.in. w ramach programu ochrony powietrza (POP) w odniesieniu do substancji i obszaru Zestawienie wyników rocznej oceny jakości powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, w tym powiatu świdwińskiego, przedstawiono w poniższej tabeli dla którego stwierdzono przekroczenia odpowiednich wartości kryterialnych stężeń. W przypadku poziomu ozonu długoterminowego strefę zachodniopomorską zaliczono do klasy D2.¹³

Tabela 5: Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia w 2011 r.

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji												
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM _{2,5}	Pył PM ₁₀	Ba/a/P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃ dc	O ₃ dt
Strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A	D2

Źródło: WIOŚ Szczecin.

Wśród zanieczyszczeń powietrza wyróżnia się nie tylko: pyły, sadze, aerozole, gazy i pary, substancje aromatyczne (odory), ale także hałas, wibracje i promieniowanie elektromagnetyczne. Na terenie powiatu świdwińskiego nie stwierdza się przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu i oddziaływań pól elektromagnetycznych.¹⁴

¹³ ibidem, s. 44.

¹⁴ ibidem, s. 46-47.

2.3. WARUNKI PRZYRODNICZE

2.3.1. Klimat

Klimat w Gminie Brzeżno wykazuje charakter przejściowy pomiędzy klimatem morskim, a klimatem kontynentalnym. Okres wegetacyjny rozpoczyna się około 5 kwietnia i kończy się w listopadzie. W okresie wiosennym przeważają wiatry suche i często mroźne z północy i wschodu, a w okresie letnim przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, przynoszące deszcz, w okresie zimy przeważają ciepłe wiatry południowo-zachodnie i zachodnie przynoszące zmianę pogody.

Obszar gminy Brzeżno położony jest w Pasie Środkowego Pojezierza Pomorskiego. Klimat Gminy jest przykładem wpływów klimatycznych krain poznańskiej i drawskiej, a więc obszarów pojeziernych i wielkich dolin. Przeważają tu wiatry z południowego zachodu i zachodnie. Średnia wieloletnia suma opadów atmosferycznych dla tego obszaru wynosi 670 mm. Średnia roczna wielkość opadów wynosi 600 mm.¹⁵

2.3.2. Formy ochrony przyrody

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem ochrona przyrody regulowana jest przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). W jej rozumieniu ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk roślin, zwierząt i grzybów zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i na wsiach,
- zadrzewień.

¹⁵ Plan rozwoju lokalnego..., op. cit. s. 6; Program Ochrony Środowiska..., op. cit., s. 18.

Cennym walorem krajobrazu gminy Brzeżno są lasy chronione, parki wiejskie, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i obszary NATURA 2000.

Na terenie gminy znajdują się dwa parki wiejskie wpisane do rejestru zabytków.¹⁶ Są to:

- Rzepczyno – park krajobrazowy o powierzchni 2,50 ha, założony w drugiej połowie XIX wieku. Dawny park pałacowy, z ponad 100-letnim drzewostanem;
- Wilczkowo – park krajobrazowy o powierzchni 2,00 ha, założony w drugiej połowie XIX wieku. Dawny park pałacowy z zachowaną aleją lipowo-kasztanową, zespołem buków i innym 100-letnim drzewostanem.

Pozostałe parki wiejskie zlokalizowane są w miejscowościach:

- Iłża/Brzeżno – park w stylu naturalistycznym, o powierzchni 1,5 ha powstał pod koniec XIX wieku;
- Przyrzecze – park podworski, założony pod koniec XIX wieku o powierzchni 5,24 ha (dwór i zabudowania gospodarcze zostały rozebrane);
- Słonowice – park pałacowy w stylu naturalistycznym o powierzchni 1,5 ha, założony na przełomie XIX i XX wieku.

Aktualny wykaz pomników przyrody na terenie gminy Brzeżno został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 6: Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Brzeżno

Lp.	Nazwa obiektu	Gmina	Miejscowość
1.	grupa drzew: 2 lipy drobnolistne obw. 400 i 370cm, 6 jesionów wyniosłych obw. 150 – 240cm, kasztanowiec zwyczajny obw. 220cm,	Brzeżno	Pęczeryno
2.	grupa drzew: klon zwyczajny obw. 400cm, 12 świerków pospolitych obw. 90 – 140cm,	Brzeżno	Więclaw
3.	grupa drzew: 22 lipy drobnolistne obw. 150 –240 cm,	Brzeżno	Półchleb
4.	dąb szypułkowy „Mały” obw. 5m, wys. 27 m.	Brzeżno	Wilczkowo

¹⁶ Dziennik Urzędowy Województwa Koszalińskiego Nr 18 z dnia 15 września 1988 roku.

5.	dąb szypułkowy „Gruby” obw.6,3m wys. 30,0 m.	Brzeżno	Karsibór
6.	dąb szypułkowy „Wysoki” obw.5,3m wys. 30m	Brzeżno	Karsibór
7.	sosna pospolita „Wielka” obw. 3m, wys. 30,0 m.	Brzeżno	Karsibór
8.	Jesion wyniosły Jan obw. 465 cm, wys. 20 m	Brzeżno	Przyrzecze Gładzkie

Źródło: Program Ochrony Środowiska..., op. cit., s. 19.

Na terenie gminy Brzeżno znajduje się użytek ekologiczny „Bagno” o powierzchni 52,22 ha położony jest w Leśnictwie: Karsibór, Klęcko, Przyrzecze. Celem ochrony jest zachowanie unikatowej roślinności bagiennej oraz naturalnej ostoi ptactwa błotno-wodnego, płazów i gadów. Powołany został Uchwałą Rady Gminy nr V/34/99 z dnia 4.03.1999 r.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego dotychczas zostało powołanych 38 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, w tym Karsibór w Gminie Brzeżno¹⁷, utworzony Uchwałą Rady Gminy nr XXVII/118/97 z dnia 12 grudnia 1997 r., zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Karsibór”, który obejmuje powierzchnię 571,89 ha obszarów leśnych położonych w Leśnictwie: Karsibów, Klęcko, Przyrzecze. Celem ochrony jest zachowanie wysokich wartości ekologicznych, biocentrycznych i unikatowych walorów przyrodniczych reprezentowanych przez liczne zbiorowiska bagienne i wszystkie typy torfowisk.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdują się 82 obszary Natura 2000, w tym na terenie gminy Brzeżno 3.¹⁸

Tabela 7: Obszary NATURA 2000

Kod	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)
PLB320019	Ostoja Drawska – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków	14827,8
PLH320043	Karsibórz Świdwiński – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk	588,0
PLH320049	Dorzecze Regi	153906,1

Źródło: <http://www.obszary.natura2000.org.pl>

¹⁷ ibidem.

¹⁸ <http://www.obszary.natura2000.org.pl>

2.3.3. Działania proekologiczne

W latach 2009-2013 w gminie Brzeżno wykonane zostały inwestycje proekologiczne dotyczące usuwania azbestu, przydomowych oczyszczalni, biogazowni, farmy wiatrowej i gospodarki odpadami (zob. tabela)

Tabela 8: Zadania w zakresie ochrony środowiska w gminie Brzeżno w latach 2009-2013

Zadanie proekologiczne	Efekty
Usuwanie wyrobów azbestowych zawierających azbest z terenu Gminy Brzeżno	- 2011r. zdjęto 2162,50m ² - tj. 38,93 t – środki finansowe z WFOS Szczecin - z VAT 23.793,69 zł - 2012r zdjęto 2846,00m ² - tj. 51,23 t – środki finansowe WFOŚ Szczecin – z VAT 33.503,11 zł Ogółem 5008,50m ² 90,16 t, 57.296,80 zł
przydomowe oczyszczalnie wybudowane przez właścicieli nieruchomości z dotacją budżetu Gminy	2008r. – 5szt x 3.000,- = 15.000 zł 2009r., - 1szt. X 3.000,- = 3.000 zł 2010r. – 2st. X 3.000,- = 6.000 zł 2012r - 2szt. X 3.000,- = 6.000 zł 2013r. – 8szt. ogółem kwota= 22.563,76 zł Ogółem 18 szt. 49.863,76 zł
biogazownia	wydano decyzje „Biogazownia rolnicza o mocy 800kWel,810kWth w m. Brzeżno dz. 243/24” z dn. 30.10.2013r.
Farma wiatrowa	wydano decyzje „Budowa farmy wiatrowej w obrębach ewidencyjnych: Słonowice, Brzeżno, Peczerzyna, Wilczkowi, Półchleb, gmina Brzeżno” z dnia 21.01.2011r.-36 szt. o łącznej mocy 90MW, wysokość każdej wieży 110 m.
Gospodarka odpadami	realizacja zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 391 ze zm.- wybrano w ramach przetargu firmę na odbiór i transport odpadów

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno¹⁹.

Planowane do realizacji inwestycje w gminie Brzeżno dotyczące ochrony środowiska do 2022 roku oraz od 2023 do 2027 są następujące:

- dalsza realizacja usuwania azbestu,
- budowa przydomowych oczyszczalni (Karsibór, Przyrzecze, bkolonie Słonowic, Pęczerzyna),
- realizacja zadania - biogazownia,
- realizacja zadania - farma wiatrowa,

¹⁹ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

- opracowanie programu i podjęcie uchwał w sprawie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe - rozwój odnawialnych źródeł energii.²⁰

2.4. LUDNOŚĆ

2.4.1. Struktura demograficzna

W 2013 roku, według danych GUS, ludność faktycznie zamieszkała w gminie Brzeżno wynosiła 2880 osób - w tym 1429 kobiet i 1451 mężczyzn.

Gęstość zaludnienia w gminie Brzeżno wynosiła, w okresie 2008-2013, od 25 do 27 osób na 1 km². Największa gęstość zaludnienia, wśród gmin powiatu świdwińskiego, występuje w gminie Połczyn-Zdrój - 46 osób na 1 km² oraz Świdwinie - 703 osób na 1 km² (por. tabela). W województwie zachodniopomorskim wskaźnik wynosi 75 osób na 1 km², natomiast w Polsce 123 osoby na 1 km².

Tabela 9: Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km²)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców						
Gmina Brzeżno	25	25	26	26	26	26
Gmina Rąbino	22	21	22	22	21	21
Gmina Sławoborze	23	23	23	23	22	22
Gmina Połczyn-Zdrój	46	46	47	47	46	46
Gmina Świdwin	25	25	25	25	25	25
Miasto Świdwin	698	694	712	710	706	703
Powiat Świdwiński	44	44	45	45	45	44

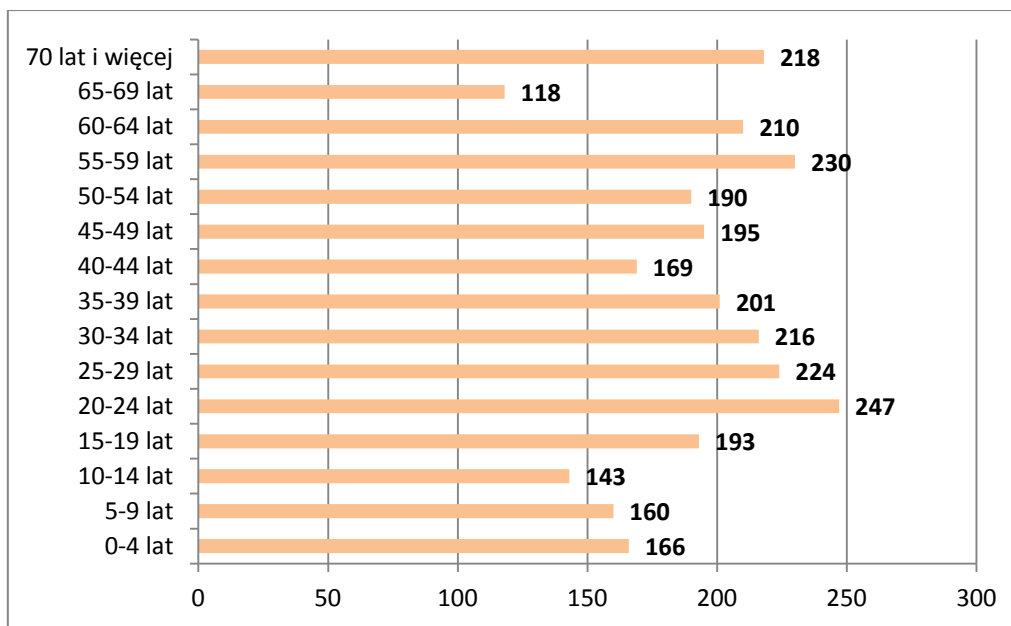
Źródło: Dane GUS.

Ocena sytuacji demograficznej (struktura wiekowa, płeć, przyrost naturalny, migracje) jest ważnym czynnikiem określającym kierunki rozwoju gminy, ponieważ mieszkańcy gminy warunkują zarówno możliwości, jak i potrzeby rozwoju lokalnego.

Struktura demograficzna gminy Brzeżno w 2013 roku została przedstawiona na poniższym wykresie.

²⁰ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

Rysunek 1: Struktura demograficzna Gminy w 2013 roku

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika ze struktury demograficznej najliczniejsza grupa wiekowa to osoby w wieku 20-24 lata (247 osób) oraz 55-59 lat (230 osób). Problemem Gminy jest niż demograficzny. Z roku na rok pogorszeniu ulegają wskaźniki obciążenia demograficznego.

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli się na trzy grupy: osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Tendencja spadkowa dotyczy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, natomiast z roku na rok rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy liczba ludności w wieku produkcyjnym oscyluje wokół 64% ogółu ludności.

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały dane za lata 2008-2013 dotyczące ludności w Gminie.

Tabela 10: Wybrane dane dotyczące ludności w Gminie Brzeżno

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność w wieku:						
przedprodukcyjnym	622	632	644	619	606	598
produkcyjnym	1783	1792	1885	1876	1871	1840
poprodukcyjnym	367	374	395	407	429	442
W % ogółem ludność w wieku:						
przedprodukcyjnym	22,4	22,6	22,0	21,3	20,9	20,8
produkcyjnym	64,3	64,0	64,5	64,6	64,4	63,9
poprodukcyjnym	13,2	13,4	13,5	14,0	14,8	15,3
Wskaźniki obciążenia demograficznego						

ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,5	56,1	55,1	54,7	55,3	56,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	59,0	59,2	61,3	65,8	70,8	73,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	20,6	20,9	21,0	21,7	22,9	24,0
Na 1000 ludności						
zgony	9,9	9,5	10,9	11,4	8,0	12,4
przyrost naturalny	4,6	6,7	1,7	1,0	0,3	-0,7
urodzenia żywe	14,5	16,2	12,6	12,4	8,3	11,7
małżeństwa zawarte w ciągu roku	9,9	4,9	3,1	5,5	4,8	5,8
Saldo migracji na pobyt stały						
saldo migracji gminnych wewnętrznych	-27	8	17	-26	-20	2
saldo migracji zagranicznych	0	0	1	1	1	0

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli w ostatnich latach występuje sukcesywny wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym, którym towarzyszy ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji na pobyt stały. Przewaga osób w wieku produkcyjnym determinuje negatywne tendencje dotyczące rynku pracy w gminie Brzeżno. Dla porównania, w poniższej tabeli, zaprezentowane zostały dane dotyczące ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym na tle gmin powiatu świdwińskiego.

Tabela 11: W % ogółem ludność w wieku: przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno						
przedprodukcyjnym	22,4	22,6	22,0	21,3	20,9	20,8
produkcyjnym	64,3	64,0	64,5	64,6	64,4	63,9
poprodukcyjnym	13,2	13,4	13,5	14,0	14,8	15,3
Gmina Rąbino						
przedprodukcyjnym	21,9	20,9	20,5	20,0	19,8	19,5
produkcyjnym	63,2	64,1	64,6	64,3	64,1	64,0
poprodukcyjnym	14,9	15,0	14,8	15,7	16,2	16,5
Gmina Sławoborze						
przedprodukcyjnym	22,5	21,6	20,9	20,0	19,6	19,4
produkcyjnym	64,7	64,9	65,4	65,9	65,9	65,8
poprodukcyjnym	12,8	13,5	13,6	14,1	14,5	14,8
Gmina Połczyn-Zdrój						
przedprodukcyjnym	19,3	19,1	18,2	17,6	17,2	16,7
produkcyjnym	64,9	64,6	65,4	65,2	64,9	64,3
poprodukcyjnym	15,8	16,3	16,4	17,3	18,0	19,0
Gmina Świdwin						
przedprodukcyjnym	22,7	22,4	21,9	21,3	20,5	19,9

produkcyjnym	64,5	64,7	65,3	65,5	65,8	66,0
poprodukcyjnym	12,8	12,9	12,8	13,1	13,8	14,1
Miasto Świdwin						
przedprodukcyjnym	19,6	19,2	18,9	18,4	18,2	17,9
produkcyjnym	66,5	66,5	66,6	66,2	65,5	65,0
poprodukcyjnym	13,9	14,3	14,6	15,4	16,3	17,1
Powiat Świdwiński						
przedprodukcyjnym	20,5	20,1	19,5	18,9	18,5	18,2
produkcyjnym	65,2	65,2	65,7	65,5	65,2	64,8
poprodukcyjnym	14,3	14,7	14,8	15,5	16,3	17,0

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli w gminach powiatu świdwińskiego występują podobne tendencje w zakresie wzrostu % ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku % ludności w wieku przedprodukcyjnym. Największy % ludności w wieku produkcyjnym wśród gmin powiatu świdwińskiego występował w 2013 roku w gminie Sławoborze.

Biorąc pod uwagę ilość kobiet przypadającą na 100 mężczyzn (por tabela) w gminie Brzeżno w okresie 2008-2013 wskaźnik ten zmalał ze 103 do 98. W 2013 roku na 100 mężczyzn przypadało 98 kobiet. Najwyższy wskaźnik występował w gminie Połczyn-Zdrój. W mieście Świdwin osiągnął wartość 108. W sąsiadujących powiatach sytuacja jest bardzo podobna i ilość kobiet na 100 mężczyzn waha się od 102 do 104. Dla porównania, w województwie zachodniopomorskim wynosi 105, a w Polsce wskaźnik ten jest nieco wyższy – 107 kobiet na 100 mężczyzn.

Tabela 12: Kobiety na 100 mężczyzn

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno	103	103	99	98	97	98
Gmina Rąbino	92	91	91	91	92	93
Gmina Sławoborze	99	99	99	98	98	99
Gmina Połczyn-Zdrój	107	107	105	104	104	104
Gmina Świdwin	95	96	96	96	97	96
Miasto Świdwin	108	109	107	106	108	108
Powiat Świdwiński	104	104	102	102	102	103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W kontekście niżu demograficznego należy zwrócić uwagę na przyrost naturalny (por. tabela). W Polsce od lat obserwujemy spadek przyrostu naturalnego (różnica między urodzeniami żywymi z zgonami). W 2012 roku osiągnął on zero, natomiast w 2013 roku był ujemny. W gminach powiatu świdwińskiego najniższy przyrost naturalny

w 2012 roku był w gminie Rąbino (-4,4), a najwyższy w gminie Sławoborze (1,7). W 2013 roku najniższy przyrost naturalny zanotowano w gminie Połczyn-Zdrój (-4,6), najwyższy, choć też bardzo niski w mieście Świdwin (0,4). Sytuacja demograficzna w gminach powiatu świdwińskiego stanowi poważny problem społeczno-gospodarczy.

Tabela 13: Przyrost naturalny

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców						
Gmina Brzeżno	4,6	6,7	1,7	1,0	0,3	-0,7
Gmina Połczyn-Zdrój	1,5	1,9	-2,0	-3,1	-3,1	-4,6
Gmina Rąbino	1,5	-1,8	-1,5	0,8	-4,4	-1,0
Gmina Sławoborze	2,1	0,5	-3,7	-3,5	1,7	-4,5
Miasto Świdwin	1,1	2,8	-0,8	1,9	-2,1	0,4
Gmina Świdwin	2,7	2,1	0,2	-1,0	-1,3	0,0
Powiat Świdwiński	1,7	2,0	-1,2	-0,7	-2,0	-1,9
Powiat Białogardzki	1,7	1,5	1,8	0,1	-0,8	-1,5
Powiat Drawski	0,0	1,9	0,7	0,6	2,2	-0,8
Powiat Łobeski	2,8	0,9	0,3	-0,8	-0,9	-1,9
Województwo zachodniopomorskie	1,1	0,9	0,5	-0,1	-0,3	-0,9
Polska	0,9	0,9	0,9	0,3	0,0	-0,5

Źródło: Dane GUS.

Z analizy migracji na pobyt stały w gminie Brzeżno w latach 2008-2013 wynika, że największe ujemne saldo migracji gminnych wewnętrznych występowało w 2008 oraz 2011 roku – odpowiednio -27 i -26 osób, ale jest to jednocześnie najmniej wśród analizowanych gmin. Największe ujemne saldo migracji występuje w gminie Połczyn-Zdrój i mieście Świdwin. W powiecie świdwińskim najwyższe ujemne saldo migracji na pobyt stały zanotowano w 2011 roku i wyniosło -234 osoby (por. tabela). Wśród gmin powiatu świdwińskiego, w 2013 roku, najwyższe ujemne saldo migracji gminnych wewnętrznych zanotowano w mieście Świdwin (-92). Saldo migracji zagranicznych we wszystkich gminach powiatu świdwińskiego jest niewielkie.

Tabela 14: Migracje na pobyt stały

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-27	8	17	-26	-20	2
Saldo migracji zagranicznych	0	0	1	1	1	0
Gmina Rąbino						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-23	-34	-36	-36	-22	-18

Saldo migracji zagranicznych	0	0	0	0	0	0
Gmina Sławoborze						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-27	-17	-10	-14	2	11
Saldo migracji zagranicznych	-2	-4	0	-1	2	-1
Gmina Połczyn-Zdrój						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-45	-55	-98	-98	-48	-75
Saldo migracji zagranicznych	0	0	2	0	1	1
Gmina Świdwin						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-43	-22	-38	12	-47	-45
Saldo migracji zagranicznych	-4	0	-3	-1	-1	-2
Miasto Świdwin						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-11	-38	-42	-72	-58	-92
Saldo migracji zagranicznych	0	5	3	4	2	-1
Powiat Świdwiński						
Saldo migracji gminnych wewnętrznych	-176	-158	-207	-234	-193	-217
Saldo migracji zagranicznych	-6	1	3	3	5	-3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.4.2. Rynek pracy

Stopa bezrobocia²¹ w powiecie świdwińskim od lat kształtuje się na wysokim poziomie i w 2013 roku wyniosła 27,1% (por tabela)

Tabela 15: Stopa bezrobocia

	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat świdwiński	26,9	23,8	26,7	24,5	27,1

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

Liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym w powiecie świdwińskim również od lat utrzymuje się na wysokim poziomie (por. tabela). Wynika to głównie z faktu, że większość mieszkańców znajdowała zatrudnienie w państwowych gospodarstwach rolnych, a po ich likwidacji może znaleźć zatrudnienia i znalazła się w bardzo trudnej sytuacji materialnej. Bezrobocie stanowi podstawowy problem społeczny w gminie Brzeżno.

²¹ Stopa bezrobocia – odsetek osób bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo.

Tabela 16: Liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym (%)

	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno	17,2	19,6	17,0	14,3	17,0
Gmina Rąbino	16,1	18,3	17,3	16,8	16,9
Gmina Sławoborze	11,9	15,3	14,1	14,3	13,6
Miasto Świdwin	10,2	12,2	11,5	10,9	10,6
Gmina Świdwin	16,4	16,9	17,6	15,9	17,0
Gmina Połczyn-Zdrój	11,9	12,0	12,7	12,2	13,1
Powiat świdwiński	12,5	13,9	13,7	12,9	13,3

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

W 2013 roku w gminie Brzeżno zarejestrowanych było 318 bezrobotnych, i było to o 50 osób więcej niż w 2012, z czego 30 stanowiły kobiety. Największy spadek ilości osób bezrobotnych od początku roku nastąpił w gminach Sławoborze (5,0%), Świdwinie (4,1%), natomiast wzrost nastąpił w gminie Brzeżno (18,7%), gminie Świdwin (7,0%) i gminie Połczyn-Zdrój (6,2%).

Stan bezrobotnych z wyszczególnieniem bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz.U. 2013, poz. 674 art. 49 z późn. zmianami) wg stanu na dzień 31.12.2013 roku został przedstawiony w poniższej tabeli.

Największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bez wykształcenia średniego, długotrwale bezrobotnych oraz osób bez kwalifikacji zawodowych. Podobna sytuacja jest w pozostałych gminach powiatu świdwińskiego.

Tabela 17: Stan bezrobotnych z wyszczególnieniem bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2013 roku

Wyszczególnienie	Gmina Brzeżno		Gmina Rąbino		Gmina Sławoborze		Miasto Świdwin		Gmina Świdwin		Gmina Połczyn-Zdrój		Powiat świdwiński	
	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety	ogółem	W tym kobiety
Ogółem bezrobotni	318	179	415	215	380	186	1101	600	689	368	1352	706	4255	2254
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	302	168	397	203	365	176	1012	540	653	343	1273	664	4002	2103
- bezrobotni do 25 roku życia	62	34	75	44	73	37	180	103	137	75	225	132	752	425
- długotrwale bezrobotni	179	110	219	111	206	110	585	344	369	221	715	391	1173	1287
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	47	47	59	59	55	55	150	150	123	123	175	175	609	609
- bezrobotni powyżej 50 roku życia	79	36	99	39	92	32	295	133	174	74	372	146	1111	460
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	103	57	159	89	134	77	330	203	251	148	345	213	1322	787
- bez doświadczenia zawodowego	73	54	78	58	73	46	228	140	157	105	282	185	891	588
- bez wykształcenia średniego	237	115	307	140	294	130	640	299	511	241	869	389	2858	1314
- samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	37	34	48	39	55	48	44	120	110	92	153	139	547	472
- które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	13	1	4	0	18	0	43	1	16	0	39	1	133	3
- bezrobotni niepełnosprawni	9	3	7	4	11	5	56	28	21	11	45	21	149	72
- po zakończeniu kontraktu socjalnego	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	3	3

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące rynku pracy w gminie Brzeżno w poprzednich latach.

Tabela 18: Rynek pracy w latach 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Pracujący					
Ogółem	129	152	138	179	205
Mężczyźni	33	41	47	71	79
Kobiety	96	111	91	108	126
Bezrobotni zarejestrowani					
Ogółem	316	307	354	308	268
Mężczyźni	141	141	142	132	119
Kobiety	175	166	212	176	149
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym					
Ogółem	17,7	17,1	18,8	16,4	14,3
Kobiety	21,2	20,1	24,9	21,1	18,0
Mężczyźni	14,7	14,6	13,7	12,7	11,4

Źródło: Dane GUS.

W liczbie bezrobotnych zarejestrowanych występuje przewaga kobiet i taka sytuacja dotyczy wszystkich analizowanych gmin i powiatu świdwińskiego (por. tabela)

Tabela 19: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeżno					
Ogółem	17,7	17,1	18,8	16,4	14,3
Kobiety	21,2	20,1	24,9	21,1	18,0
Mężczyźni	14,7	14,6	13,7	12,7	11,4
Gmina Rąbino					
Ogółem	15,5	16,0	17,8	17,0	17,0
Kobiety	20,3	18,7	21,7	19,3	17,8
Mężczyźni	11,9	14,0	14,8	15,3	16,3
Gmina Sławoborze					
Ogółem	13,2	11,9	15,2	13,9	14,3
Kobiety	14,0	11,1	17,1	15,5	15,8
Mężczyźni	12,6	12,6	13,5	12,6	13,1
Gmina Połczyn-Zdrój					
Ogółem	9,5	11,9	11,6	12,3	12,3
Kobiety	10,7	12,1	12,1	14,0	13,4
Mężczyźni	8,5	11,6	11,1	10,9	11,4
Gmina Świdwin					
Ogółem	15,7	16,3	16,6	17,2	15,9
Kobiety	20,1	17,7	18,9	22,4	19,0
Mężczyźni	12,0	15,1	14,7	13,1	13,5
Miasto Świdwin					
Ogółem	10,0	10,3	11,9	11,2	11,1
Kobiety	11,1	10,7	13,3	13,2	12,7
Mężczyźni	9,0	9,9	10,6	9,5	9,6

Powiat Świdwiński					
Ogółem	11,7	12,6	13,5	13,3	13,0
Kobiety	13,5	13,2	15,1	15,7	14,6
Mężczyźni	10,1	12,0	12,1	11,3	11,7

Źródło: Dane GUS.

Poziom wykształcenia wpływa na czas pozostawania bez pracy. Największe bezrobocie występuje wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym.²² W marcu 2014 roku w gminie Brzeżno najwyższy poziom bezrobocia (ogółem 302 bezrobotnych) był wśród osób bez wykształcenia średniego (220 osób), następnym jest długotrwałe bezrobocie (172 osoby) oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych (101 osób). Stopa bezrobocia w całym powiecie świdwińskim wyniosła 26,9%. Bezrobotni do 25 roku życia stanowią 18 % bezrobotnych, 56 % to osoby między 25-50 rokiem życia.²³

Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie gminy oraz w jej otoczeniu (bezrobocie jawne i ukryte), niskie kwalifikacje oraz efekt demograficzny przyrostów ludności w wieku produkcyjnym. Wysoka stopa bezrobocia wynika także z braku inicjatywy oraz z braku wiodących przedsiębiorstw, które byłyby motorem napędowym gospodarki regionu.

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1. Edukacja

Na terenie gminy Brzeżno nie ma żłobków i klubów dziecięcych. Nie ma również publicznych placówek przedszkolnych. Na terenie gminy funkcjonują niepubliczne przedszkola (Brzeżno i Słonowice, łączna liczba dzieci 41) prowadzone przez: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział okręgowy (ul. M.J. Piłsudskiego 11-15, 75-501 Koszalin).²⁴

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkół Publicznych im. Kard. Ignacego Jeża, (Brzeżno 15, 78-316 Brzeżno). W skład Zespołu wchodzi:

- Szkoła Podstawowa licząca 181 uczniów w roku szkolnym 2013/2014,

²² Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Brzeżno na lata 2008-2015.

²³ Powiatowy Urząd Pracy w Świdwinie.

²⁴ Dane dla roku szkolnego 2013/2014.

- Gimnazjum liczące 92 uczniów w roku szkolnym 2013/2014.

Zespół Szkół Publicznych zapewnia miejsca dla ok. 400 uczniów.²⁵ Ponadto istnieje jeszcze na terenie Gminy Brzeżno niepubliczne gimnazjum: **Salezjański Ośrodek Wychowawczy im. Jana Pawła II w Rzepczynie**.

Dla porównania, w tabeli poniżej, przedstawione zostały dane dotyczące edukacji w gminie w poprzednich latach.

Tabela 20: Edukacja w gminie

	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Żłobki i kluby dziecięce	-	-	-
Placówki wychowania przedszkolnego	1	1	3
- w tym przedszkola	-	-	2
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	45	52	81
- w tym w przedszkolach	-	-	35
Szkoły podstawowe	1	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	206	200	188
Szkoły gimnazjalne	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	181	176	170
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach:			
podstawowych	8	8	7
gimnazjach	14	7	6

Źródło: Dane GUS.

W 2012 roku ludność gminy według edukacyjnych grup wieku przedstawiała się następująco:

- 0-2 lata - 94
- 3-6 lat - 143
- 7-12 lat - 171
- 13-15 lat - 102

W gminie Brzeżno znajduje się jedna szkoła podstawowa. Dane porównawcze przedstawione są w poniższej tabeli.

²⁵ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

Tabela 21: Szkoły podstawowe

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno	1	1	1	1	1	1
Gmina Rąbino	3	3	3	3	3	3
Gmina Sławoborze	2	2	2	2	2	2
Gmina Połczyn-Zdrój	4	4	4	4	4	4
Gmina Świdwin	5	5	5	3	3	3
Miasto Świdwin	4	4	4	4	4	4
Powiat Świdwiński	19	19	19	17	17	17

Źródło: Dane GUS.

W gminie Brzeżno znajdują się dwie szkoły gimnazjalne. Tyle samo jest w gminach: Sławoborze, Połczyn-Zdrój i gminie Świdwin. (por. tabela)

Tabela 22: Szkoły gimnazjalne

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno	2	2	2	2	2	2
Gmina Rąbino	1	1	1	1	1	1
Gmina Sławoborze	2	2	2	2	2	2
Gmina Połczyn-Zdrój	2	2	2	2	2	2
Gmina Świdwin	3	3	3	2	2	2
Miasto Świdwin	1	1	2	2	2	2
Powiat Świdwiński	11	11	12	11	11	11

Źródło: Dane GUS.

2.5.2. Ochrona zdrowia

W gminie Brzeżno znajduje się jeden niepubliczny ośrodek zdrowia „Doktor”. Liczba osób przypadających na jedną przychodnię wyniosła zatem w 2013 roku 2986.

Z porównania danych dla gmin powiatu świdwińskiego (por. poniższa tabela) wynika, że najwięcej przychodni znajduje się w mieście Świdwin (9) oraz gminie Połczyn-Zdrój (6)

Tabela 23: Przychodnie ogółem

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno	1	1	1	1	1	1
Gmina Rąbino	1	1	1	1	1	1
Gmina Sławoborze	3	4	3	4	3	3
Gmina Połczyn-Zdrój	7	8	7	8	6	6
Gmina Świdwin	0	0	0	0	2	2
Miasto Świdwin	9	9	9	9	9	9
Powiat Świdwiński	21	23	21	23	22	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba porad w podstawowej opiece zdrowotnej wynosi ok. 10 tys. rocznie (por. tabela).

Tabela 24: Porady w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Podstawowa opieka zdrowotna - porady	10897	11164	9958	10287	10494

Źródło: Dane GUS.

2.5.3. Pomoc społeczna

Pomocą społeczną w gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie (78-316 Brzeźno, Brzeźno 32), który nie zleca wykonywania zadań publicznych organizacjom pozarządowym.²⁶

W 2012 roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 2599,6 tys. zł.²⁷

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w ostatnich latach w porównaniu z 2009 rokiem spadł, ale nadal jest na wysokim poziomie (por. tabela)

Tabela 25: Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

2009	2010	2011	2012
40 %	37 %	30 %	32 %

Źródło: Dane GUS.

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w GOPS w Brzeźnie są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa.

²⁶ Dane własne Urzędu Gminy Brzeźno.

²⁷ Dane GUS.

2.5.4. Bezpieczeństwo publiczne

Informacje dotyczące bezpieczeństwa publicznego w Gminie pochodzą z danych Straży Gminnej i przedstawione zostały za lata 2012-2013 w poniższej tabeli. Wynika z niej, że w 2013 roku w porównaniu z 2012 rokiem, zmalała liczba interwencji.

Tabela 26: Bezpieczeństwo publiczne

	2012	2013
Zgłoszone wszystkie interwencje	73	51
Podjęte czynności wyjaśniające	64	28
Nałożone mandaty karnych	26	17
Ujawnione wszystkich wykroczenia	365	238
Zastosowane pouczenia	333	219
Sprawy przekazane do KPP-Świdwin	6	1
Ujawnione skradzione pojazdy	1	0
Osoby zatrzymane i przekazane policji	1	0
Odwiezenie do schronisk bezpiecznych psów	21	10

Źródło: Dane Urzędu Gminy Brzeżno.

Wśród wykroczeń, które zagrażały bezpieczeństwu publicznemu w ostatnich latach najczęściej występowały te, które dotyczyły:

- art 77 kw-niezachowanie ostrożności przy trzymaniu zwierząt,
- art 145 kw – zaśmiecanie miejsc publicznych,
- art.51 kw – zakłócanie ładu i porządku publicznego,
- art.43- Ustawy o wychowaniu w trzeźwości – spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Tymczasem wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w gminie wyniosły w 2012 roku 26 699 zł.²⁸
- art. 85 ustawy o ochronie zwierząt - brak szczepienia przeciwko wściekliznie,
- art.194 p4 ustawy prawo wodne - spuszczenie ścieków.

Główne problemy, które nadal występują na terenie gminy Brzeżno to podrzucanie psów, szczególnie w okresie wakacyjnym oraz zaśmiecanie miejsc publicznych. Dodatkowym problemem, który wpływa na ograniczenie poczucia bezpieczeństwa, są kradzieże elementów stalowych sprzedawanych na skupach złomu.

²⁸ Dane GUS.

2.5.5. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy Brzeżno zachowało się wiele zabytków architektonicznych. Są to kościoły, dworki, pałacyki, budynki folwarczne oraz budownictwo etnograficzne. Najcenniejsze wpisano do rejestru zabytków (por. tabela).

Tabela 27: Zabytki architektoniczne gminy Brzeżno

Miejscowość	Zabytki architektoniczne
Brzeżno	kościół w stylu neoromańskim
Chomętowo	zagroda nr 5 (chałupa, bud. inwentarski i piekarniczy) zagroda nr 15, 16 zagroda nr 14 (stodoła)
Karsibór	zagroda nr 22 (stara drewnitnia, stodoła, bud. inwentarski) zagroda nr 24 (chałupa ryglowa z XIX/XX w) zagroda nr 29 z 1928 r. zagroda nr 30/31 (chałupa, bud. inwentarski, stodoła) zagroda nr 33 (stodoła z XIX w) pomnik poświęcony 3 pp 1 DP, który wyzwolił wieś 6.03.1945 r.
Koszanowo	dworek (willa) z 1890 r.
Pęczeryzno	budynek mieszkalny z 1909 r. Kościół późnogotycki z XVI w, otoczony starodrzewem nieistniejącego cmentarza, nr rej. 488/65
Półchleb	zagroda nr 7
Przyrzecze	pomnik poświęcony walkom 1 pp 2 DP z 10 Korpusem SS
Rzeczyno	kościółek z XVII w. dzwonnica drewniana z drugiej połowy XIX w pałac z poł. XIX w., rozbudowany w latach 20 – tych XX w. z budynkami gospodarczymi
Słonowice	pałac w stylu neorenesansowym z końca XIX w., przebudowany w latach 1910 – 1920, dwór z drugiej połowy XIX w., kościół ryglowy z 1729 r. wraz z cmentarzem przykościelnym wpisany do rej zabytków 73/55
Wilczkowo	kościół z 1933 r dwór z końca XIX w., przebudowany w latach 1919 – 1920 budynki gospodarcze z XIX w., - dwie stodoły i obory
Więclaw	kościół neoromański z drugiej po. XIX w., zagrody (chałupy ryglowe) nr 9, 20, 21, 22

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

W miejscowościach gminnych zachowały się cmentarze wiejskie i przykościelne głównie z XIX wieku.

Tabela 28: Cmentarze wiejskie i przykościelne

Miejscowość	Cmentarz
Brzeżno	cmentarz przykościelny, nieczynny o pow. 0,12 ha, założony w XIX w. cmentarz z drugiej połowy XIX w. o pow. 0,45 ha nieczynny
Chomętowo	cmentarz ewangelicki z drugiej poł. XIX w.
Koszanowo	nieczynny cmentarz – przy drodze do Chomętowa
Karsibór	cmentarz ewangelicki o pow. 0,44 ha oraz cmentarz z XVIII w. o pow. 0,18 ha
Pęczeryzno	cmentarz ewangelicki, przykościelny, nieczynny, założony w XVII w. o pow. 0,24 ha
Pórchleb	cmentarz ewangelicki, nieczynny, założony pod koniec XIX w. o pow. 0,16 ha
Przyrzecze	cmentarz założony pod koniec XIX w. o pow. 0,3 ha
Rzeczyno	cmentarz ewangelicki, założony w drugiej poł. XIX w., pow. 0,35ha cmentarz dawny ewangelicki, czynny o pow. 1,12 ha
Słonowice	cmentarz ewangelicki, nieczynny założony w poł. XIX w. o pow. 0,56 ha
Więclaw	cmentarz ewangelicki, przykościelny, nieczynny, założony w XIX w.

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

Z okresu kultury łużyckiej – grodzisko wyżynne w Słonowicach nr rej 581/166

Z okresu wczesnośredniowiecznego zachowały się obiekty wpisane do rejestru zabytków, są to:

- nizinne grodzisko pierścieniowe, nr 766/69 w Rzeczynie,
- osada otwarta z X – XII w., nr 580/66 w Rzeczynie.²⁹

Na terenie gminy Brzeżno znajdują się także obiekty wpisane do rejestru zabytków WUOZ w Szczecinie:

- Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Św. w miejscowości Słonowice,
- Kościół pw. Św. Antoniego Padewskiego w miejscowości Pęczeryzno,
- Pałac w miejscowości Rzeczyno,
- Park wiejski w miejscowości Rzeczyno,
- Park wiejski w miejscowości Wilczkowo.³⁰

2.5.6. Kultura

Na terenie Gminy Brzeżno nie ma placówek kultury. Funkcje tę pełnią świetlice wiejskie zlokalizowane w 10 sołectkich miejscowościach.³¹

²⁹ Plan rozwoju lokalnego..., op. cit., 11-13.

³⁰ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

³¹ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

Jeżeli chodzi o biblioteki, w których często zogniskowana jest działalność dotycząca kultury i sztuki w gminie, to podstawowe dane z tego zakresu zawarte zostały w poniższej tabeli. Z analizy danych wynika, że z roku na rok spada liczba czytelników.

Tabela 29: Biblioteki i czytelnictwo w Gminie

	2008	2009	2010	2011	2012
czytelnicy w ciągu roku	725	689	608	601	591
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	258	247	208	207	204
księgozbiór	15757	15977	15586	15766	15112
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	15,2	15,9	16,7	17,3	18,2

Źródło: Dane GUS.

W Gminie Brzeżno są dwie biblioteki, tyle samo jest w Gminie Rąbino, najwięcej bibliotek mieści się w Gminie Połczyn-Zdrój - 5 (por. tabela).

Tabela 30: Biblioteki i filie ogółem

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno	2	2	2	2	2	2
Gmina Rąbino	2	2	2	2	2	2
Gmina Sławoborze	1	1	1	1	1	1
Gmina Połczyn-Zdrój	5	5	5	5	5	5
Gmina Świdwin	4	4	4	4	4	4
Miasto Świdwin	1	1	1	1	1	1
Powiat Świdwiński	15	15	15	15	15	15

Źródło: Dane GUS.

W gminie Brzeżno działa jeden Zespół ludowy „Leszczyna” z siedzibą w Pęczerynie. Gmina nie zleca wykonywania zadań publicznych organizacjom pozarządowym.³²

2.5.7. Turystyka

Gmina pomimo rolniczego charakteru posiada duże walory turystyczne. Do najważniejszych atutów gminy należą walory środowiska przyrodniczego – głównie dolina rzeki Rega i Stara Rega, jeziora Pęczeryno, **Kłęckie**, Więclaw, Wilczkowo,

³² Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

Słonowice, Brzeżno, duża lesistość. Są to jednak tereny niezagospodarowane, dziewicze.³³

Gmina Brzeżno ze względu na dotychczasowy charakter rolniczy jest słabo wyposażona w bazę noclegową i żywieniową. Istnieje tu jeden obiekt turystyczny.

2.5.8. Sport i rekreacja³⁴

W Brzeżnie działa Gminny Ludowy Klub Sportowy „Olimpia” Brzeżno. Do najważniejszych imprez sportowych w Gminie należą:

- turniej sołectw,
- turnieje piłki nożnej,
- turniej tenisa ziemnego,
- rajdy rowerowe.

Na terenie Gminy znajduje się następująca baza sportowo-rekreacyjna:

- Kompleks boisk sportowych „ORLIK 2012” zlokalizowany w miejscowości Brzeżno,
- Boiska sportowe zlokalizowane w miejscowościach: Słonowice, Pęczeryno, Rzepczyno.

Ponadto w siedmiu sołectwach zlokalizowane są place zabaw.

Gmina nie zleca wykonywania zadań publicznych organizacjom pozarządowym.

2.6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.6.1. Budownictwo mieszkaniowe

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku w gminie Brzeżno znajdowało się 15 mieszkań komunalnych o ogólnej powierzchni 838,82 m² oraz 4 mieszkania socjalne o ogólnej powierzchni 153,65 m².³⁵

Potrzeby Gminy Brzeżno w zakresie gospodarki mieszkaniowej wzrastają przede wszystkim ze względu na następujące czynniki:

³³ Plan rozwoju lokalnego..., op. cit., s. 8.

³⁴ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

³⁵ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

- stale wzrastającą ilość rodzin oczekujących na mieszkanie,
- ograniczony zasób mieszkaniowy,
- zły stan techniczny budynków i lokali mieszkalnych.

Ze względu na trudną sytuację finansową Gminy budowa nowych budynków, zarówno komunalnych jak i socjalnych nie jest możliwa. Z tego względu nie można określić czasu oczekiwania na przyznanie lokalu socjalnego. Obecnie lokale, które są na stanie komunalnym Gminy są zasiedlone.

Poza tym, analiza potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikających ze stanu technicznego budynków i lokali wskazuje na konieczność poprawy warunków mieszkaniowych w około 50% ogólnego zasobu.³⁶

Zasoby mieszkaniowe w gminie Brzeżno w latach 2008-2012 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 31: Zasoby mieszkaniowe w latach 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkania	808	826	826	826	829
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	74,7	74,2	78,1	78,1	78,2

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika z powyższej tabeli przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² wyniosła w 2012 roku w gminie Brzeżno 78,2 i była najwyższa spośród analizowanych gmin (por. poniższa tabela).

Tabela 32: Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeżno	74,7	74,2	78,1	78,1	78,2
Gmina Rąbino	67,2	67,2	71,3	71,3	71,4
Gmina Sławoborze	74,4	74,4	76,9	77,2	77,5
Gmina Połczyn-Zdrój	68,5	68,6	69,2	69,3	69,5
Gmina Świdwin	73,7	73,7	75,2	75,3	75,6
Miasto Świdwin	61,5	61,6	62,6	62,7	62,9
Powiat Świdwiński	67,3	67,4	68,7	68,8	69,0

Źródło: Dane GUS.

³⁶ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

2.6.2. Drogi i transport

Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie:

- Nr 162 Kołobrzeg – Świdwin – Brzeżno – Drawsko Pomorskie
- Nr 151 Świdwin – Łobez – Ińsko – Recz

Drogi te stanowią najważniejsze arterie komunikacyjne o znaczeniu regionalnym na terenie gminy. Ważne znaczenie w komunikacyjnych powiązaniach wewnętrznych na terenie gminy ma sześć odcinków dróg powiatowych, zwłaszcza relacji:

- Nr 17320 Świdwin – Koszanowo – Rzepczyno – Karsibór – Łabędzie,
- Nr 17306 Słonowice – Brzeżno – Rzepczyno – Przyrzecze.

Znaczna część dróg, szczególnie powiatowych i gminnych, jest wąska o nieutwardzonych poboczach. Brak poboczy występuje też na wielu odcinkach dróg wojewódzkich. Modernizacji wymaga też nawierzchnia dróg zarówno wojewódzkich jak i powiatowych, a wiele dróg gminnych wymaga budowy nawierzchni. Istniejący układ komunikacyjny z uwagi na to, że przez teren gminy nie przebiega linia kolejowa (najbliższa stacja osobowo-towarowa znajduje się w Świdwinie), jest mało korzystny. Gmina posiada natomiast dogodne połączenia komunikacyjne autobusowe.³⁷

Łączna długość dróg w gminie wynosi 195 900 mb, w tym drogi gminne 29 050 oraz drogi wewnętrzne, dojazdowe, śródpolne – 166 850 mb.

Z punktu widzenia rodzaju nawierzchni w gminie Brzeżno występują:

- betonowe: 460 mb (Brzeżno)
- brukowe: 730 mb (Pęczeryno)
- tłuczniowe: 1000 mb (Koszanowo – Wilczkowo), 200 mb (Słonowice), 550 mb (Pęczeryno), 115 mb (Koszanowo).

Wśród planów inwestycyjnych w zakresie budowy nowych dróg gminnych oraz modernizacji już istniejących – w perspektywie do 2022 r. oraz od 2023 r. do 2027 r. znajdują się:³⁸

- Dokończenie budowy 340 mb drogi 247/5 (Sójcze Wzgórze w Brzeżnie) do drogi wojewódzkiej 162, oraz między budynkami (polbrukiem), natomiast między garażami tłuczniem,
- Wykonanie dróg nr 218, 245/5 w Brzeżnie (polbrukiem),

³⁷ Plan rozwoju lokalnego..., op. cit.

³⁸ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

- Pęczeryno - wykonanie chodnika, naprawa bruku w drodze nr 361 przez przełożenie oraz naprawa powierzchni asfaltowej przy drodze powiatowej,
- Słonowice 300 mb drogi nr 72, Wilczkowo 600 mb drogi nr 35 - modernizacja tłuczniami,
- Pęczeryński Młyn 250 mb drogi nr 474 – modernizacja,
- Modernizacja dróg gruntowych tłuczniami we wszystkich sołectwach Gminy Brzeżno.

Gmina nie posiada własnego przewoźnika jednakże posiada podpisaną umowę w zakresie dowozu dzieci do szkoły. Teren gminy obsługują również prywatni przewoźnicy.

2.6.3. Zaopatrzenie w wodę i gospodarka wodno-ściekowa

Z powodu złej jakości wody w Brzeżnie, w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych XX wieku wybudowana została nowa hydrofornia z dwoma studniami głębinowymi. Aktualnie wodę z niej otrzymują mieszkańcy Brzeżna, Rzepczyna, Mulite, Wilczkowa, Koszanowa i Więclawia. Łączna długość istniejącej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 51,97 km. Podłączonych jest do niej 414 przyłączy.³⁹ Z instalacji wodociągowej korzysta łącznie 80,2% mieszkańców gminy Brzeżno, ale jest to najmniej wśród analizowanych gmin. Najwięcej korzystających z instalacji jest w gminie Sławoborze (90,5%).

Tabela 33: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z wodociągu

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeżno	80,0	80,0	80,2	80,2	80,2
Gmina Rąbino	89,6	89,6	89,6	89,6	89,6
Gmina Sławoborze	90,1	90,2	90,2	90,2	90,5
Gmina Połczyn-Zdrój	89,9	89,9	89,9	89,8	89,9
Gmina Świdwin	84,0	84,0	84,0	84,4	84,4
Miasto Świdwin	95,1	95,1	95,1	95,2	95,3
Powiat Świdwiński	90,3	90,3	90,3	90,3	90,4

Źródło: Dane GUS

Na terenie gminy funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków socjalno-bytowych. Znajduje się ona w Brzeżnie i obsługuje 1.643 mieszkańców. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 31,97 km. Oczyszczalnia eksploatowana jest przez

³⁹ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

Wodociągi Zachodniopomorskie w Goleniowie. Do sieci kanalizacyjnej podłączone są wsie: Brzeżno, Pęczeryzno, Rzepczyno, Słonowice, Wilczkowo. Z instalacji kanalizacyjnej korzysta łącznie 51% mieszkańców gminy Brzeżno. W pozostałych miejscowościach gminy istnieją zbiorniki bezodpływowe.⁴⁰ W ostatnich latach wybudowany został kolektor ściekowy z Rzepczyna do Brzeżna wraz z kolektorem i przepompownią ścieków w Rzepczynie oraz wybudowano kolektory ściekowe w Brzeżnie, których celem jest przyłączenie do oczyszczalni wszystkich gospodarstw domowych i likwidację bezodpływowych zbiorników ściekowych.⁴¹

Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w gminie wyniosła 1670 osób (w powiecie 37 200).⁴² W latach 2008-2012 wzrósł % ludności korzystającej z kanalizacji, ale wciąż połowa mieszkańców nie jest do niej podłączona (por. tabela). Podobnie jest w Gminie Rąbino (51,4%). Najlepiej pod tym względem sytuacja wygląda w gminie Połczyn-Zdrój (89,5%). W gminie Świdwin jest to tylko 40,6 %, w mieście Świdwin 84,1%.

Tabela 34: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z kanalizacji

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeżno	35,8	35,8	35,9	51,0	51,0
Gmina Rąbino	33,4	33,4	33,4	51,3	51,4
Gmina Sławoborze	72,4	72,4	72,4	72,3	75,1
Gmina Połczyn-Zdrój	60,2	60,0	60,1	64,4	89,5
Gmina Świdwin	38,5	38,5	38,5	40,6	40,6
Miasto Świdwin	82,5	82,6	82,7	82,8	84,1
Powiat Świdwiński	62,1	62,1	62,2	66,2	75,1

Źródło: Dane GUS oraz dane własne Urzędu Gminy Brzeżno, Rąbino, Świdwin.

2.6.4. Gospodarka odpadami

Podmiotem odpowiedzialnym za wywóz odpadów komunalnych na terenie gminy Brzeżno jest konsorcjum firm: Remondis Sanitech Poznań Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, ul. Górecka 104 – lider oraz PHU EKO-FIUK S.C. z siedzibą w Połczynie Zdroju, ul. Świerczewskiego 2b – partner.

Gmina ma również podpisane umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z firmą Remondis Sanitech (Poznań Sp. z o.o. Oddział Barwice, ul. Górecka

⁴⁰ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

⁴¹ <http://www.brzezno.pl/gospodarka/>

⁴² Dane GUS.

104, Poznań), która opróżnia pojemniki przy świetlicach wiejskich, przedszkolach, Urzędzie Gminy, bibliotece oraz przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Podmiotem odpowiedzialnym za bieżące utrzymanie porządku publicznego w gminie jest Urząd Gminy Brzeżno zatrudniający, w ramach prac społeczno-użytecznych, pracowników, którzy dbają o porządek w poszczególnych sołectwach (Brzeżno, Wilczkowo, Rzepczyno, Karsibór, Koszanowo, Słonowice, Pęczorzyno).⁴³

Realizacja celów i zadań ujętych w Planie gospodarki odpadami dla Gminy Brzeżno na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2022 ma służyć poprawie jakości środowiska na terenie Gminy i zmniejszenia oddziaływania na środowisko gospodarki odpadowej.⁴⁴

2.6.5. Ciepłownictwo

Zapotrzebowanie na ciepło na terenie Gminy Brzeżno pokrywane jest z indywidualnych pieców i instalacji grzewczych oraz osiedlowych kotłowni. Mieszkańcy pięciu największych miejscowości mają możliwość korzystania z gazu ziemnego.

2.6.6. Zaopatrzenie w gaz

W 1997 roku zakończono budowę sieci gazyfikacyjnej Gminy Brzeżno. Dzięki pomocy Zakładu Gazowniczego w Koszalinie w roku 1992 wybudowana została stacja reduktorowa gazu i rozpoczęty został proces gazyfikacji. W wyniku powyższego, mieszkańcy pięciu największych miejscowości otrzymali możliwość korzystania z gazu ziemnego na potrzeby domowe. Z gazu na terenie gminy korzystają mieszkańcy następujących miejscowości: Brzeżno, Pęczorzyno, Słonowice, Rzepczyno, Więclaw.

Gmina zasilana jest gazem ziemnym grupy E (GZ-50), gaz pochodzi z kierunku zasilania Krobia-Poznań.

Długość sieci gazowej na terenie gminy wynosi 28,7 km. Zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wynosi 82,7 m².⁴⁵

⁴³ Szerzej na temat gospodarki odpadami: Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla gminy Brzeżno na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2022.

⁴⁴ Prognoza oddziaływania na środowisko planu gospodarki odpadami dla gminy Brzeżno na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2022, sierpień 2011.

⁴⁵ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

W 2012 roku z instalacji gazowej korzystało 33% ludności gminy i spośród gmin Powiatu Świdwińskiego był to najwyższy odsetek (por. tabela). Najmniej, bo tylko 4,7% korzysta z instalacji gazowej w gminie Rąbino. W powiecie świdwińskim wskaźnik wynosi 34,3%.

Tabela 35: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z gazu

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeżno	27,3	30,3	31,1	30,5	33,0
Gmina Rąbino	1,2	2,9	3,0	4,7	4,7
Gmina Sławoborze	11,1	16,8	17,2	17,4	18,0
Gmina Połczyn-Zdrój	3,4	10,9	11,3	11,4	11,9
Gmina Świdwin	3,1	10,5	10,6	11,0	10,9
Miasto Świdwin	76,1	81,1	80,8	80,1	77,8
Powiat Świdwiński	28,6	34,4	34,6	34,7	34,3

Źródło: Dane GUS.

2.7. GOSPODARKA I POTENCJAŁ LOKALNEGO RYNKU

2.7.1. Podmioty gospodarcze w gminie

Liczba podmiotów gospodarczych oraz rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej wpływają na potencjał danego regionu. Gmina Brzeżno ma charakter rolniczo-leśny, a dominującym działem gospodarki jest rolnictwo. Gminę Brzeżno, tak jak cały powiat, charakteryzują następujące wskaźniki i wielkości: wysoka stopa bezrobocia, wysoka liczba ludności na 1 podmiot gospodarczy, mała liczba podmiotów gospodarczych. W gminie brakuje dużych jednostek gospodarczych, które mogłyby być motorem rozwoju. Na terenie gminy brakuje również inwestorów zewnętrznych. Ponadto brakuje organizacji aktywnie wspierających przedsiębiorczość.⁴⁶

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące podmiotów gospodarczych w gminie Brzeżno w 2012 roku na tle powiatu świdwińskiego.

Tabela 36: Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2012 roku

	Powiat świdwiński	Gmina Brzeżno
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	4412	127
- w tym w sektorze rolniczym	232	13
- w tym sektorze przemysłowym	428	13
- w tym w sektorze budowlanym	473	12
Podmioty gosp. narodowej na 10 tys. ludności	902	437
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	640	313

Źródło: Dane GUS.

⁴⁶ Plan rozwoju lokalnego..., op. cit.

Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji PKD w 2012 roku w gminie Brzeżno przedstawione zostały w poniższej tabeli. Największa aktywność gospodarcza w 2013 roku dotyczyła następujących sekcji: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (33 podmioty), budownictwo (18) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (18).

Tabela 37: Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji PKD w latach 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007					
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	13	12	13	18
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	-	0	0	0	0
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	-	12	17	15	14
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	0	0	0	0
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	0	0	0	0
Sekcja F - Budownictwo	-	10	12	12	18
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	-	39	34	32	33
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	-	3	1	2	2
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	-	2	2	2	2
Sekcja J - Informacja i komunikacja	-	2	2	1	3
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	-	4	3	4	3
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	-	9	9	8	9
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	-	4	5	5	8
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	-	1	2	2	3
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	-	5	5	5	5
Sekcja P - Edukacja	-	5	4	4	8
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	-	7	7	7	11
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	-	2	2	1	2
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników;	-	8	12	13	15

gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby					
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	0	0	0	0

Źródło: Dane GUS i Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku, GUS, Szczecin 2013, s. 52

Od 2008 roku do 2013 roku liczba podmiotów gospodarczych w gminie Brzeżno wzrosła ze 118 do 154 (por. poniższa tabela). W 2013 roku w gminie Brzeżno zarejestrowane były 154 podmioty gospodarki narodowej - 27 więcej niż w 2012 roku, z czego 7 w sektorze publicznym i 47 w sektorze prywatnym.

Tabela 38: Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII), ogółem

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno						
Ogółem	118	126	129	126	127	154
Sektor publiczny	7	7	7	7	7	7
Sektor prywatny	111	119	122	119	120	147
Gmina Rąbino						
Ogółem	221	228	236	219	235	253
Sektor publiczny	10	10	10	10	10	10
Sektor prywatny	211	218	226	209	225	243
Gmina Sławoborze						
Ogółem	240	253	267	245	250	258
Sektor publiczny	11	11	11	11	12	14
Sektor prywatny	229	242	256	234	238	244
Gmina Połczyn-Zdrój						
Ogółem	1707	1716	1758	1700	1682	1705
Sektor publiczny	119	117	121	120	119	121
Sektor prywatny	1588	1599	1637	1580	1563	1584
Gmina Świdwin						
Ogółem	318	326	346	347	342	340
Sektor publiczny	11	11	11	6	6	7
Sektor prywatny	307	315	335	341	336	333
Miasto Świdwin						
Ogółem	1789	1801	1845	1797	1776	1802
Sektor publiczny	117	116	121	123	127	128
Sektor prywatny	1672	1685	1724	1674	1649	1674
Powiat Świdwiński						
Ogółem	4393	4450	4581	4434	4412	4512
Sektor publiczny	275	272	281	277	281	287
Sektor prywatny	4118	4178	4300	4157	4131	4225

Źródło: Dane GUS.

W miejscowości Brzeżno znajduje się prawie połowa wszystkich podmiotów działających w gminie. Według PKD największa ilość podmiotów gospodarczych w

miejsowości Brzeżno reprezentowana jest przez pozostałą działalność, następnie przemysł i budownictwo, a najmniej jednostek gospodarczych jest w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (por, tabela).

Tabela 39: Podmioty według PKD i rodzajów działalności w Brzeżnie

	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	56	61	63	57	62
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	2	2	1	2
Przemysł i budownictwo	8	10	11	7	10
Pozostała działalność	46	49	50	49	50

Źródło: Dane GUS.

W gminie Brzeżno występuje niewielka aktywność podmiotów gospodarczych we wszystkich sektorach, z wyjątkiem handlu hurtowego i detalicznego. Jednocześnie w gminie, jak i w całym powiecie świdwińskim, notuje się wysoką stopę bezrobocia.

2.7.2. Rolnictwo

62% powierzchni Gminy Brzeżno zajmują użytki rolne. Oprócz gruntów rolnych na terenie Gminy występują łąki i pastwiska. Sprzyjają one występowaniu wielu gatunków zwierząt np. jeleni, saren, dzików, lisów, zajęcy i dzikiego ptactwa.⁴⁷

Obecna zabudowa oraz infrastruktura techniczna nie ograniczają przestrzeni rolniczej, a procent gruntów odłogowanych jest niewielki. Do głównych kierunków produkcji rolniczej w Gminie należą: produkcja zwierzęca i produkcja zbóż.⁴⁸

Na koniec 2012 roku w Gminie Brzeżno było 361 gospodarstw rolnych (por. tabela).⁴⁹

⁴⁷ Dane własne Urzędu Gminy Brzeżno.

⁴⁸ <http://www.brzezno.pl/gospodarka/>

⁴⁹ Dane dotyczą rolników posiadających powyżej 1 ha użytków rolnych.

Tabela 40: Ilość gospodarstw rolnych

Gmina	Stan na koniec IV kwartału 2012
	Ilość gospodarstw rolnych
Gmina Brzeżno	361
Gmina Rąbino	333
Gmina Sławoborze	443
Gmina Połczyn-Zdrój	1029
Gmina Świdwin	831
Miasto Świdwin	103
Ogółem	3100

Źródło: GUS

Na terenie Gminy Brzeżno występują korzystne warunki do rozwoju rolnictwa metodami ekologicznymi.⁵⁰

2.7.3. Leśnictwo

Lasy stanowią 24% powierzchni Gminy Brzeżno. Powierzchnia lasów ogółem wynosi 3016,3 ha, w tym lasy publiczne 2936,7 ha i będące własnością gminy 7,0 ha.⁵¹

W gminie dominują lasy mieszane, bagienne i olchowe. Przeważająca ich część zlokalizowana jest w południowo-wschodniej części Gminy. Kompleksy leśne występują również w dolinach rzek. Jeśli chodzi o drzewa liściaste to dominujące są tutaj buki i dęby szypułkowe. Z iglastych przeważają sosny i świerki.

Na terenie gminy występują lasy prawnie chronione – na siedliskach podmokłych i wilgotnych. Są to lasy wodochronne, skupione głównie w dolinach rzeki Regi i Starej Regi. Największe kompleksy leśne znajdują się we wschodniej części gminy, w rejonie Przyrzecza i Karsiboru. Potężne bory bagienne otoczone są buczyną pomorską i porastają jedno z nielicznych na Pomorzu Zachodnim, tak obszernych i dobrze zachowanych torfowisk bałtyckich. Wśród bagiennego starodrzewia znalazły ostoję liczne gatunki rzadkich zwierząt i roślin.⁵²

⁵⁰ Plan rozwoju lokalnego..., op. cit.

⁵¹ Dane GUS.

⁵² <http://www.brzezno.pl/gospodarka/>

2.8. BUDŻET GMINY

Zakres przedsięwzięć realizowanych przez Gminę zależy w znacznym stopniu od jego dochodów oraz możliwości inwestycyjnych. W analizowanym okresie 2008 -2012 daje się zauważyć trend rosnący w zakresie dochodów oraz wydatków Gminy. W roku 2010 oraz 2011 wydatki przekroczyły dochód. W 2012 roku dochód ogółem na 1 mieszkańca wyniósł 4073,89 zł., natomiast wydatki ogółem na 1 mieszkańca 3723,15 zł.

W latach 2008-2012 dochody i wydatki gminy kształtowały się następująco:

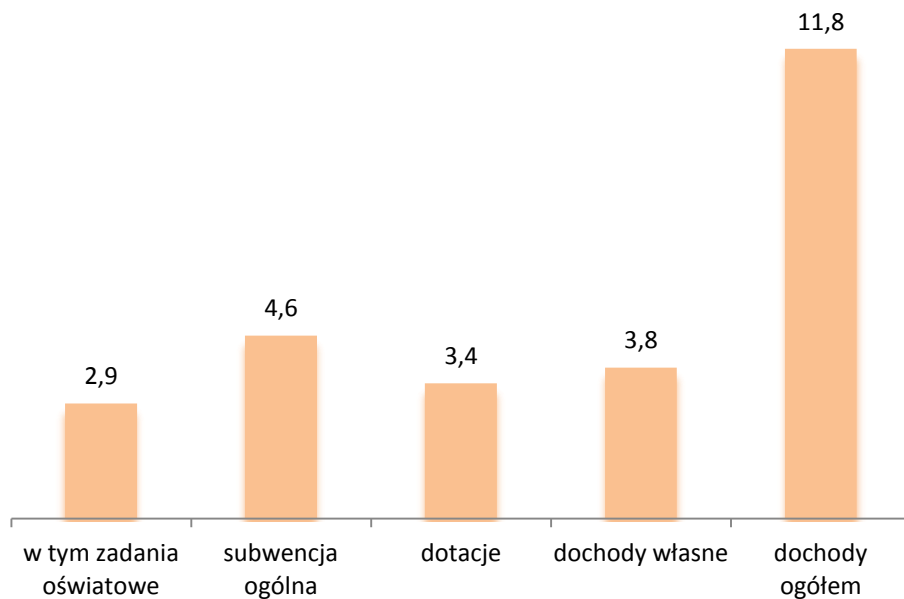
Tabela 41: Dochody i wydatki Gminy w latach 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody budżetu gminy					
Dochody ogółem	7 833 168	8 004 689	8 345 989	8 701 519	11 785 759
- w tym dochody własne	1 385 950	1 426 792	1 473 155	1 660 833	3 756 688
dochody ogółem na 1 mieszkańca	2 792,57	2 871,12	2 852,35	2 993,30	4 073,89
Wydatki z budżetu gminy					
Wydatki ogółem	7 304 859	7 458 145	9 321 434	11 875 202	10 771 086
- w tym wydatki majątkowe inwestycyjne	203 080	240 945	1 112 289	3 564 765	1 999 525
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	2 604,23	2 675,09	3 185,73	4 085,04	3 723,15

Źródło: Dane GUS.

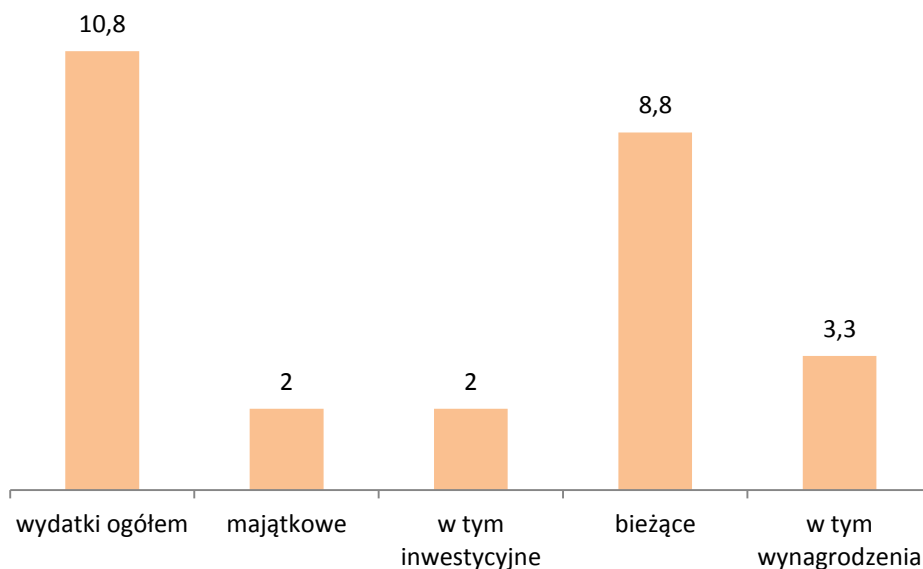
Jak wynika z powyższej tabeli dochody, w 2012 roku, ogółem wyniosły 11,8 mln. zł. (por. wykres), wydatki natomiast 10,8 mln. zł (por. wykres).

Rysunek 2: Dochody Gminy Brzeżno w mln zł. w 2012 roku

Źródło: Dane GUS.

Rysunek 3: Wydatki Gminy Brzeżno w mln zł w 2012 roku

Źródło: Dane GUS.

Dochody budżetu Gminy w latach 2010-2012 przedstawione zostały w poniższej tabeli. Z zaprezentowanych danych wynika, że w 2012 roku wyraźnie wzrosły dochody z tytułu rolnictwa i łowiectwa. W omawianym okresie malały pozostałe dochody.

Tabela 42: Dochody budżetu gminy według działów

	2010	2011	2012
Dochody ogółem	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	4,0	4,1	18,3
Transport i łączność	-	-	-
Gospodarka mieszkaniowa	0,5	0,8	0,3
Administracja publiczna	0,8	1,0	0,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	-	0,0
Różne rozliczenia	50,0	49,9	39,8
Oświata i wychowanie	0,1	0,0	0,0
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	25,3	24,1	17,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,1	1,8	0,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,1	0,3	0,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	-	-
Kultura fizyczna	-	-	6,8
Dochody od osób prawnych i osób fizycznych	16,7	17,8	15,6
Pozostałe	0,3	0,2	0,0

Źródło: Dane GUS.

W 2012 roku dochody gminy na 1 mieszkańca wyniosły 4074 zł. i były najwyższe spośród gmin powiatu świdwińskiego (por. tabela).

Tabela 43: Dochody ogółem na 1 mieszkańca, zł.

	2008	2009	2010	2011	2012
Gmina Brzeżno	2792,57	2871,12	2852,35	2993,30	4073,89
Gmina Rąbino	2546,44	2747,68	2780,86	3120,33	3529,53
Gmina Sławoborze	2866,48	3093,34	3069,37	3821,31	3417,38
Gmina Połczyn-Zdrój	2634,05	3090,62	2957,26	3006,04	3372,08
Gmina Świdwin	2603,74	2822,78	2852,90	2923,61	3379,90
Miasto Świdwin	2325,66	2267,97	2509,95	2643,30	2784,84
Powiat Świdwiński	978,62	1017,23	1070,34	1152,50	1263,49

Źródło: Dane GUS.

Dochody własne stanowiły w dochodach ogółem budżetu gminy 31,9 %. Udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 14,8 %.

W Gminie Brzeżno w 2012 roku 100 % wydatków majątkowych przeznaczone zostało na cele inwestycyjne. Wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły 18,6 % wydatków ogółem budżetu gminy.

W 2012 roku środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 1,9 mln. zł.

Natomiast wydatki gminy na 1 mieszkańca wyniosły 3723 zł. Wydatki budżetu gminy według działów zaprezentowane zostały w poniższej tabeli. Uwagę zwracają m.in. niskie wydatki na oświatę i wychowanie. W 2012 roku wyniosły one 2941 tys. zł.

Tabela 44: Wydatki budżetu gminy według działów

	2010	2011	2012
Wydatki ogółem	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	7,4	29,5	10,5
Transport i łączność	0,9	1,1	1,9
Gospodarka mieszkaniowa	-	-	-
Administracja publiczna	16,0	11,4	14,6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,0	1,1	1,1
Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	35,4	25,6	27,3
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	27,7	21,3	24,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,9	2,5	2,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,5	3,6	3,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,7	1,7	1,9
Kultura fizyczna	0,7	0,4	9,5
Działalność usługowa	-	-	0,2
Ochrona zdrowia	0,3	0,3	0,4
pozostałe	0,4	1,3	2,0

Źródło: Dane GUS.

3. WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH (ILOŚCIOWYCH) ORAZ JAKOŚCIOWYCH

3.1. Bezpośrednie wywiady kwestionariuszowe (PAPI)

W celu przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców Wykonawca posłużył się techniką wywiadu bezpośredniego kwestionariuszowego (PAPI). Badanie bezpośrednie z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety jest najbardziej popularną techniką zbierania danych wśród metod ilościowych. Polega na zbieraniu informacji przy pomocy standaryzowanego kwestionariusza ankiety. Pytania zawarte w kwestionariuszu są opracowane na podstawie problemów badawczych. Badanie ankietowe charakteryzuje się dużym wskaźnikiem responsu, niskimi kosztami przeprowadzenia i dużą szybkością analizowania danych.

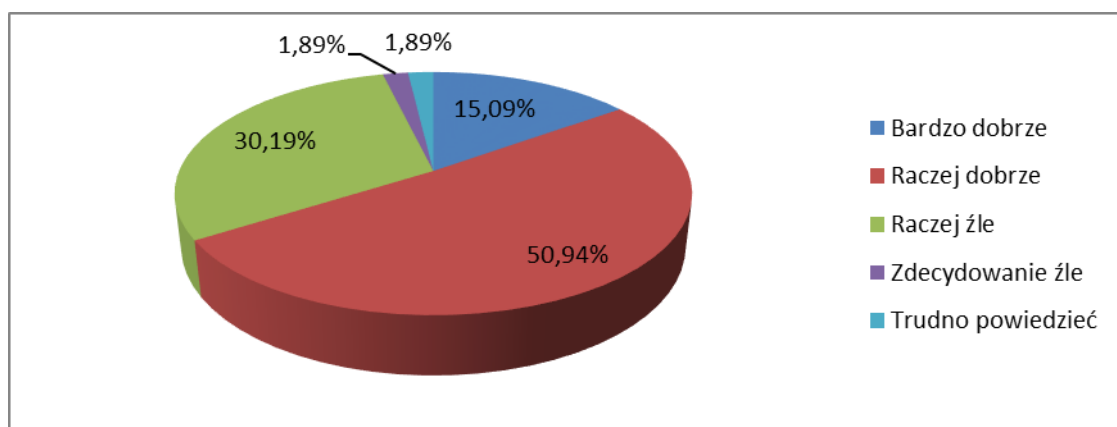
Liczebność próby: zostało przeprowadzonych 60 wywiadów wśród mieszkańców Gminy Brzeżno.

Żaden z mieszkańców Gminy Brzeżno nie zdecydował się na wypełnienie kwestionariusza CAWI zamieszczonego na stronie internetowej.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości i dostępności oferty kulturalnej

Oferta kulturalna gminy Brzeżno opiera się na działalności dziesięciu świetlic wiejskich oraz dwóch bibliotek publicznych. 15,09% respondentów bardzo dobrze ocenia jakość i dostępność oferty kulturalnej, a raczej dobrze 50,94% ankietowanych. Ofertę kulturalną negatywnie oceniło ponad 30% badanych, co wskazuje na potrzebę rozszerzenia działań gminy w obszarze kultury.

Rysunek 4. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości i dostępności oferty kulturalnej?

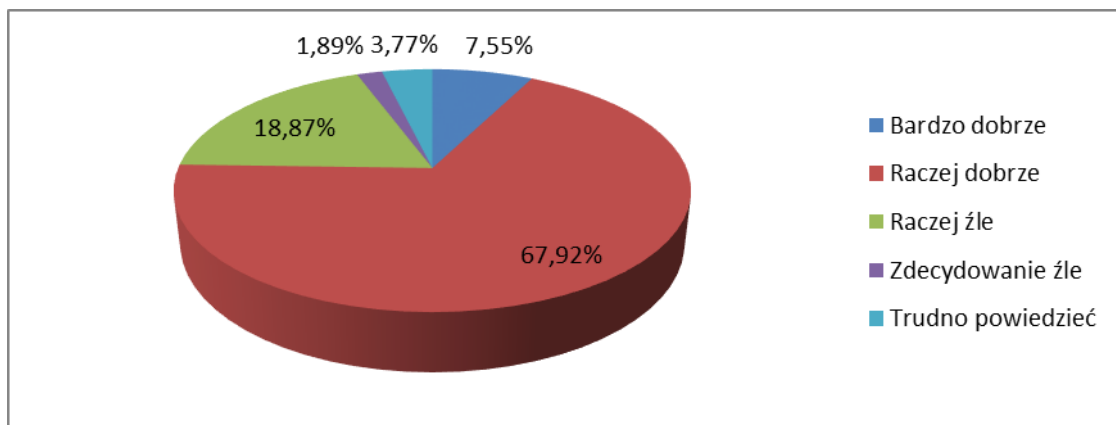

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem warunków mieszkaniowych

Warunki mieszkaniowe zostały bardzo dobrze ocenione przez 7,55% respondentów oraz raczej dobrze przez 69,92% z nich. Negatywnie w tej kwestii wypowiedziało się ponad 20% ankietowanych. Wyniki wskazują, że warunki mieszkaniowe odpowiadają większości (około 80%) mieszkańców gminy. Wśród pozostałych respondentów mogą znajdować się osoby oczekujące na mieszkania komunalne.

Rysunek 5. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem warunków mieszkaniowych?

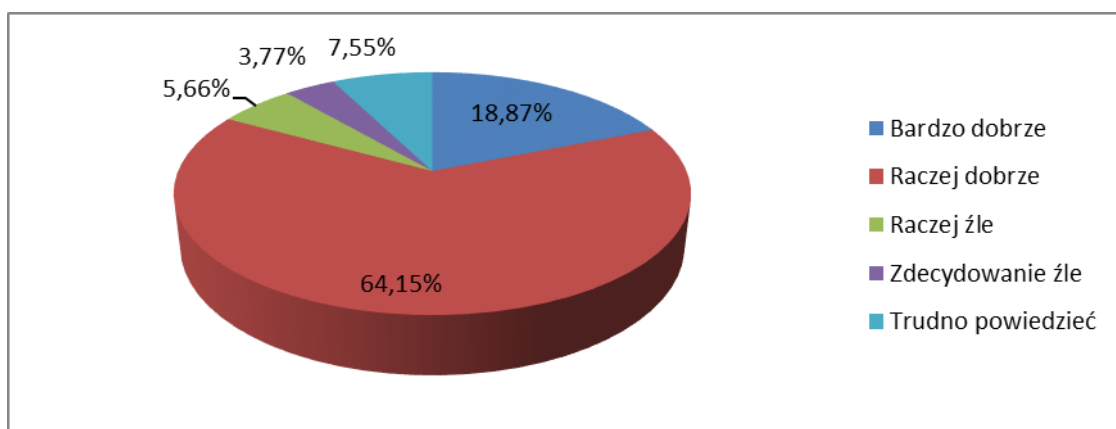

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem bezpieczeństwa publicznego mieszkańców

Większość uczestników badania pozytywnie wypowiedziało się na temat bezpieczeństwa publicznego w gminie. 18,87% ankietowanych bardzo dobrze ocenia poziom bezpieczeństwa, a 64,15% ankietowanych ocenia je raczej dobrze. Prawie 10% badanych nie czuje się bezpiecznie. Z kolei 7,55% ankietowanych nie ma zdania na ten temat. Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że mieszkańcy gminy w zdecydowanej większości czują się bezpiecznie.

Rysunek 6. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem bezpieczeństwa publicznego mieszkańców?

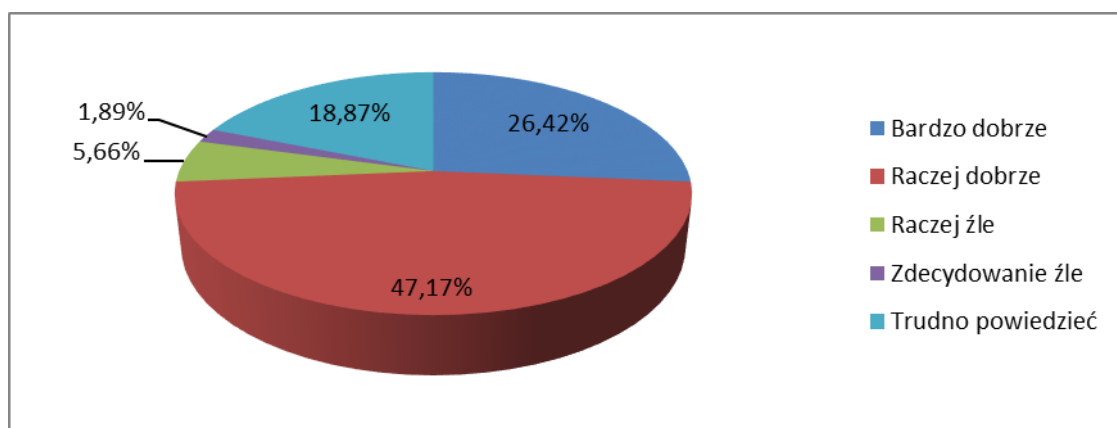

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem zabezpieczenia opieki nad dziećmi do 3 lat

Większość badanych uważa zabezpieczenie opieki na dziećmi do lat 3 w gminie jako raczej dobre (47,17%). Z kolei 26,42% respondentów określa opiekę nad małymi dziećmi bardzo dobrze. Negatywnie tę kwestię oceniło zaledwie niecałe 9% z nich. 18,31% ankietowanych powstrzymało się od udzielenia odpowiedzi na to pytanie. Chociaż na terenie gminy Brzeżno nie ma żłobków i klubów dziecięcych, to z analizy powyższych danych wynika, że w gminie tej poprawa zabezpieczenia opieki nad dziećmi nie jest konieczna.

Rysunek 7. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem zabezpieczenia opieki nad dziećmi do lat 3?

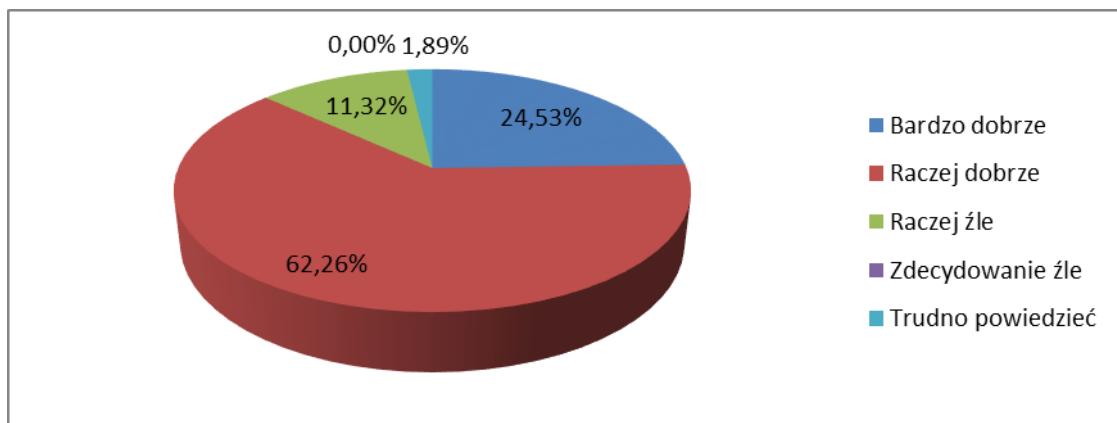

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności placówek przedszkolnych

Zapotrzebowanie na placówki przedszkolne w gminie wydaje się być zaspokojone mimo, że na terenie gminy nie działają publiczne przedszkola. Według 86,79% opiniodawców dostępność placówek tego rodzaju jest wystarczająca. Przeciwną opinię reprezentuje ponad 11% ankietowanych, a niecałe 1,89% respondentów wstrzymało się od głosu.

Rysunek 8. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem dostępności placówek przedszkolnych?

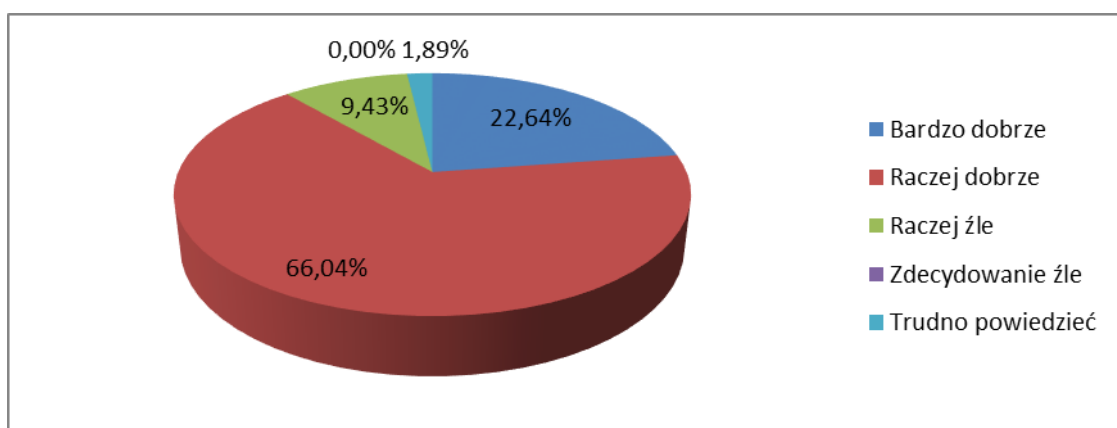

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności placówek szkolnych

Blisko 89% ankietowanych uznało, że jedna szkoła podstawowa oraz dwa gimnazja to wystarczająca liczba placówek szkolnych na terenie gminy Brzeżno. Tylko 9,43% badanych oceniło liczbę placówek szkolnych za niewystarczającą. Można więc stwierdzić, że ich dostępność w gminie jest dobra i nie ma potrzeby otwierania nowej placówki.

Rysunek 9. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem dostępności placówek szkolnych?

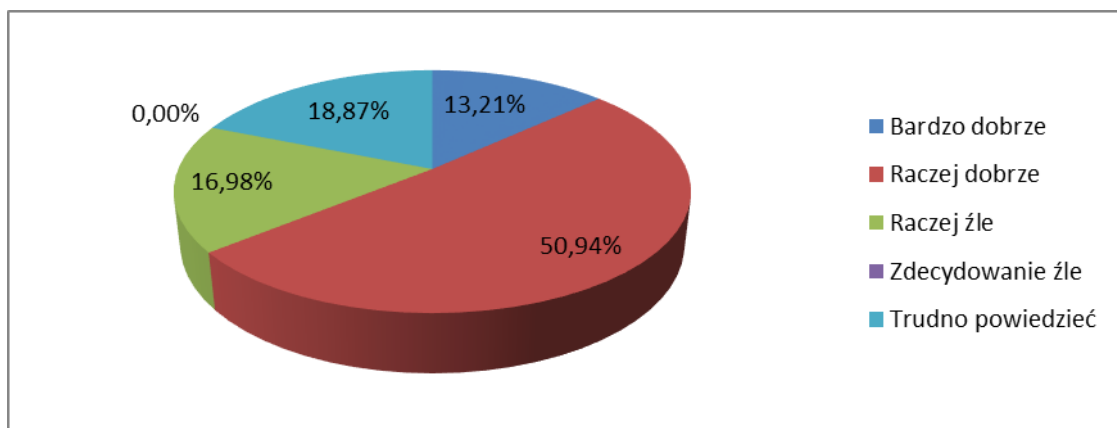

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży

Większość respondentów jest zadowolona z oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 50,94% z nich jest raczej zadowolona, z kolei ponad 13% bardzo zadowolona. Prawie 19% respondentów nie wypowiedziało się w tej kwestii, co może świadczyć o braku wiedzy ankietowanych o tej ofercie. Blisko 17% opiniodawców dostrzegło potrzebę poszerzenia oferty zajęć po lekcjach.

Rysunek 10. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży?

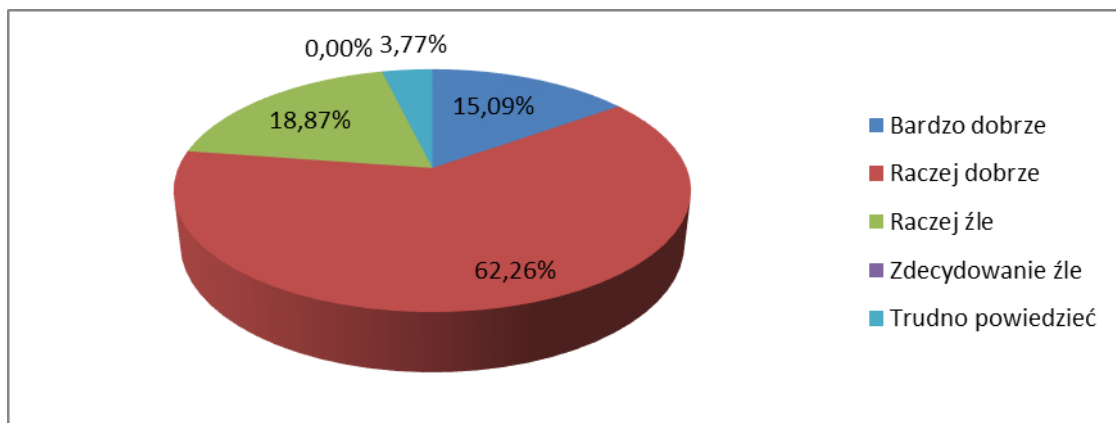

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności punktów usługowo-handlowych

W opinii 69% badanych, w gminie nie brakuje punktów usługowo-handlowych. Blisko 31% respondentów wskazuje na brak tego typu miejsc, co świadczy o zapotrzebowaniu mieszkańców na nowe punkty usługowo-handlowe.

Rysunek 11. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem dostępności punktów usługowo-handlowych?

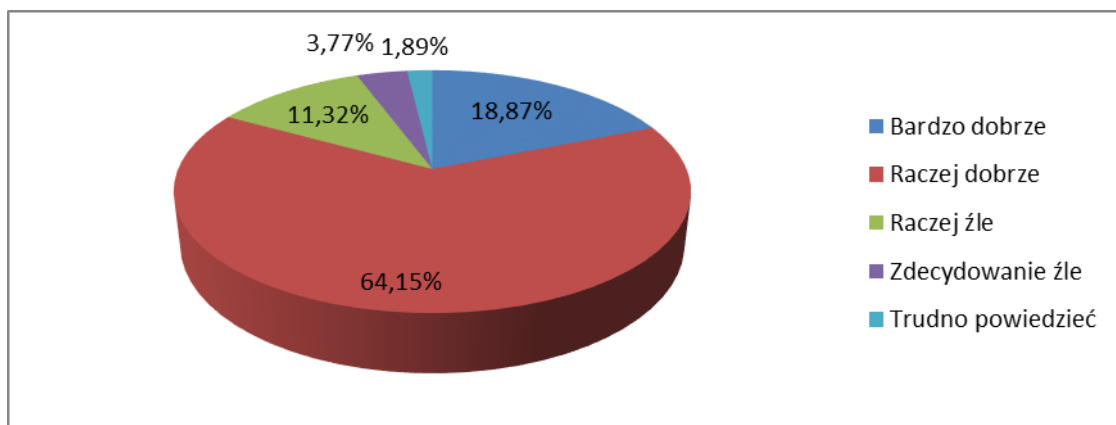

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem stanu nawierzchni dróg

Większość respondentów dobrze ocenia stan dróg w gminie - 64,15% ankietowanych raczej dobrze, a bardzo dobrze 18,87% opiniodawców. Na stan nawierzchni dróg narzeka ponad 15% osób badanych. Na podstawie tego faktu można stwierdzić, że w gminie znajdują się drogi, które wymagają remontu.

Rysunek 12. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem stanu nawierzchni dróg?

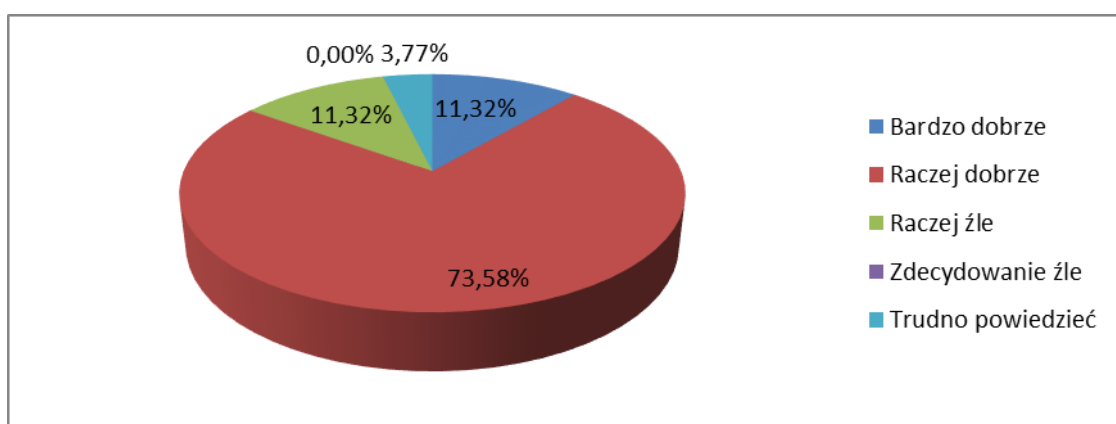

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności do sieci wodociągowej

Na temat sieci wodociągowej w badanej gminie pozytywne zdanie ma zdecydowana większość badanych, tj. prawie 85% z nich (11,32% bardzo dobre, a 73,58% raczej dobre). Ponad 11% respondentów uważa jednak stan sieci wodociągowej za raczej zły – mogą to być osoby, które nie mają do niej dostępu. Z instalacji wodociągowej w gminie Brzeżno bez większych utrudnień korzysta łącznie 80,2% mieszkańców.

Rysunek 13. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem sieci wodociągowej?

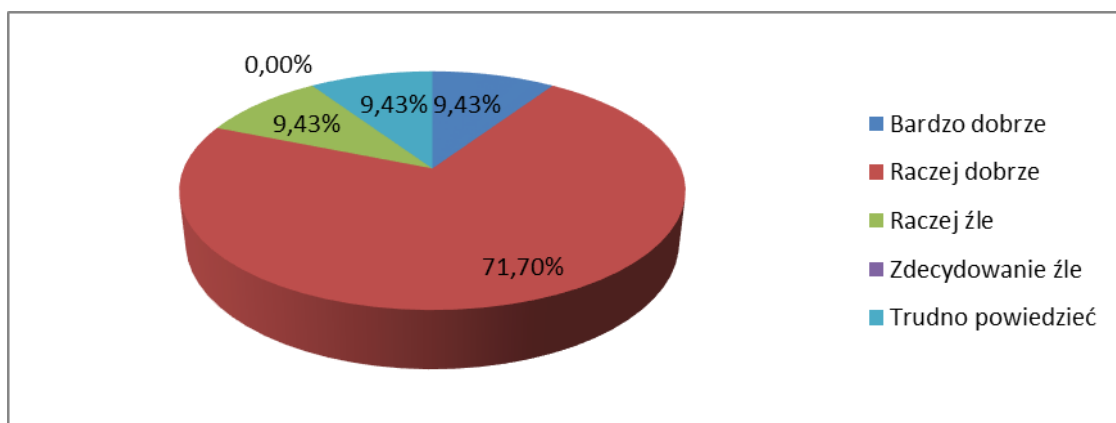

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dostępności do sieci kanalizacyjnej

Sieć kanalizacyjną pozytywnie oceniła większość respondentów - 9,43% bardzo dobrze, a 71,7% raczej dobrze. Negatywnie na ten temat wypowiedziało się 9,43% badanych. Są to zapewne osoby znajdujące się w grupie 49% mieszkańców niemających dostępu do sieci kanalizacyjnej. 9,43% badanych nie wypowiedziało się w tej kwestii.

Rysunek 14. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem sieci kanalizacyjnej?

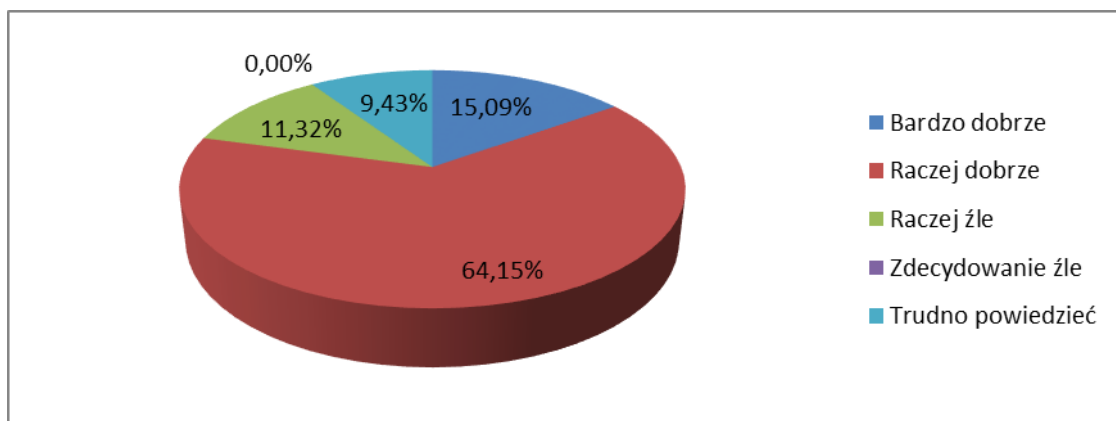

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości sieci energetycznej

Sieć energetyczną w gminie Brzeżno bardzo dobrze ocenia 15,09% respondentów. Z kolei 64,15% z nich wyraża się raczej dobrze na jej temat. Zastrzeżenia do sieci energetycznej ma ponad 12% respondentów. 9,43% z nich nie miało zdania na temat jakości sieci energetycznej w gminie.

Rysunek 15. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem sieci energetycznej?

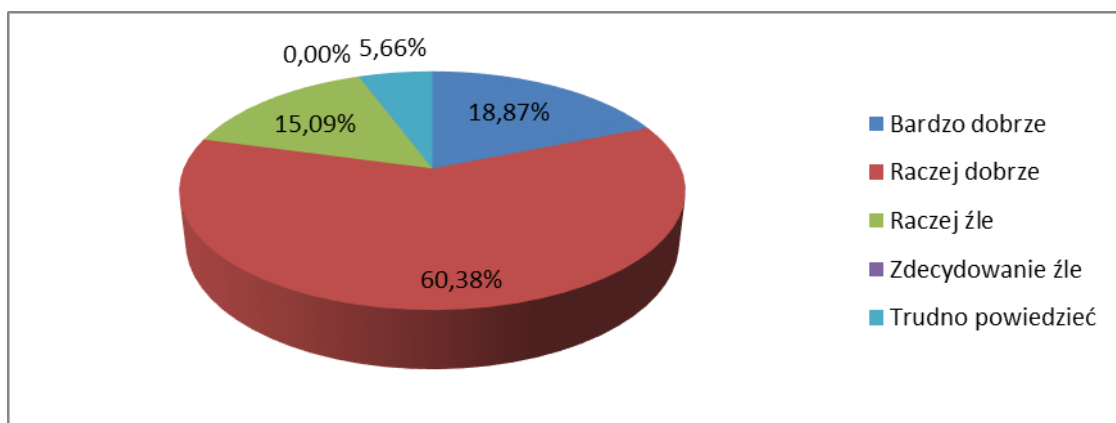

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem sieci telekomunikacyjnej

Z funkcjonującej sieci telekomunikacyjnej zadowolenie wyraża prawie 80% ankieterów. Negatywnie o gminnej sieci telekomunikacyjnej wyraziło się ponad 11% respondentów. Swojej opinii nie wyraziło 5,66% z nich.

Rysunek 16. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem sieci telekomunikacyjnej?

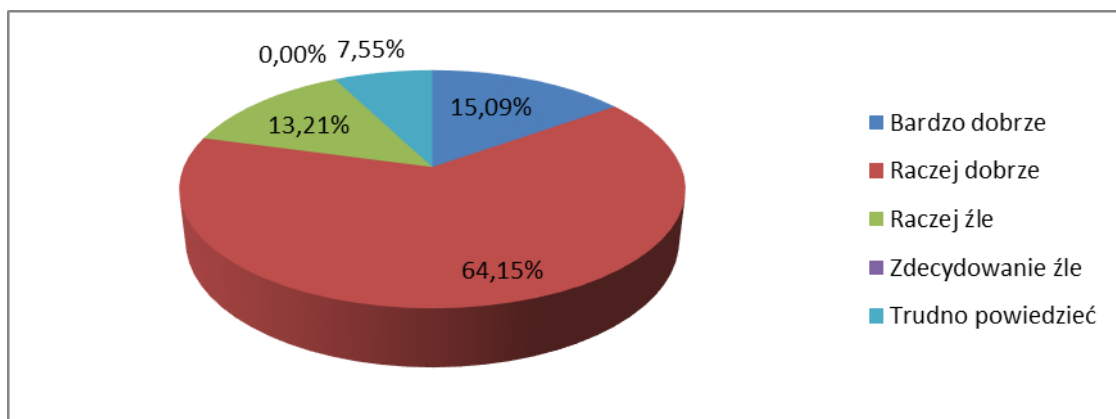

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości dostępu do Internetu

Jakość dostępu do Internetu jest wystarczająca według blisko 80% respondentów. Negatywnie ten aspekt oceniło ponad 13% badanych. 7,55% z nich nie ma zdania, co może oznaczać, że ta grupa nie posiada dostępu do Internetu lub nie korzysta z jego usług. Dość znaczny wskaźnik negatywnych odpowiedzi sugeruje, iż infrastruktura telekomunikacyjna mogłaby zostać rozbudowana.

Rysunek 17. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości dostępu do Internetu?

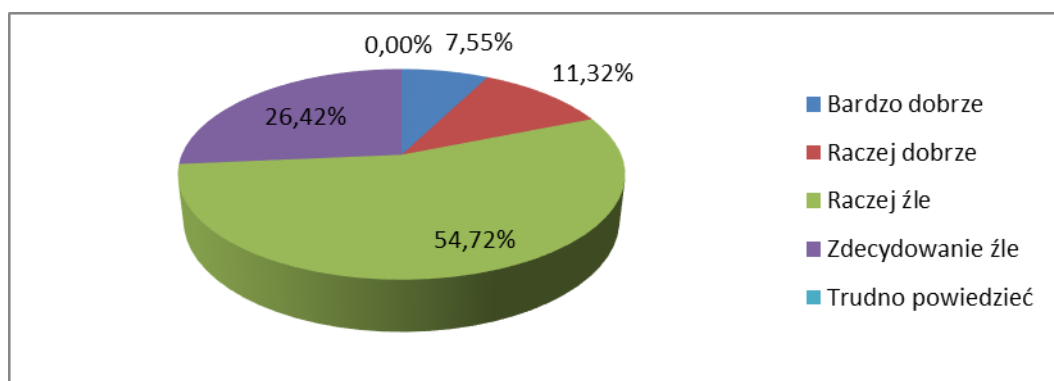
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem transportu publicznego (komunikacji zbiorowej)

Transport publiczny w gminie został oceniony negatywnie. 54,72% respondentów stwierdziło, że komunikacja zbiorowa w gminie funkcjonuje raczej źle, a 26,42% oceniło

je zdecydowanie źle. Pozytywne zdanie o transporcie publicznym w gminie reprezentowało łącznie prawie 34% ankietowanych. Przedstawione wyżej wyniki świadczą o tym, że w gminie należy rozbudować ofertę przewozów publicznych. Nie ma ona bowiem własnego przewoźnika, nie przebiega też przez nią linia kolejowa. Można więc stwierdzić, że oferta przewozów autobusowych oferowana przez zewnętrznego przewoźnika jest dla mieszkańców niewystarczająca.

Rysunek 18. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem transportu publicznego (komunikacji zbiorowej)?

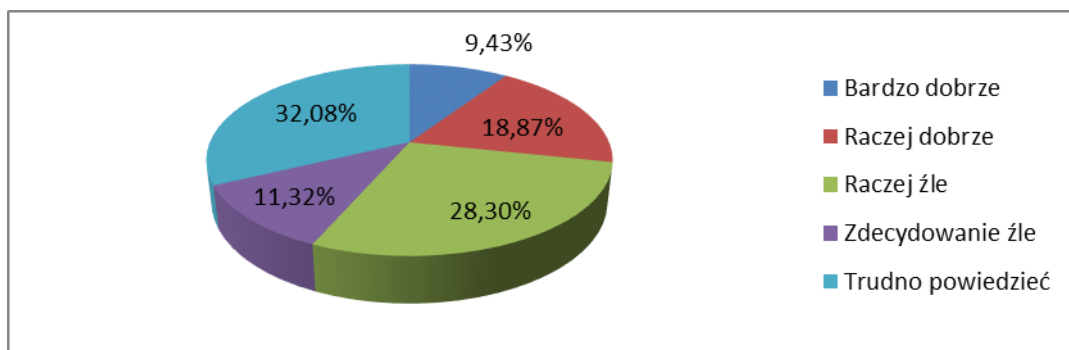

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem oferty inwestycyjnej w gminie, dzięki której gmina jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz

Prawie 30% ankietowanych uważa gminę za atrakcyjną dla inwestorów z zewnątrz, przeciwnego zdania jest prawie 40% opiniodawców. Jednocześnie aż 32,08% badanych stwierdziło, że nie ma zdania na temat oferty inwestycyjnej gminy, co najprawdopodobniej było wynikiem braku odpowiedniej wiedzy. Na podstawie tych informacji można stwierdzić, że gmina powinna poszerzyć swoją ofertę inwestycyjną oraz podjąć działania promocyjne w tym zakresie.

Rysunek 19. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem oferty inwestycyjnej gminy, dzięki której gmina jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz?

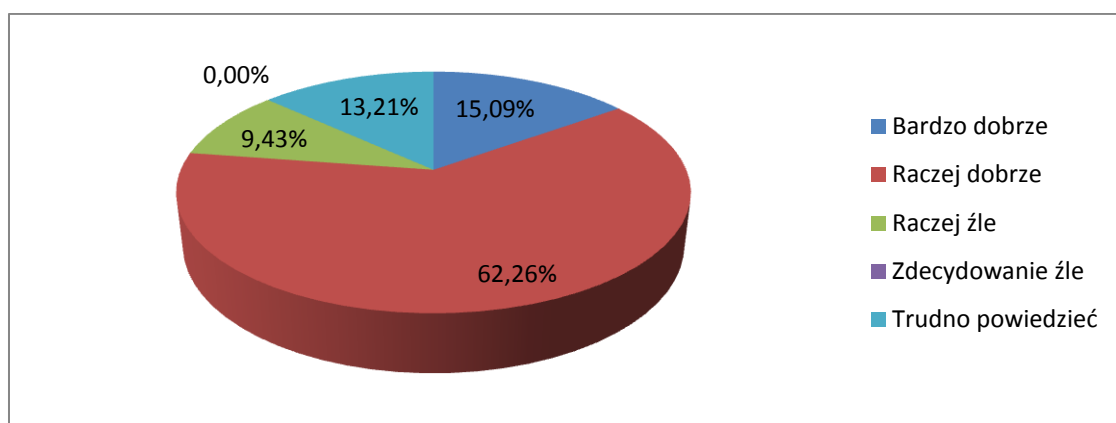

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem stanu środowiska naturalnego

Stan środowiska naturalnego w gminie jest dobry, o czym świadczą wyniki ankiety. Ponad 77% badanych oceniło ten aspekt pozytywnie – 15,09% bardzo dobrze, zaś 62,26% raczej dobrze. 9,43% ankietowanych uznało stan środowiska za raczej zły. Jakość środowiska najprawdopodobniej ulegnie jeszcze poprawie w wyniku realizacji przez gminę Planu Gospodarki Odpadami mającego na celu zmniejszenie oddziaływania na środowisko gospodarki odpadowej.

Rysunek 20. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem stanu środowiska naturalnego?

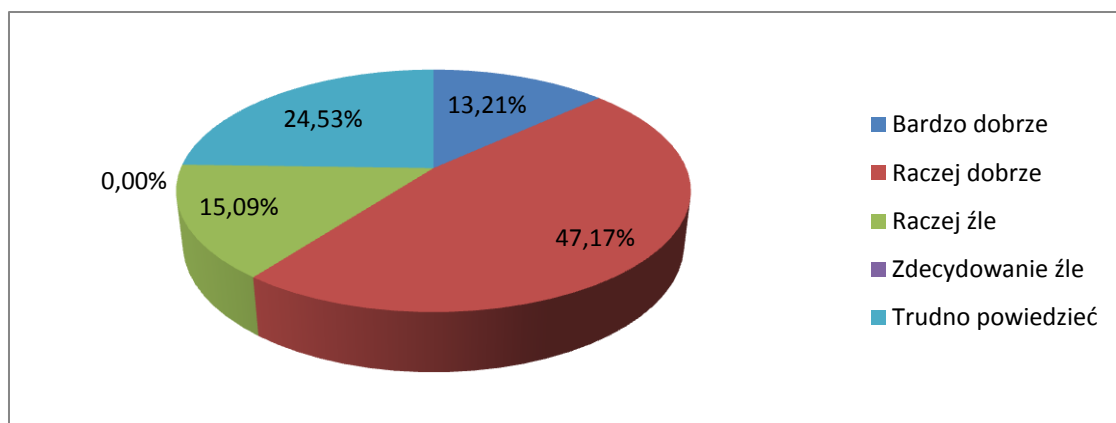

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem systemu segregacji odpadów na terenie gminie

Ponad 60% uczestników badania przychylnie oceniło system segregacji odpadów na terenie gminy. 15,09% respondentów dostrzega potrzebę poprawy sytuacji. Z kolei 24,53% ankietowanych nie miało zdania na temat systemu segregacji odpadów w gminie. Z otrzymanych wyników można wywnioskować, że władze gminy powinny popracować nad systemem segregacji odpadów na terenie gminy oraz prowadzić bardziej intensywne działania informacyjno-promocyjne w tej kwestii.

Rysunek 21. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem systemu segregacji odpadów na terenie gminy?

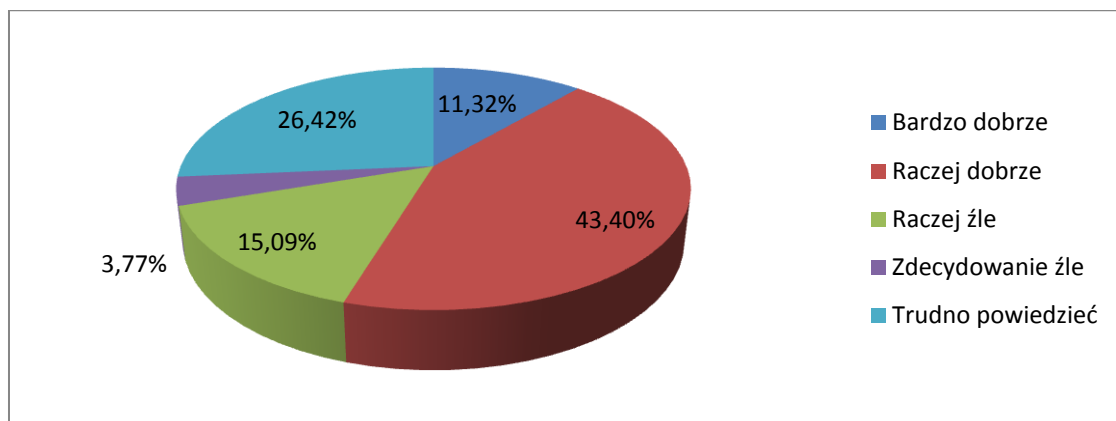

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem świadomości ekologicznej mieszkańców

11,32% respondentów stwierdziło, że świadomość ekologiczna mieszkańców jest bardzo dobra, 43,40% jako raczej dobra. Jednak 15,09% respondentów oceniło tę kwestię raczej źle, a 3,77% zdecydowanie źle. Aż 26,42% ankietowanych nie wypowiedziało się na powyższy temat.

Rysunek 22. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem świadomości ekologicznej mieszkańców?

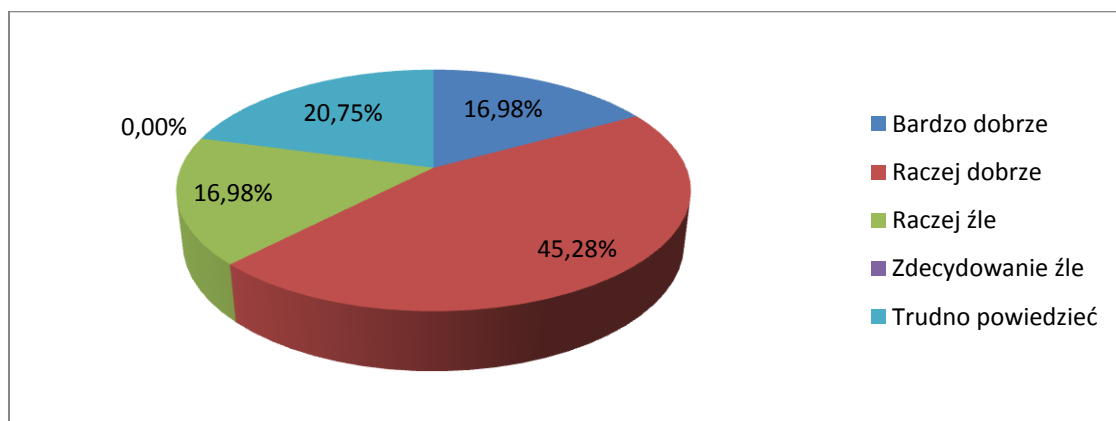

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem czystości i porządku na terenie gminy

Działalność podmiotu odpowiedzialnego za bieżące utrzymanie porządku, czyli Urząd Gminy Brzeżno, korzystnie oceniło 62,26% uczestników badania (w tym 16,98% bardzo dobrze a 45,28% raczej dobrze). 16,98% z nich wybrało odpowiedź „raczej źle”. 20,75% nie miało zdania w kwestii oceny gminy pod względem czystości i porządku.

Rysunek 23. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem czystości i porządku na terenie gminy?

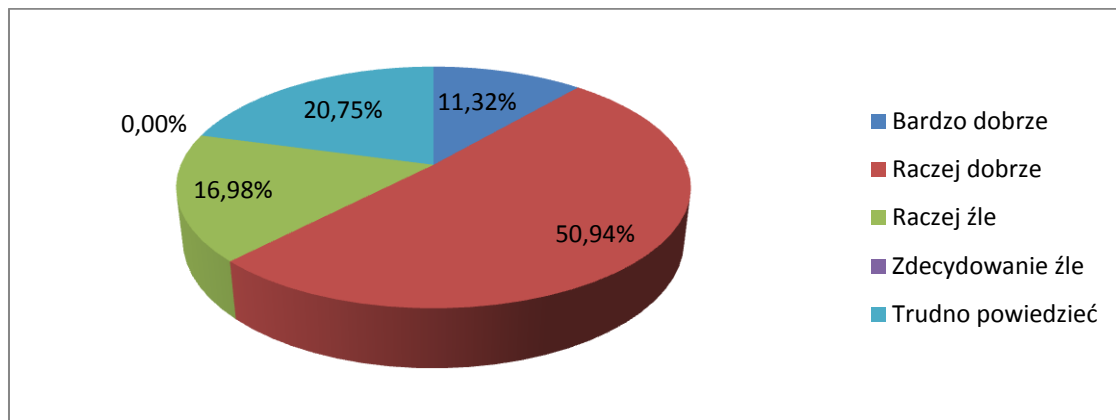
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem dbałości mieszkańców o czystość i estetykę posesji

Ponad 50% ankietowanych uważa, że mieszkańcy dbają o czystość i estetykę posesji. 11,32% z nich oceniło tę kwestię bardzo dobrze, a 50,94% raczej dobrze. Odmienny

pogląd reprezentuje 16,98% ankietowanych. Z kolei 20,75% opiniodawców nie wypowiedziało się na ten temat.

Rysunek 24. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem dbałości mieszkańców o czystość i estetykę posesji?

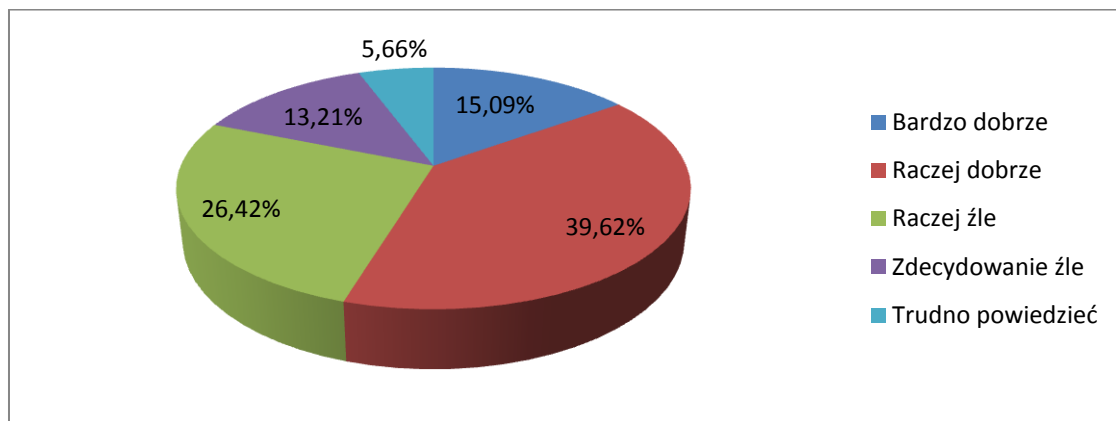

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości i dostępności opieki zdrowotnej

Prawie 55% badanych stwierdziło, że jest zadowolona z jakości i dostępności opieki zdrowotnej. Jednak ponad 39% ankietowanych uważa, że liczba przychodni oraz jakość świadczonych usług medycznych nie zaspokaja ich potrzeb. Na podstawie tych wyników można wywnioskować, że znaczna część mieszkańców oczekuje polepszenia jakości i dostępności opieki zdrowotnej. W gminie Brzeżno znajduje się bowiem tylko jeden niepubliczny ośrodek zdrowia.

Rysunek 25. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości i dostępności opieki zdrowotnej?

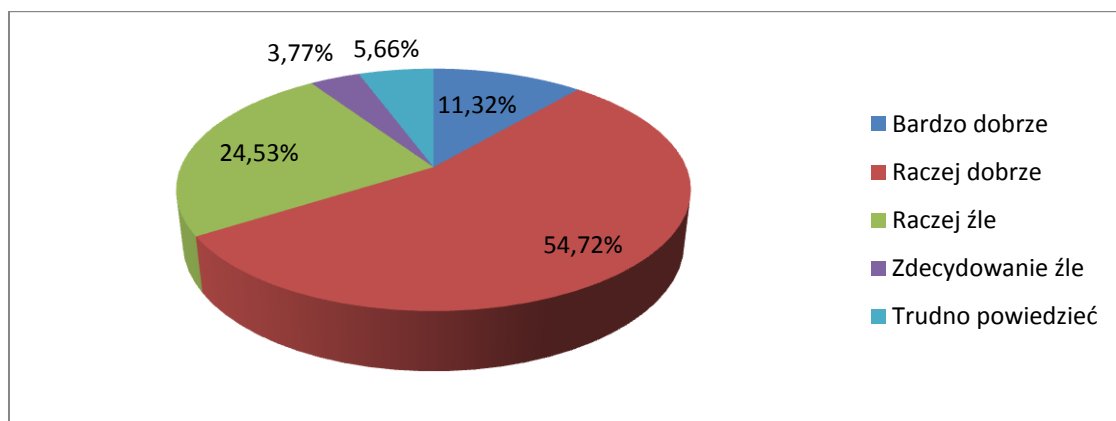

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości i dostępności opieki społecznej

Opieką społeczną w gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie. Pozytywną opinię o działalności tej instytucji posiada ponad połowa respondentów (66,04%). Zmiany w jakości i dostępności opieki zdrowotnej powinny być przeprowadzone w gminie zdaniem 28,3% mieszkańców. Wysoki wskaźnik osób niekorzystnie wypowiadających się o jakości i dostępności opieki społecznej wskazuje na potrzebę dokładniejszego poznania potrzeb mieszkańców w tych kwestiach, a następnie dokonania zmian zgodnie z ich sugestiami.

Rysunek 26. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości i dostępności opieki społecznej?

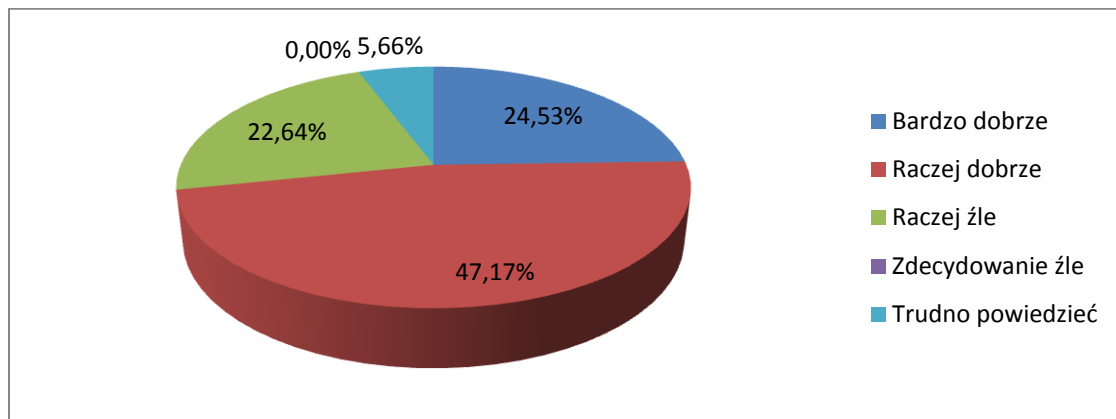

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem jakości i dostępności oferty sportowo-rekreacyjnej

W opinii respondentów jakość i dostępność oferty sportowo - rekreacyjnej jest wystarczająca dla blisko 72% z nich. Można wywnioskować, że 22,64% ankietowanych uważa za niezbędne zmiany w tej ofercie, ponieważ wypowiedziało się o niej negatywnie. Wyniki sugerują, że gmina mogłaby udoskonalić swoją ofertę sportowo - rekreacyjną.

Rysunek 27. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem jakości i dostępności oferty sportowo - rekreacyjnej?

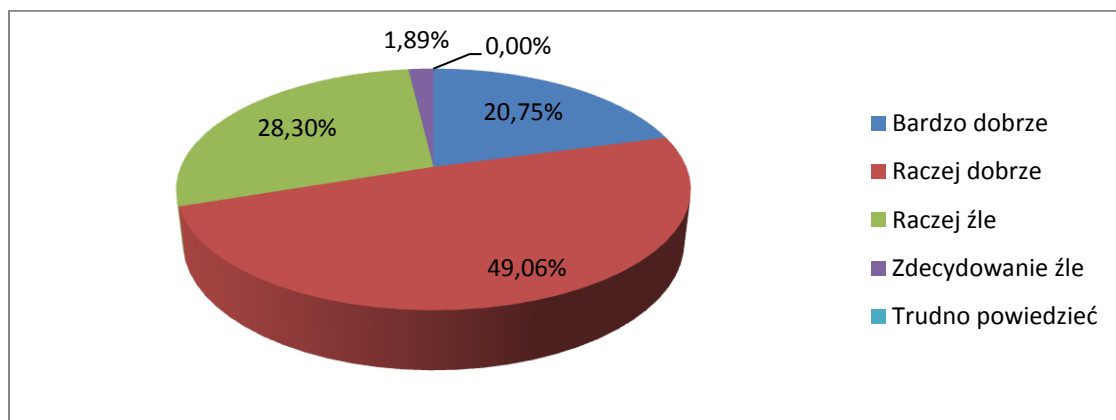

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem organizacji przestrzeni publicznej (parki, place zabaw)

Zdanie mieszkańców o organizacji przestrzeni publicznej w gminie Brzeżno jest pozytywne. Obiekty takie jak parki czy place zabaw satysfakcjonują prawie 70% badanych. Opinie negatywne stanowiły łącznie 30,19%, w tym 28,3% badanych oceniło stan przestrzeni publicznej raczej źle, a 1,89% z nich bardzo źle.

Rysunek 28. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem organizacji przestrzeni publicznej (parki, place zabaw)?

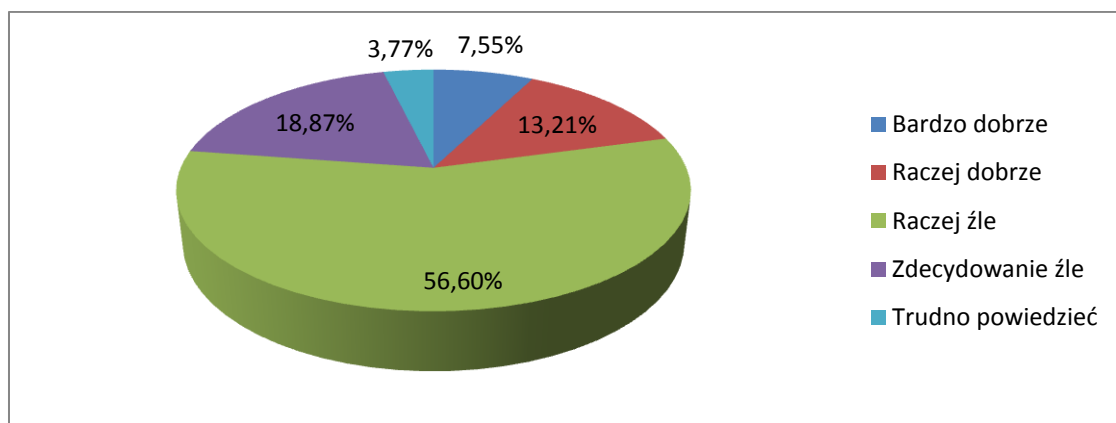

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem stopy życiowej mieszkańców gminy

Ankietowani w zdecydowanej większości stwierdzali, że stopa życiowa mieszkańców gminy jest niska. Na raczej złą sytuację wskazywało 56,6% badanych, zaś 18,87% z nich uznało sytuację materialną mieszkańców gminy za zdecydowanie złą. Jedyne blisko 21% badanych stwierdziło, że mieszkańcom gminy żyje się bardzo dobrze i raczej dobrze (odpowiednio 7,55% i 13,21%). Przyczynami negatywnej oceny kwestii warunków życia w gminie mogą być problemy takie jak wysokie bezrobocie i ubóstwo.

Rysunek 29. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem stopy życiowej mieszkańców gminy?

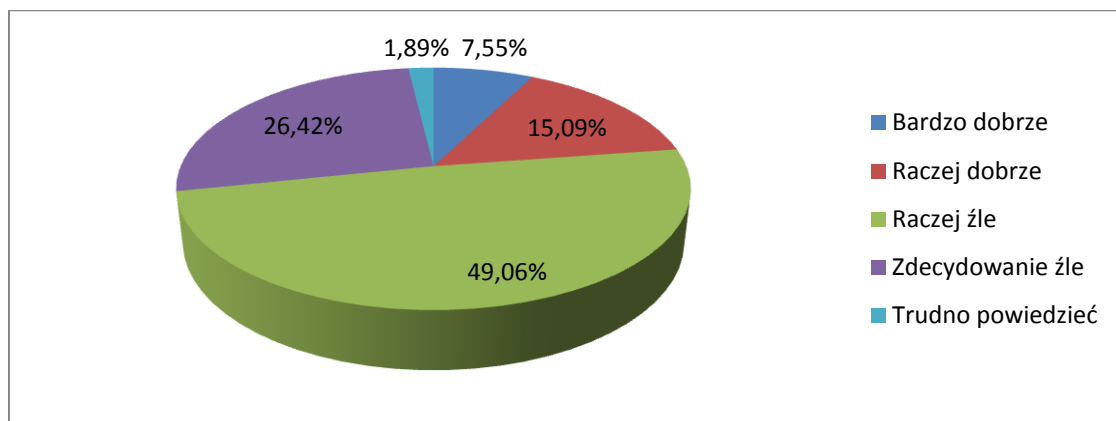

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem możliwości znalezienia/zmiany pracy na terenie gminy

Ponad 75% mieszkańców negatywnie oceniło możliwość znalezienia lub zmiany pracy na terenie gminy. Tylko 23% ankietowanych jest przeciwnego zdania. Negatywna ocena możliwości znalezienia/zmiany pracy na terenie gminy stanowi rezultat wysokiego poziomu bezrobocia, spowodowanego niskimi kwalifikacjami, efektem demograficznym przyrostów ludności w wieku produkcyjnym oraz wynika z braku inicjatywy mieszkańców gminy w kwestii założenia działalności gospodarczej, a także braku wiodących przedsiębiorstw, które dawałyby więcej miejsc pracy.

Rysunek 30. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem możliwości znalezienia/zmiany pracy na terenie gminy?

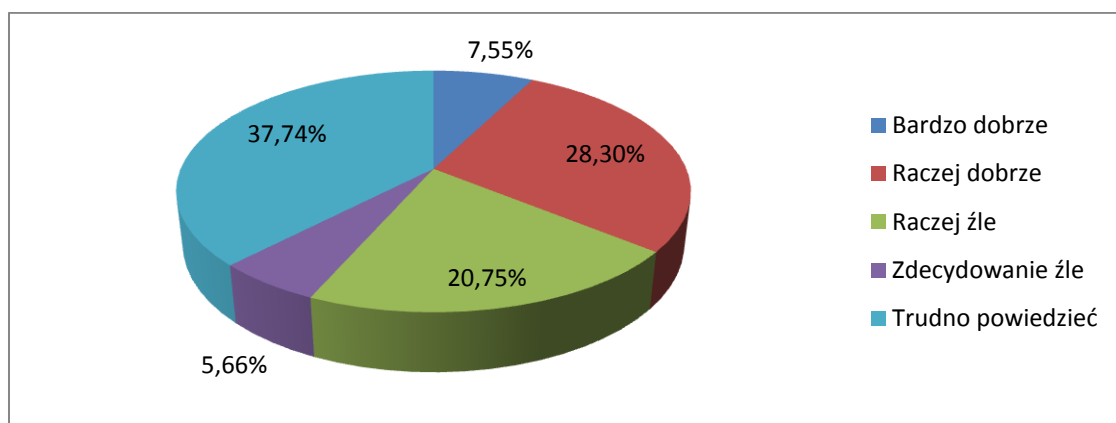

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem warunków prowadzenia działalności rolniczej

Warunki prowadzenia działalności rolniczej pozytywnie oceniane są przez blisko 36% mieszkańców. Warunki te za negatywne uznało łącznie ponad 26% respondentów. Duża liczba ankietowanych, zaznaczających odpowiedź „trudno powiedzieć” (37,74%), może wynikać z faktu, że osoby te nie mają bezpośredniego kontaktu z sektorem rolniczym.

Rysunek 31. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem warunków prowadzenia działalności rolniczej?

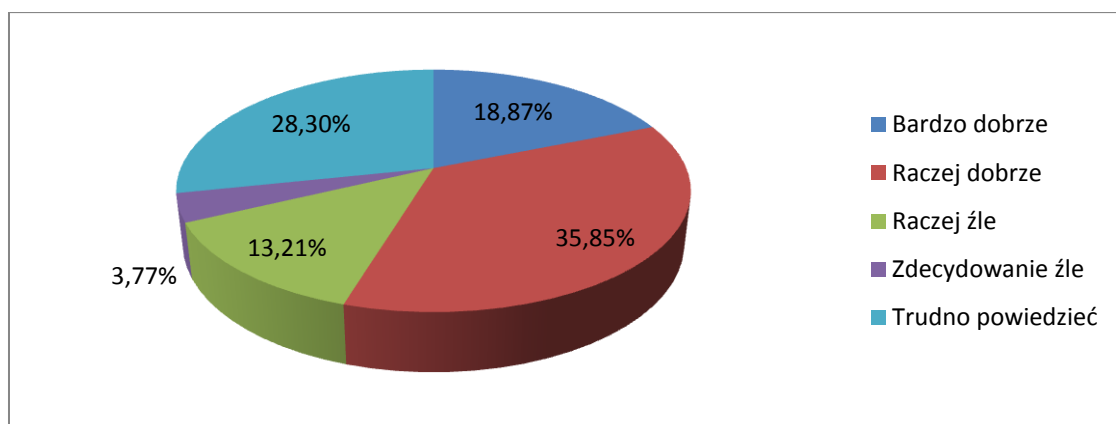

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem warunków prowadzenia działalności gospodarczej (handlowo-usługowo-produkcyjna)

Większość opiniodawców uważa, że warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie są raczej dobre (35,85%) lub bardzo dobre (18,87%). 17% opiniodawców uważa, że warunki te są złe. Duża liczba badanych (28,3%) nie miała zdania na powyższy temat, co świadczy o niskim poziomie przedsiębiorczości w gminie.

Rysunek 32. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem warunków prowadzenia działalności gospodarczej (handlowo-usługowo-produkcyjna)?

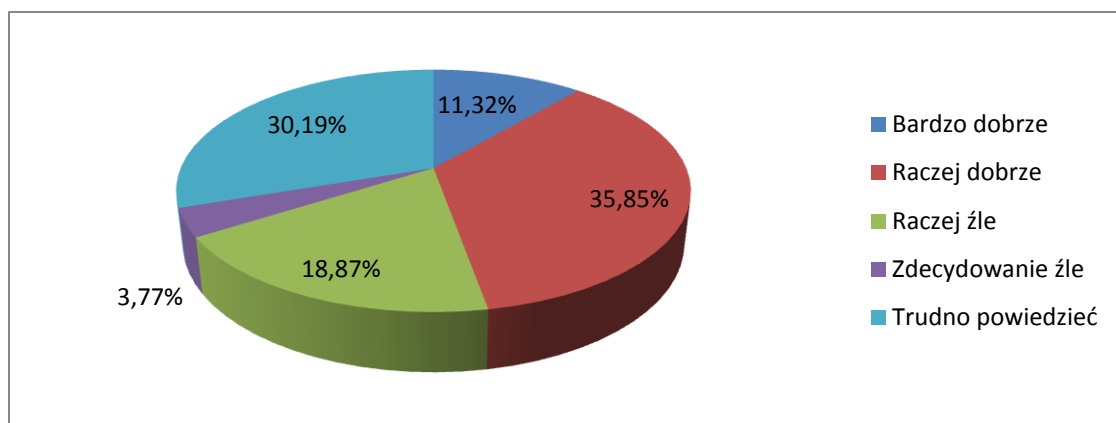

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem oferty turystycznej gminy

35,85% respondentów raczej dobrze oceniło ofertę turystyczną gminy, a 11,32% z nich stwierdziło, że jest ona bardzo dobra. Za nieatrakcyjną dla turystów gminę oceniło blisko 23% ankietowanych. Na temat oferty turystycznej w gminie zdania nie miało 30,19% mieszkańców. Świadczy to o tym, że władze powinny bardziej promować i rozwijać tą ofertę zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, iż posiada ona walory środowiska atrakcyjne dla potencjalnych turystów.

Rysunek 33. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem oferty turystycznej gminy?

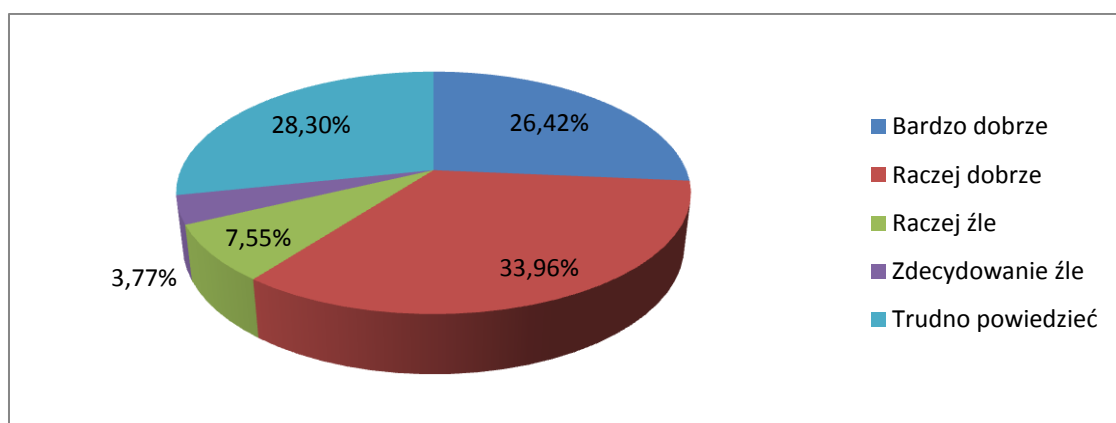

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem estetyki i wizerunku gminy

Przeważająca większość mieszkańców uważa, że estetyka i wizerunek gminy są raczej dobre (33,96%) lub bardzo dobre (26,42%). Przeciwnie zaś oceniło to zagadnienie jedynie nieco ponad 11% mieszkańców. Około 28,3% ankietowanych nie wypowiedziało się w temacie estetyki i wizerunku gminy. Można więc stwierdzić, że działania gminy w tych kwestiach są dobre, ale powinna ona bardziej kłaść nacisk na informowanie mieszkańców o tych inicjatywach.

Rysunek 34. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem estetyki i wizerunku gminy?

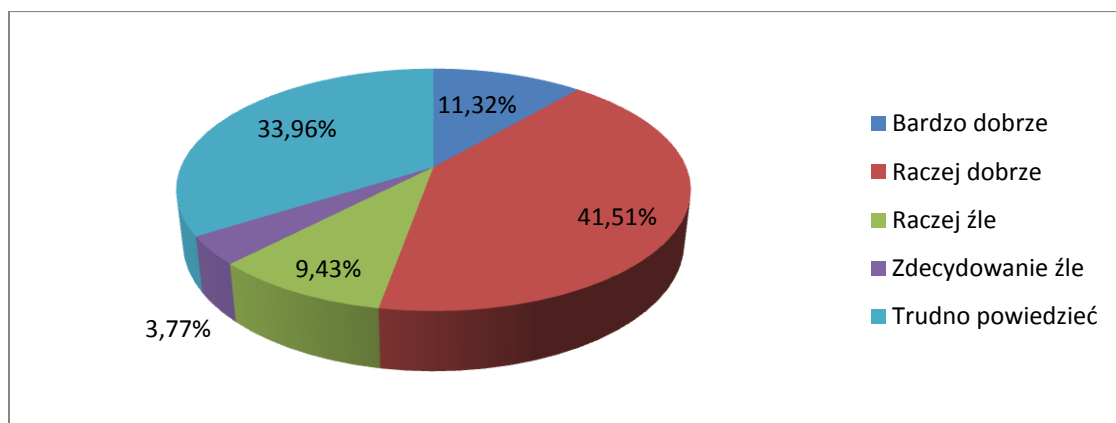

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia w gminie pod względem promocji gminy

Promocja gminy jest przez mieszkańców oceniana pozytywnie. 11,32% z nich uznało działania te za bardzo dobre, a 41,51% respondentów za raczej dobre. Jednak aż 33,96% mieszkańców nie wyraziło swojej opinii na ten temat, co może świadczyć o braku ich wiedzy na temat podejmowanych przez gminę działań promocyjnych. Negatywnie działania te oceniło tylko 13,2% ankietowanych. Można więc stwierdzić, że promocja gminy jest dobra, ale mało widoczna dla niektórych mieszkańców.

Rysunek 35. Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem promocji gminy?

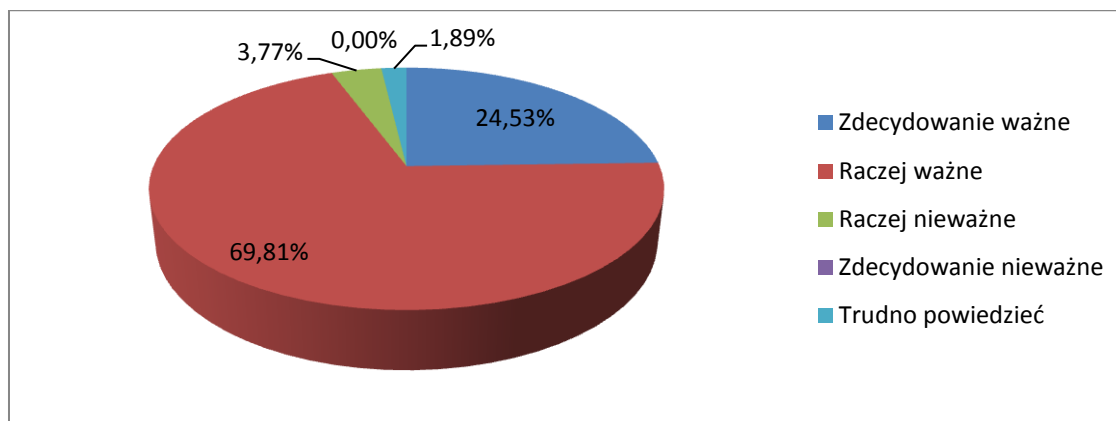

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności wspierania i realizacji działań kulturalnych i artystycznych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Prawie wszyscy respondenci uznali, że wspieranie i realizacja działań kulturalnych i artystycznych na terenie gminy w perspektywie najbliższych 8 lat są ważne (ponad 94%). Działania te za raczej nieważne uznało zaledwie 3,77% z nich, a odpowiedzi skrajnie negatywnych nie udzielono.

Rysunek 36. Proszę ocenić ważność wspierania i realizacji działań kulturalnych i artystycznych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

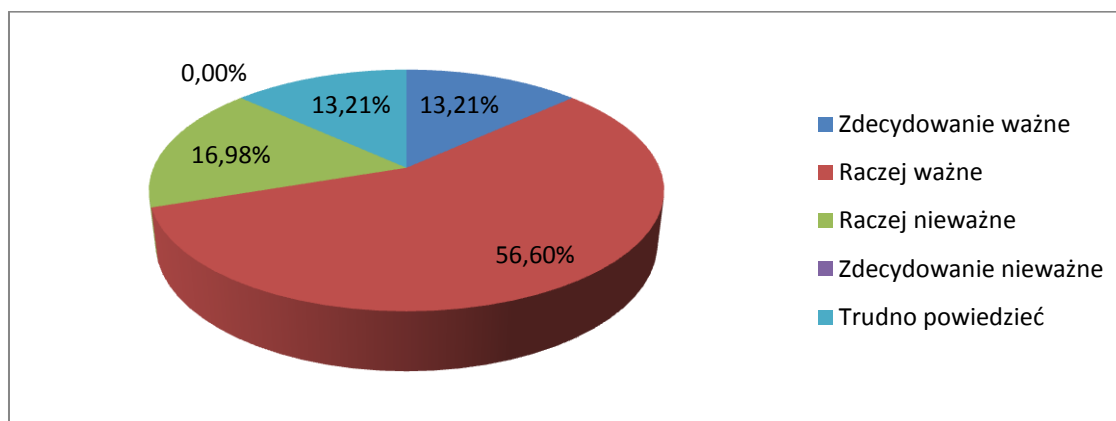

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności wspierania rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Działania gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości zostały uznane za istotne przez znaczną część badanych mieszkańców. Pozytywnie na ten temat wypowiedziało się łącznie prawie 70% z nich. Przeciwnego zdania było 16,98% respondentów, którzy uznali to pole działalności badanej gminy za raczej nieważne. Zdania na ten temat nie wyraziło 13,21% ankietowanych.

Rysunek 37. Proszę ocenić ważność wspierania rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

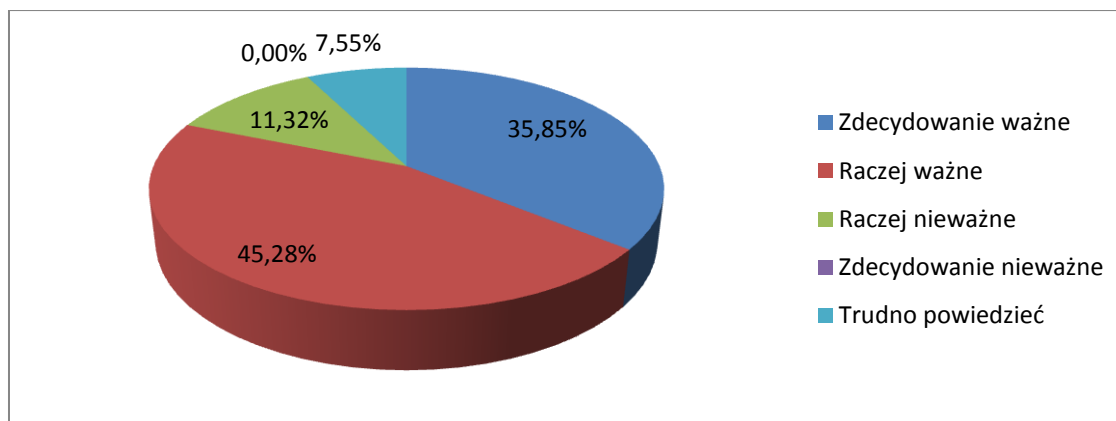

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności realizacji działań służących znajdowaniu i zmianie pracy przez mieszkańców (np. poprzez szkolenia) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Działania gminy polegające na wspieraniu mieszkańców w znajdowaniu i zmianie pracy w perspektywie lat 2014-2022 zostały uznane aż przez 35,85% badanych za bardzo ważne. 45,28% z nich stwierdziło, że są one raczej istotne. Przeciwnie zdanie miało 11,32% respondentów. Odpowiedź „trudno powiedzieć” wybrało z kolei 7,55% z nich.

Rysunek 38. Proszę ocenić ważność realizacji działań służących znajdowaniu i zmianie pracy przez mieszkańców (np. poprzez szkolenia) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

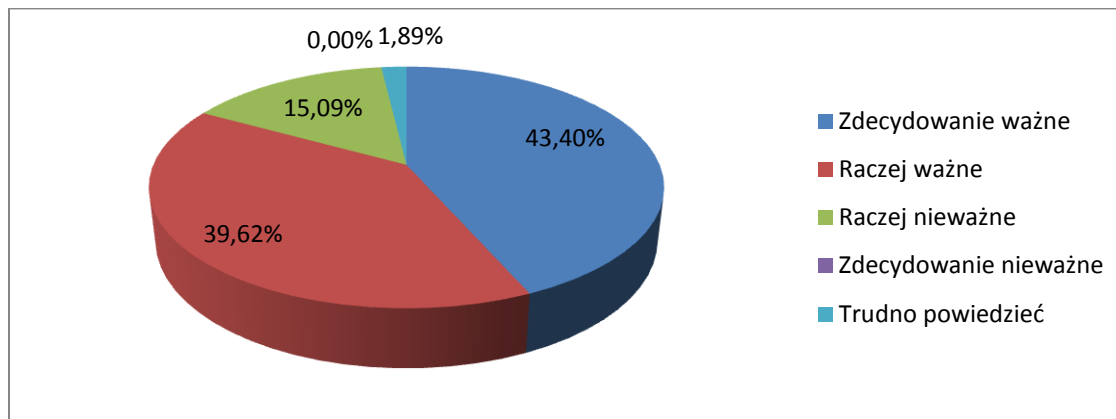

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zwiększenia bezpieczeństwa publicznego (działania na rzecz obniżenia przestępczości) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Bezpieczeństwo publiczne jest według 43,4% mieszkańców bardzo ważnym obszarem działalności gminy, na który powinno się zwrócić uwagę w jej strategii na kolejne lata. Za raczej ważny obszar ten uznało 36,62% ankietowanych. Dla 15,09% z nich jest on raczej nieistotny.

Rysunek 39. Proszę ocenić ważność zwiększenia bezpieczeństwa publicznego (działania na rzecz obniżenia przestępczości) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

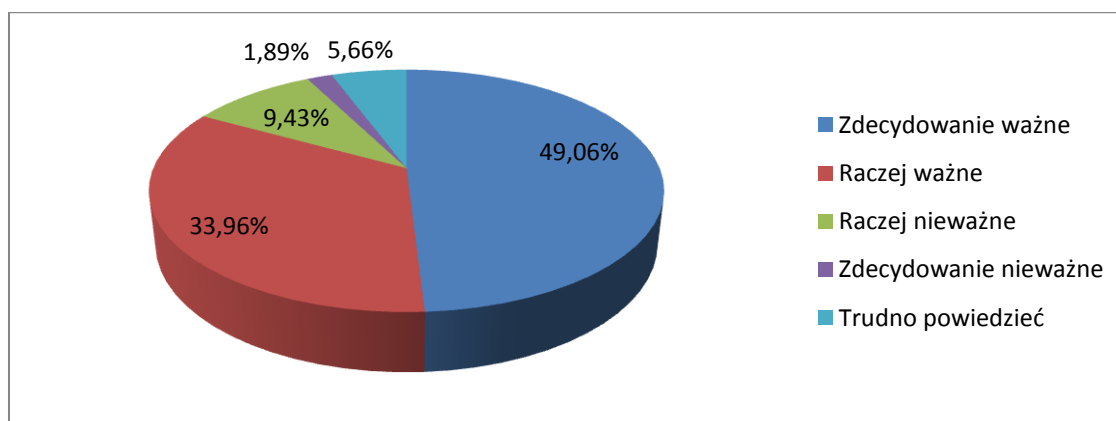

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Przeciwdziałanie uzależnieniom jest kolejnym obszarem działalności gminy, który według jej mieszkańców jest ważny w kolejnych latach funkcjonowania tej jednostki. Zdanie takie wyraziło łącznie około 83% respondentów. Przeciwną opinię miało z kolei ponad 11% z nich.

Rysunek 40. Proszę ocenić ważność przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

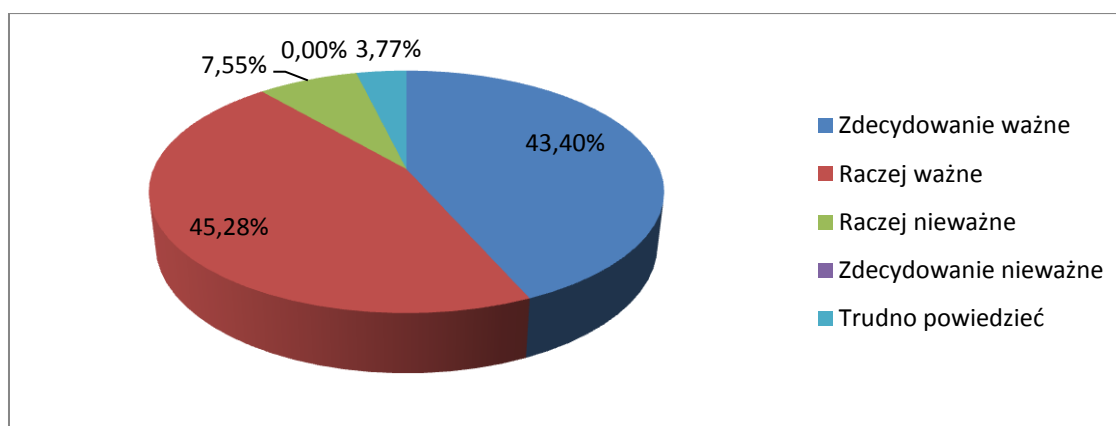

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zabezpieczenia opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Kolejnym ważnym zadaniem gminy na lata 2014-2022 powinno być zabezpieczenie opieki nad małymi dziećmi. Opinię taką wyraziło ponad 88% ankietowanych. Tylko 7,55% badanych uznało to zadanie za raczej nieważne. Odpowiedzi skrajnie negatywnych nie było.

Rysunek 41. Proszę ocenić ważność zabezpieczenia opieki nad dziećmi dla lat 3 na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

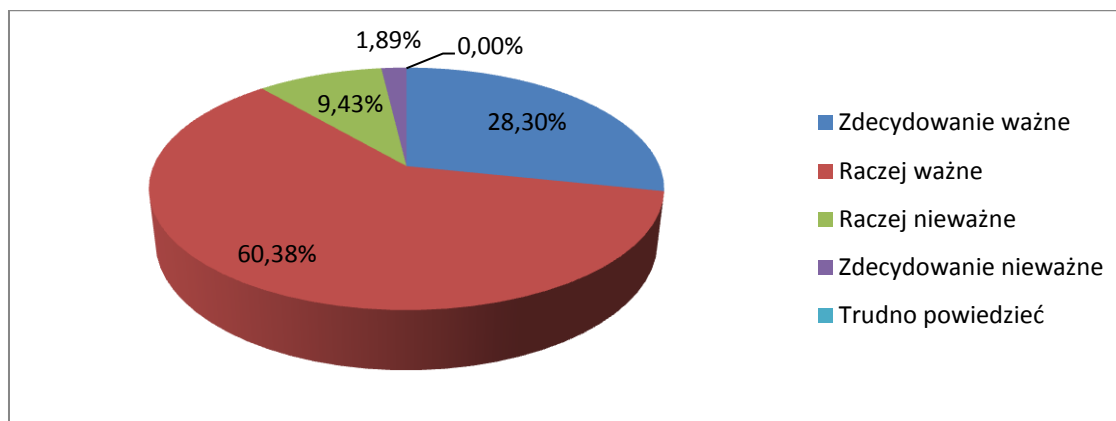

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności poprawy stanu infrastruktury drogowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Poprawa stanu infrastruktury drogowej w gminie jest bardzo ważna w perspektywie kolejnych lat dla 60,38% mieszkańców. 28,3% ankietowanych uznało tę kwestię za raczej ważną. Z kolei 9,43% stwierdziło, że działalność gminy w zakresie poprawy infrastruktury drogowej jest raczej nieistotna.

Rysunek 42. Proszę ocenić ważność poprawy stanu infrastruktury drogowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

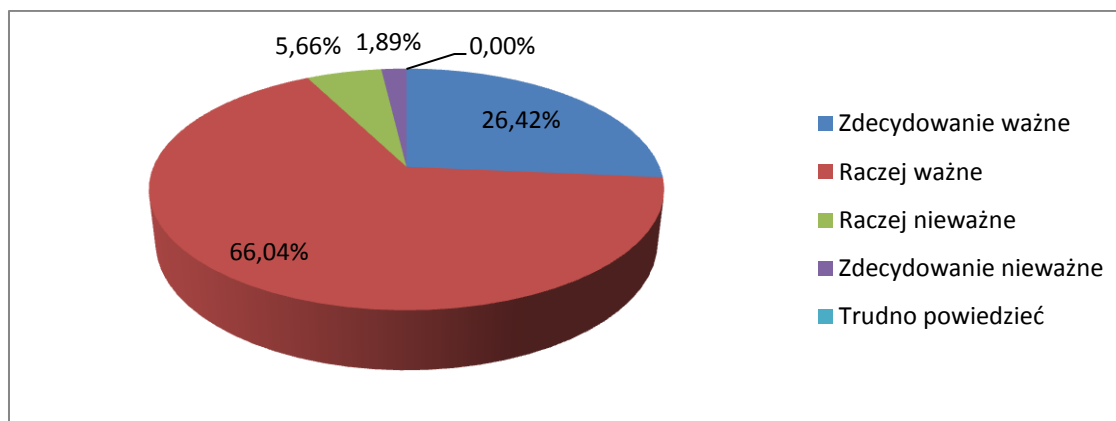

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy i naprawy chodników i ścieżek rowerowych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Zadanie gminy, polegające na budowie i naprawie chodników i ścieżek rowerowych na jej terenie, za ważne w latach 2014-2022 uznało aż 92,46% badanych. Przeciwnego zdania było 7,55% z nich.

Rysunek 43. Proszę ocenić ważność budowy i naprawy chodników i ścieżek rowerowych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

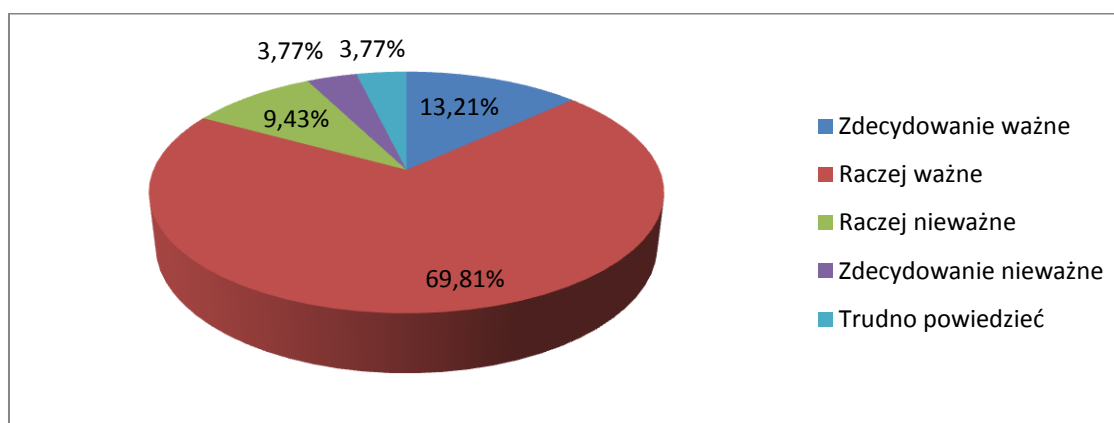

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy parkingów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Kolejnym ważnym działaniem gminy w ciągu kolejnych lat powinno być budowanie na jej terenie chodników. Za taką opinią opowiedziało się łącznie 83% mieszkańców. Przeciwnego zdania było prawie 8% z nich.

Rysunek 44. Proszę ocenić ważność budowy parkingów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

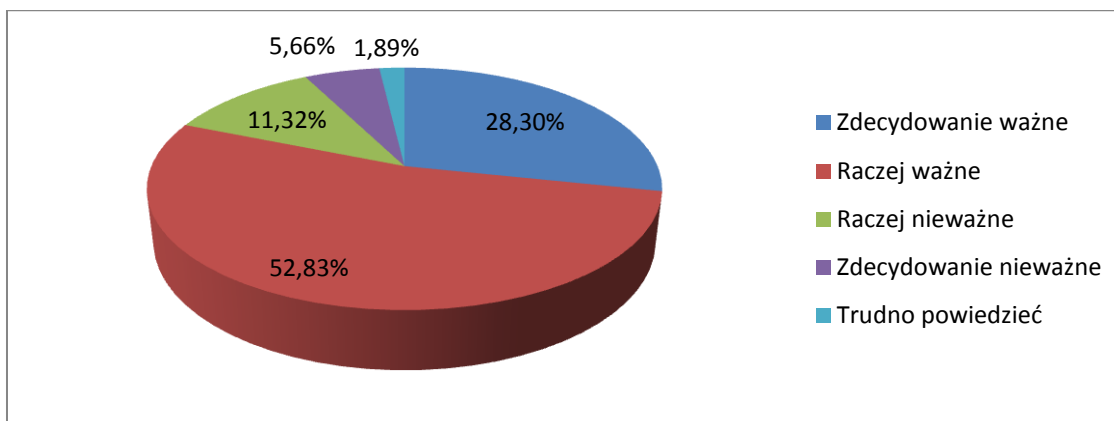

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Mieszkańcy stwierdzili, że rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w gminie w najbliższych latach jest ważnym zadaniem. Taką opinię przedstawiło łącznie ponad 81% mieszkańców. Przeciwnie zdanie miało prawie 17% z nich.

Rysunek 45. Proszę ocenić ważność rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

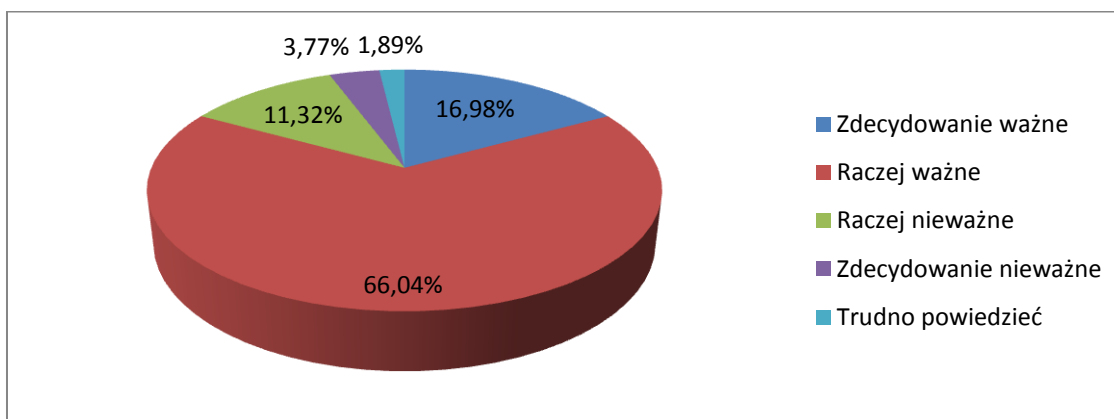

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Ważność rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej na terenie badanej gminy stwierdziło 83% badanych mieszkańców. Odmienną opinię wyraziło ponad 15% uczestników badania. Wśród nich 11,32% osób stwierdziło, że to zadanie jest raczej nieważne, a 3,77% ankietowanych zdecydowanie opowiedziało się za brakiem konieczności realizowania rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej na terenie gminy.

Rysunek 46. Proszę ocenić ważność rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

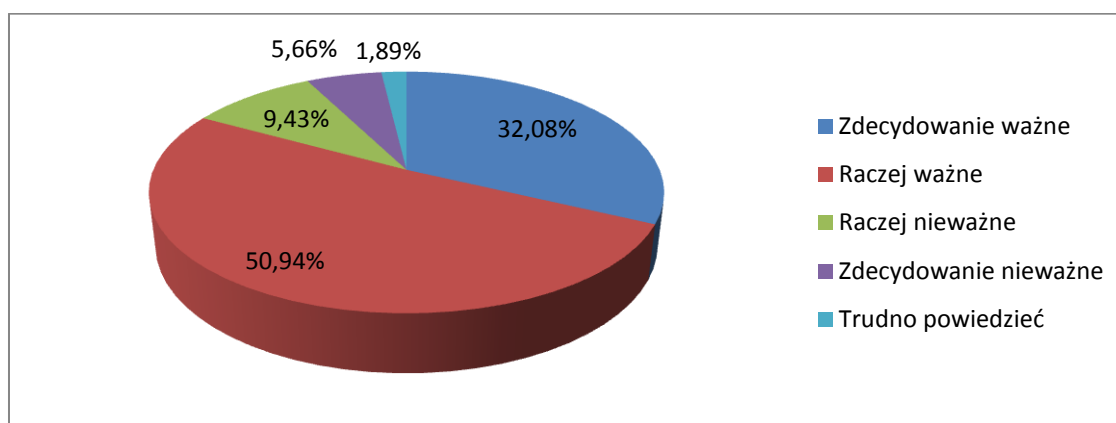

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności bud. sieci gazowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Zapotrzebowanie na budowę sieci gazowej przez gminę w najbliższych latach zgłosiło łącznie 83% badanych mieszkańców. Tę kwestię za raczej i zdecydowanie nieważną uznało z kolei nieco ponad 15% ankietowanych. 1,89% respondentów wstrzymało się od głosu.

Rysunek 47. Proszę ocenić ważność budowy sieci gazowej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

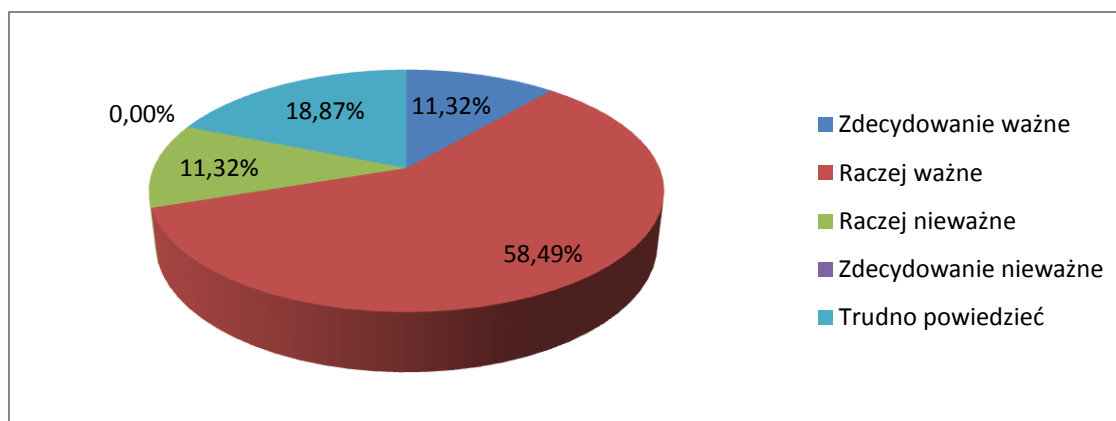

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności wydzielania i uzbrajania terenów inwestycyjnych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Za ważnością wydzielania i uzbrajania terenów inwestycyjnych na terenie gminy odpowiedziało się prawie 70% mieszkańców. 11,32% ankietowanych uznało to zadanie za raczej nieistotne. Zdania na ten temat nie miało prawie 19% badanych.

Rysunek 48. Proszę ocenić ważność wydzielania i uzbrajania terenów inwestycyjnych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

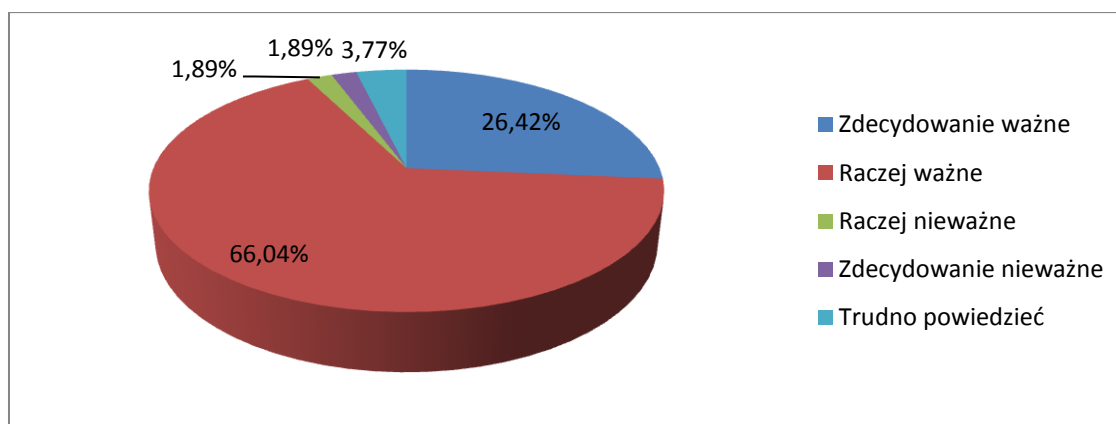

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności uzbrajania terenów pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

66,04% mieszkańców gminy Brzeżno uważa, że uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy jest raczej ważne w perspektywie lat 2014-2022. Za zdecydowanie ważną działalność uznało tę działalność 26,42% ankietowanych. 3,78% z nich uznało, że działania gminy w wyżej wymienionej kwestii są nieważne.

Rysunek 49. Proszę ocenić ważność uzbrajania terenów pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

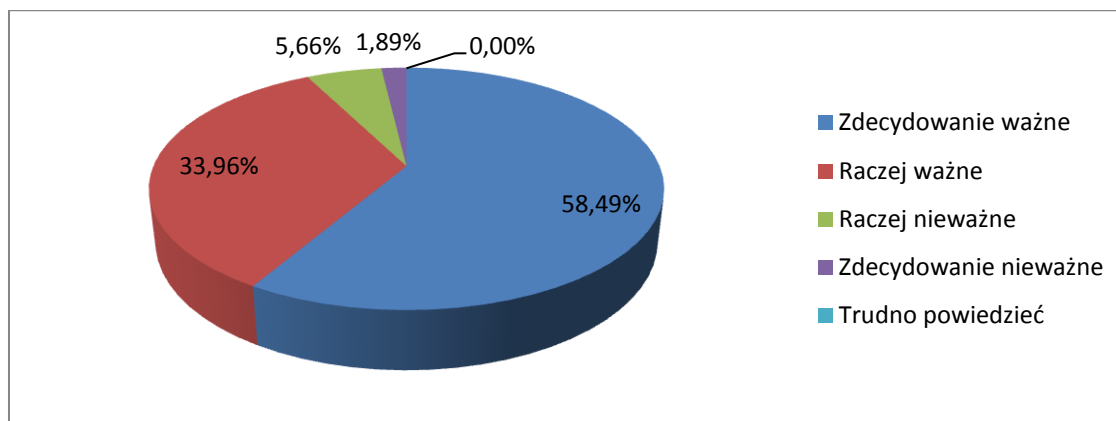

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zwiększenia dostępności opieki zdrowotnej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Zdaniem zdecydowanej większości mieszkańców (92,45%) gmina powinna w najbliższych latach zająć się zwiększaniem dostępności opieki zdrowotnej na jej terenie. Tylko 5,66% ankietowanych uznało to zadanie za mało ważne, a 1,89% z nich stwierdziło, że jest to zdecydowanie nieistotne.

Rysunek 50. Proszę ocenić ważność zwiększenia dostępności opieki zdrowotnej na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

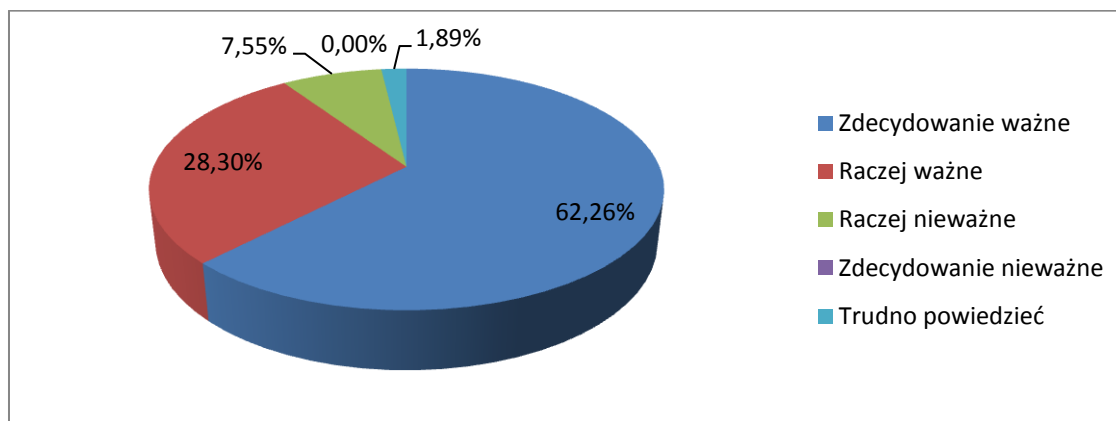

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zwiększenia pomocy socjalnej dla najuboższych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Zwiększanie pomocy socjalnej dla najuboższych w latach 2014-2022 okazało się zadaniem gminy, co do którego najczęściej mieszkańców wybrało opcję „zdecydowanie ważne” w ankiecie (62,26%). 28,3% z nich uznało to zadanie za raczej ważne. Tylko 7,55% osób było przeciwnego zdania. Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, że potrzeby socjalne mieszkańców są bardzo duże i gmina powinna w miarę możliwości zwiększyć budżet na pomoc najuboższymi.

Rysunek 51. Proszę ocenić ważność zwiększenia pomocy socjalnej dla najuboższych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

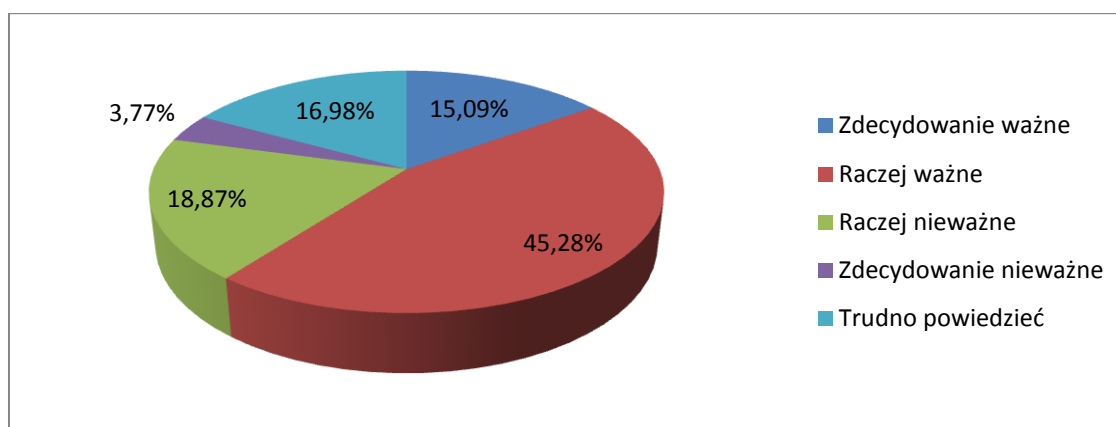

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności wspierania i realizacji działań promujących gminę w perspektywie lat 2014-2022

Ponad 22% mieszkańców gminy stwierdziło, że wspieranie i realizacja działań promujących gminę jest raczej nieważnym zadaniem na lata 2014-2022. Odmienne zdanie wyraziło ponad 60% respondentów. Na temat promocji nie wypowiedziało się 16,98% z nich.

Rysunek 52. Proszę ocenić ważność wspierania i realizacji działań promujących gminę w perspektywie lat 2014-2022?

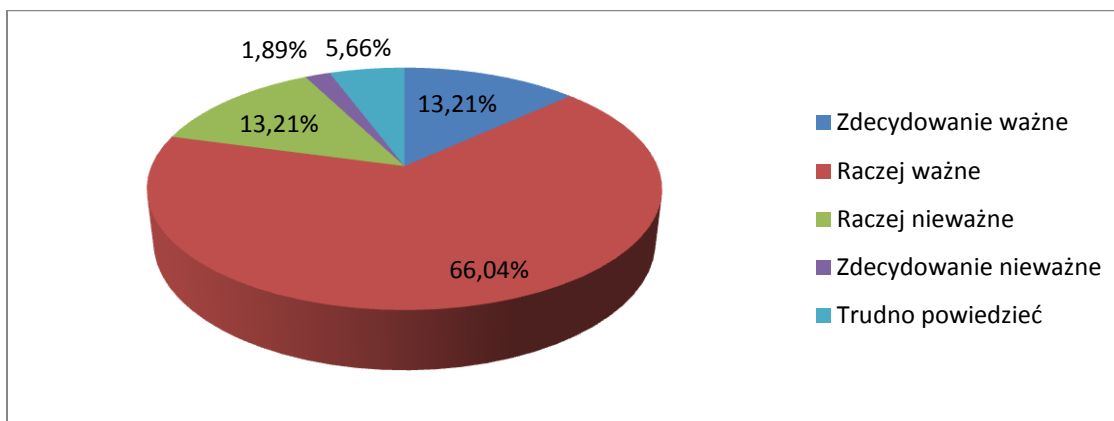

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy i rozbudowy obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Prawie 80% mieszkańców chciałoby, aby gmina w perspektywie lat 2014-2022 zajęła się budową i rozbudową obiektów sportowo-rekreacyjnych. 13,21% z nich uznało, że jest to zadanie raczej nieważne. Z kolei 1,89% ankietowanych wyraziło przekonanie, że działania te są zdecydowanie nieważne. 5,66% respondentów stwierdziło, że nie ma zdania na temat tych działań.

Rysunek 53. Proszę ocenić ważność budowy i rozbudowy obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

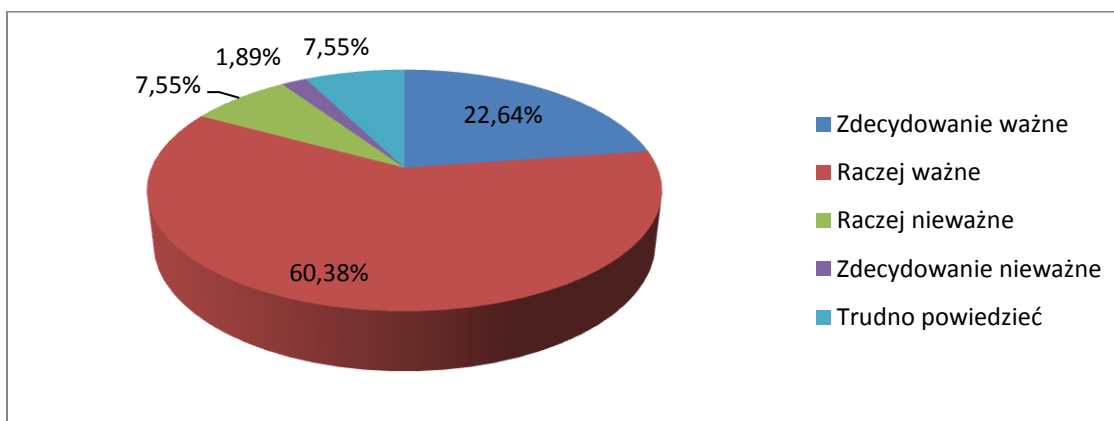

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności budowy i modernizacji budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury itp.) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

83% ankietowanych w gminie Brzeżno uważa, że w najbliższej perspektywie czasowej gmina ta powinna zająć się budową i modernizacją budynków użyteczności publicznej. Zdania tego nie podziela ponad 9% mieszkańców tej gminy. 7,55% z nich wybrało z kolei w ankiecie odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Rysunek 54. Proszę ocenić ważność budowy i modernizacji budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury itp.) na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

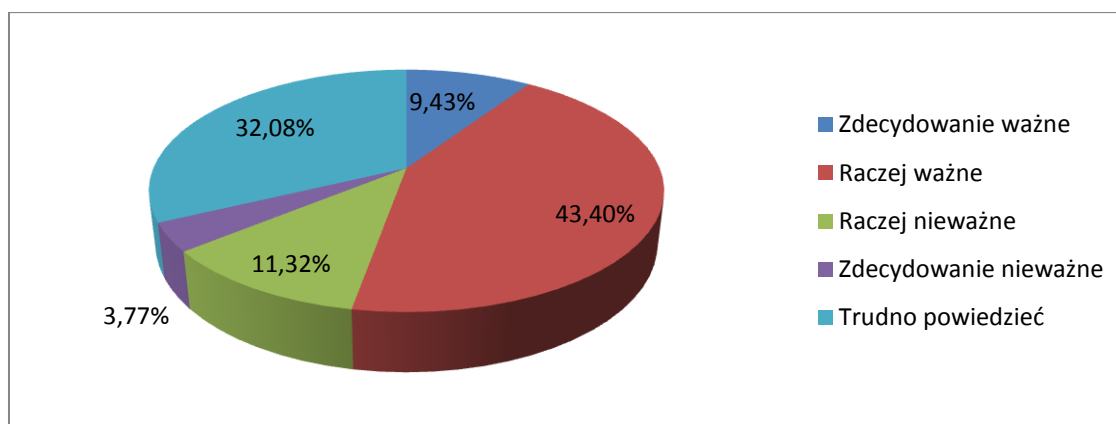

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności rewitalizacji i renowacji zabytków na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Rewitalizacja i renowacja zabytków gminy w kolejnych latach, jako zadanie gminy, jest ważna dla ponad 52% mieszkańców. Odmiennej opinii wyraziło około 15% z nich. Od wyrażenia opinii wstrzymało się aż 32,08% mieszkańców. Wydaje się więc, iż gmina może pominąć to zadanie w swojej strategii rozwoju na kolejne lata.

Rysunek 55. Proszę ocenić ważność rewitalizacji i renowacji zabytków gminy w perspektywie lat 2014-2022?

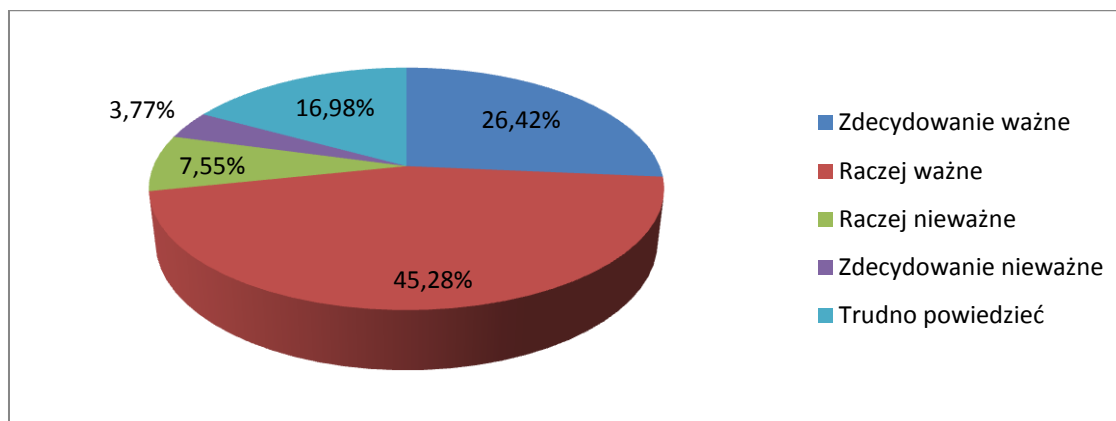

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności promocji i wsparcia korzystania z odnawialnych źródeł energii na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Promocja i wsparcie gminy w kwestii korzystania z odnawialnych źródeł energii jest zdecydowanie ważna dla 26,42% ankietowanych. 42,28% z nich uznało to zadanie za raczej ważne. Przeciwnego zdania było łącznie ponad 11% badanych. Dużo osób nie wyraziło swojej opinii na ten temat (blisko 17%).

Rysunek 56. Proszę ocenić ważność promocji i wsparcia korzystania z odnawialnych źródeł energii na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

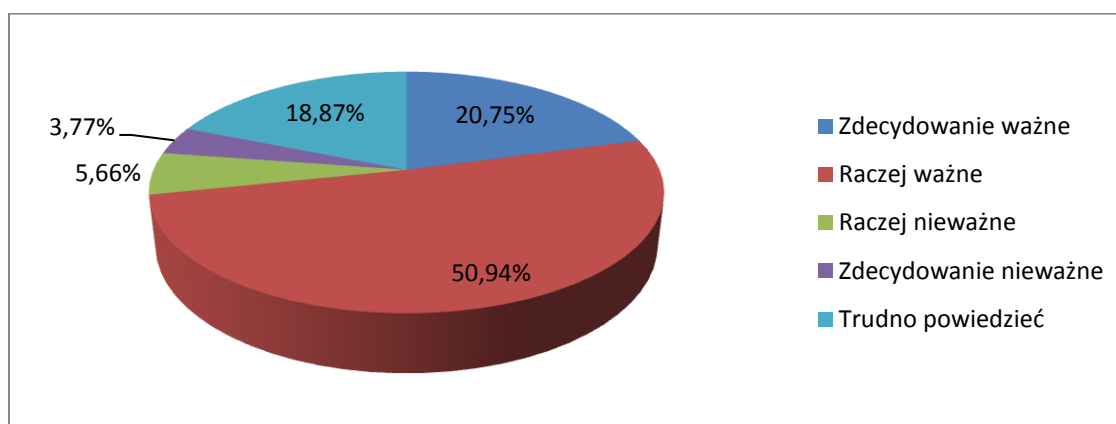

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności działań w zakresie selekcji, wykorzystania i zagospodarowania odpadów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022

Działania gminy, polegające na selekcji, wykorzystaniu i zagospodarowaniu odpadów w najbliższej perspektywie czasowej są ważne dla blisko 72% mieszkańców. Przeciwnego zdania było zaledwie niecałe 10% ankietowanych. 18,87% badanych nie podzieliło się swoją opinią na ten temat.

Rysunek 57. Proszę ocenić ważność działań w zakresie selekcji, wykorzystania i zagospodarowania odpadów na terenie gminy w perspektywie lat 2014-2022?

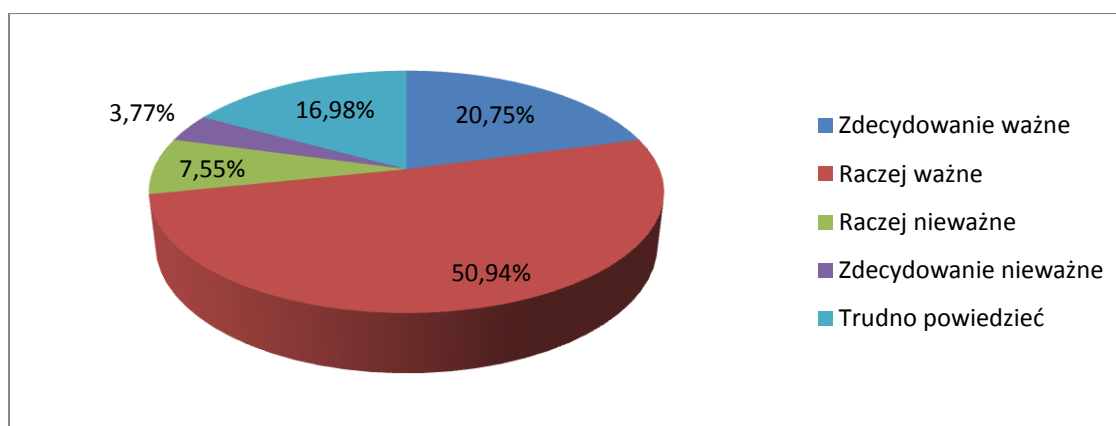

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w perspektywie lat 2014-2022

Za zwiększaniem świadomości ekologicznej mieszkańców przez gminę opowiedziało się ponad 71% ankietowanych. Stwierdzili oni, że jest to ważne działanie gminy w najbliższej perspektywie czasowej. Nieco ponad 11% badanych było przeciwnego zdania, a blisko 17% nich nie wypowiedziało się na ten temat.

Rysunek 58. Proszę ocenić ważność zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w perspektywie lat 2014-2022?

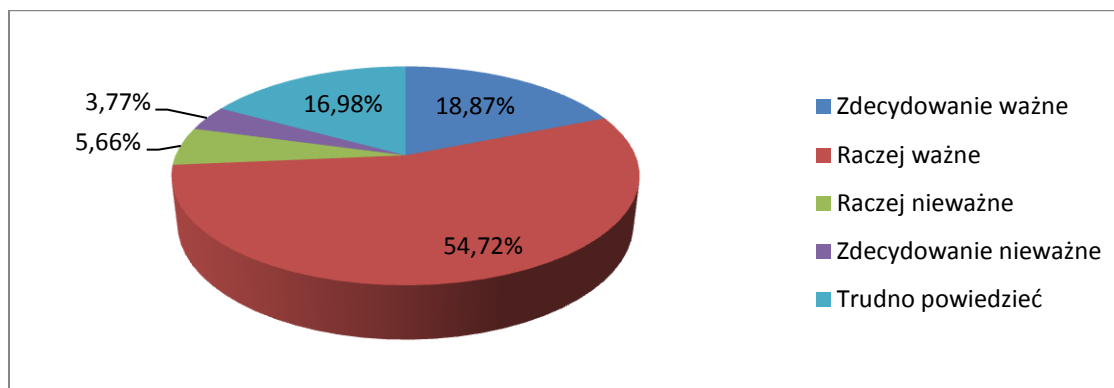

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena ważności poprawy estetyki gminy (np. nowe tereny zielone) w perspektywie lat 2014-2022

Ponad 73% mieszkańców uznało, że poprawa estetyki gminy jest ważnym zadaniem, jakie powinna ona zrealizować w perspektywie lat 2014-2022. Z tą opinią nie zgodziło się prawie 10% badanych. Z kolei 16,98% z nich wybrało w ankiecie opcję „trudno powiedzieć”.

Rysunek 59. Proszę ocenić ważność poprawy estetyki gminy (np. nowe tereny zielone) w perspektywie lat 2014-2022?

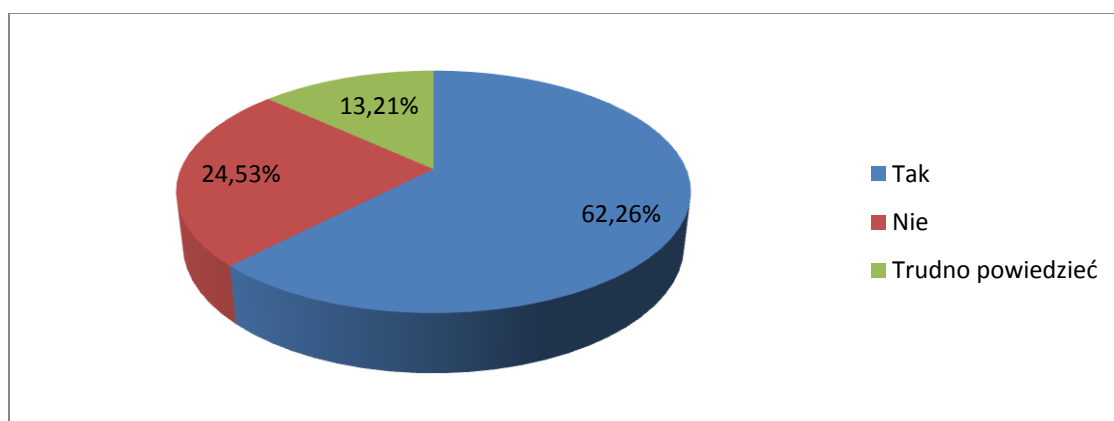

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego dla mieszkańców

Zdecydowana większość ankietowanych (62,26%) stwierdziła, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla mieszkańców. Przeciwnego zdania było 24,53% z nich. 13,21% nie przedstawiło swojej opinii na ten temat. Powyższe wyniki świadczą o tym, że mieszkańcom dobrze żyje się w powiecie świdwińskim.

Rysunek 60. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla mieszkańców?

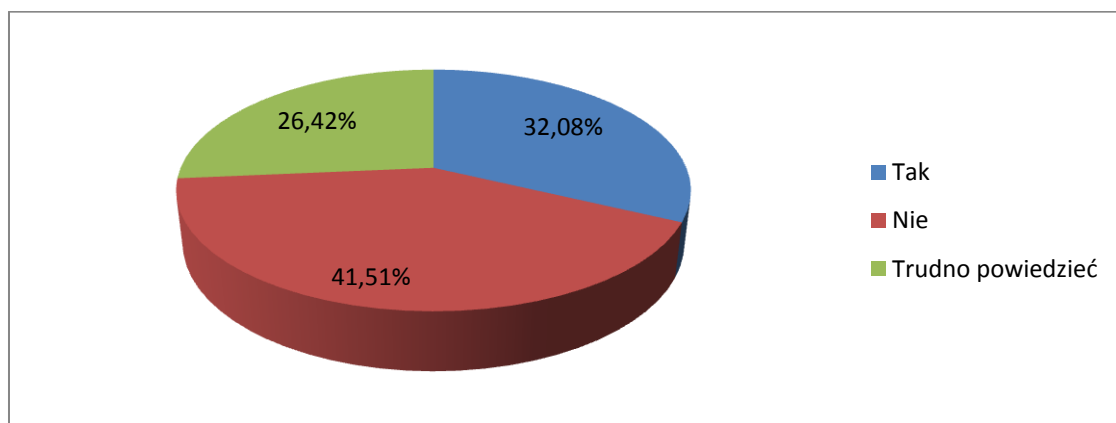
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego dla przedsiębiorców

41,51% mieszkańców stwierdziło, że powiat świdwiński nie jest atrakcyjny dla przedsiębiorców. Odmienną opinię wyraziło 32,08% ankietowanych. Odpowiedź

„trudno powiedzieć” zaznaczyło z kolei 26,42% z nich. Analizując powyższe dane można stwierdzić, że gmina powinna stworzyć program zachęcający przedsiębiorców do prowadzenia w jej granicach działalności gospodarczej oraz położyć nacisk na działania informacyjne – promocyjne w tym zakresie.

Rysunek 61. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla przedsiębiorców?

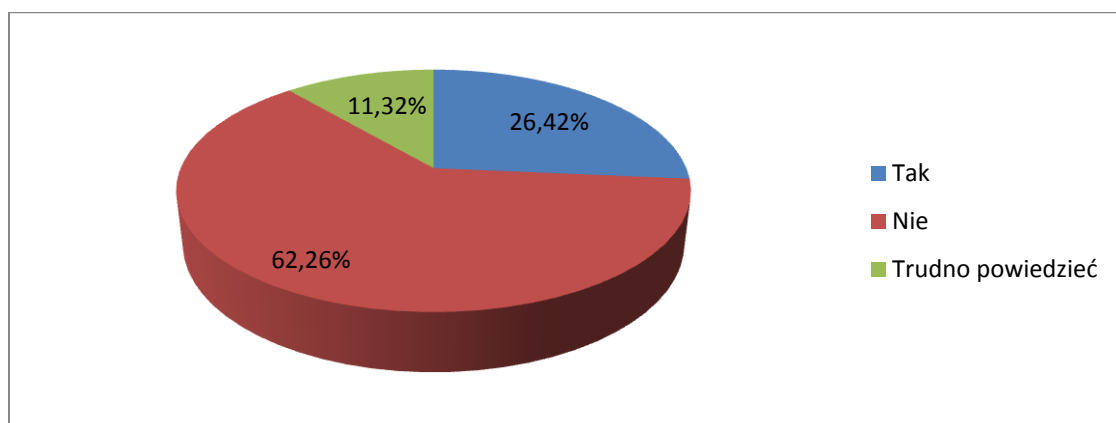

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego dla młodych ludzi

Dominująca większość mieszkańców powiatu świdwińskiego uważa, że nie jest on atrakcyjny dla młodych ludzi. Odpowiedź taką wybrało 62,26% ankietowanych. Może to wynikać z poczucia braku perspektyw tych osób na skutek wysokiego poziomu bezrobocia w gminie. Jedynie 26,42% badanych miało odmienne zdanie. 11,32% z nich nie wypowiedziało się na ten temat.

Rysunek 62. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla młodych ludzi?

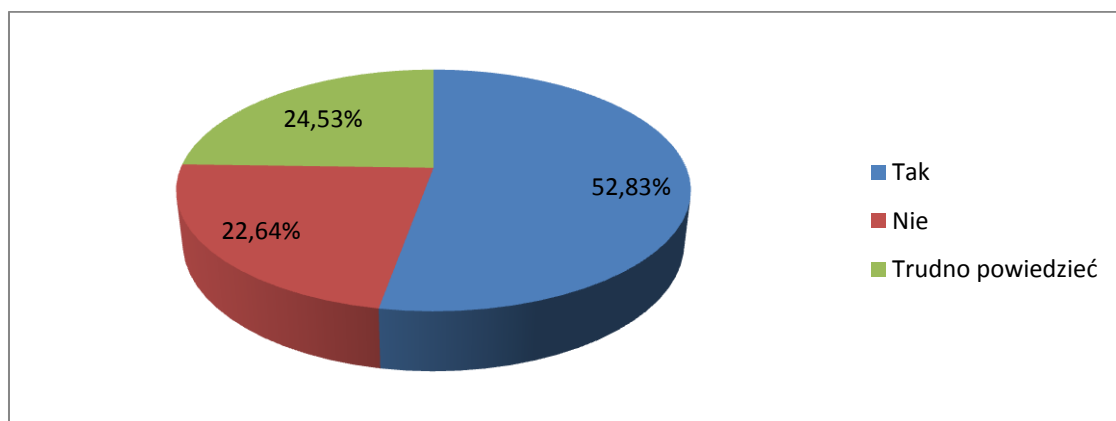

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego dla turystów

52,83% ankietowanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla turystów. 22,64% z nich uznało, że tak nie jest, a 24,53% nie miało zdania na ten temat.

Rysunek 63. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest atrakcyjny dla turystów?

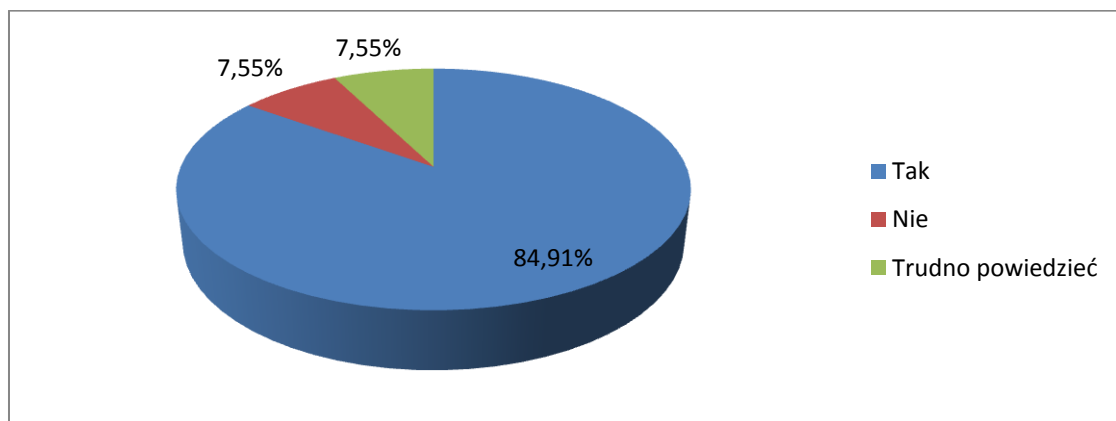

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności położenia powiatu świdwińskiego

Zdecydowana większość mieszkańców powiatu świdwińskiego (84,91%) uważa, że jest on położony w atrakcyjnym miejscu. Tylko 7,55% z nich jest zdania, że tak nie jest. Taki sam odsetek ankietowanych nie miał zdania na powyższy temat.

Rysunek 64. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest położony w atrakcyjnym miejscu?

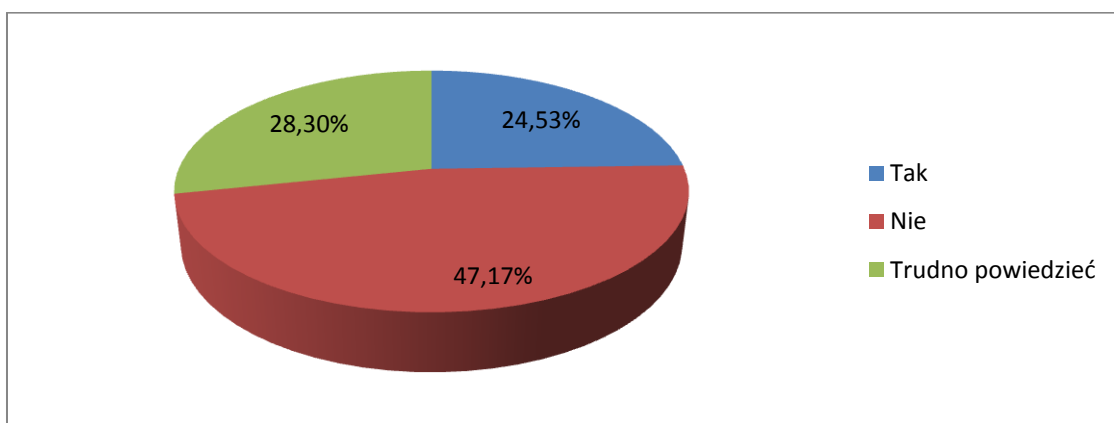

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena oferty spędzania czasu wolnego oferowanej przez powiat świdwiński

Tylko 24,53% ankietowanych uważa, że powiat świdwiński oferuje wystarczająco szeroką i zróżnicowaną ofertę spędzania czasu wolnego. Aż 47,17% mieszkańców nie zgodziło się z tym stwierdzeniem. 28,30% z nich nie określiło swojego stanowiska w tej kwestii.

Rysunek 65. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński oferuje ciekawą ofertę spędzania czasu wolnego?

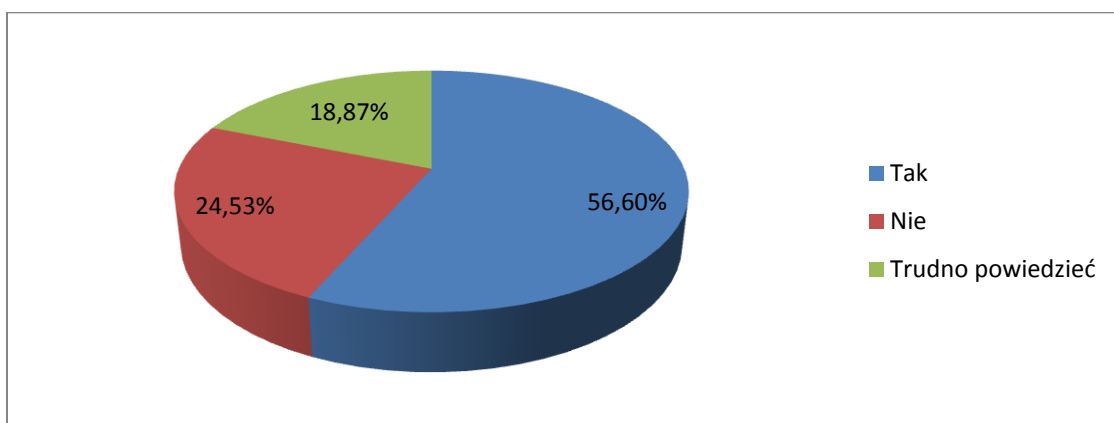

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena zarządzania powiatem świdwińskim

56,6% mieszkańców stwierdziło, że powiat świdwiński jest dobrze zarządzany. Świadczy to o tym, że w ich opinii, władze powiatu i podległe im jednostki dobrze wykonują swoje zadania. Ze stwierdzeniem tym nie zgodziło się 24,53% ankietowanych, a 18,87% z nich nie wypowiedziało się na ten temat.

Rysunek 66. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest dobrze zarządzany?

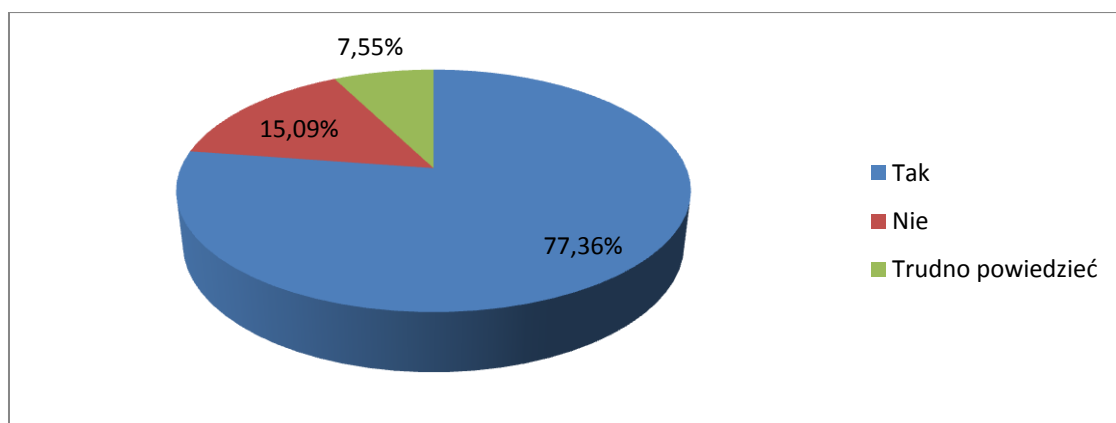

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena bezpieczeństwa w powiecie świdwińskim

Dominująca część grupy ankietowanych osób (77,36%) uważa, że powiat świdwiński jest bezpieczny. Odmienną opinię zaprezentowało 15,09% badanych. 7,55% z nich nie wypowiedziało się na omawiany temat.

Rysunek 67. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest bezpieczny?

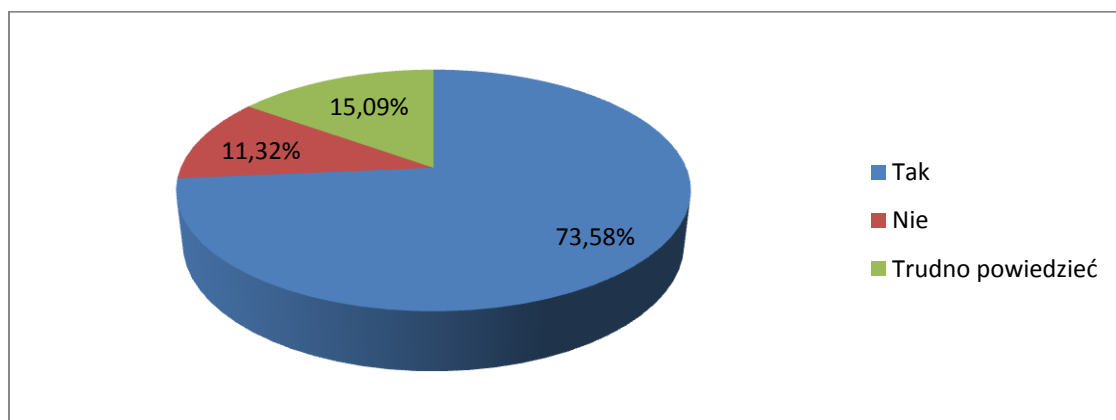

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena dbania o środowisko w powiecie świdwińskim

73,58% ankietowanych na pytanie dotyczące dbania o środowisko w powiecie wybrało odpowiedź twierdzącą. Przeciwnie zdanie miało 11,32% badanych osób. 7,55% z nich nie podzieliło się swoim zdaniem na ten temat w ankiecie.

Rysunek 68. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że w powiecie świdwińskim dba się o środowisko naturalne?

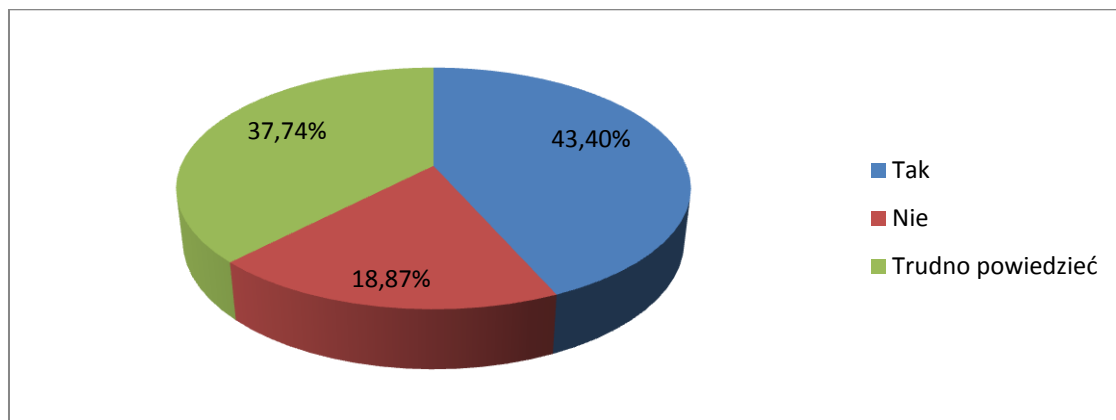

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena atrakcyjności powiatu świdwińskiego w stosunku do sąsiednich powiatów-

43,4% ankietowanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest bardziej atrakcyjny niż powiaty sąsiednie. Z kolei 18,87% badanych wyraziło odmienne zdanie. Aż 37,74% z nich nie miała zdania na ten temat.

Rysunek 69. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński jest bardziej atrakcyjny niż sąsiednie powiaty?

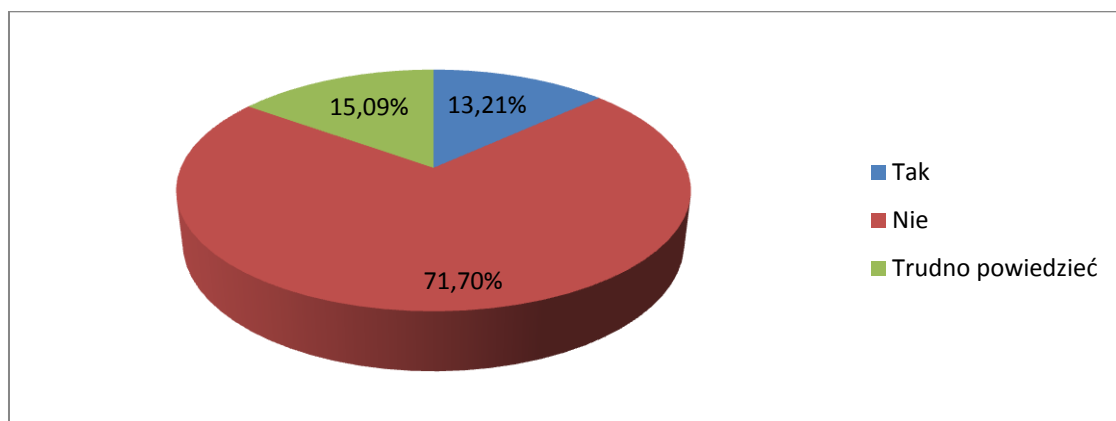

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena warunków życia i perspektyw oferowanych mieszkańcom przez powiat świdwiński

71,7% mieszkańców uważa, że powiat świdwiński nie zapewnia im dobrych warunków życia i perspektyw. Odmiennego zdania było tylko 13,21% badanych. Odpowiedź „trudno powiedzieć” w ankiecie wybrało z kolei 15,09% z nich. Przyczyną większości negatywnych odpowiedzi na pytanie o atrakcyjność życia i perspektywy w powiecie może być wysokie bezrobocie i ubóstwo mieszkańców.

Rysunek 70. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy?

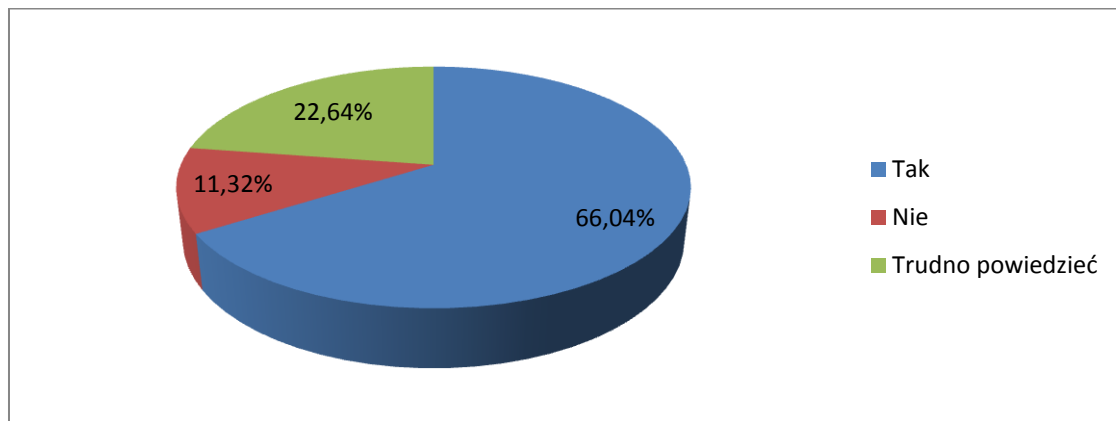

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena infrastruktury technicznej w powiecie świdwińskim

Większość respondentów uważa, że powiat świdwiński posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną. Zdania tego nie podziela 11,32% ankietowanych. 22,64% z nich nie określiło swojego stanowiska w analizowanym pytaniu.

Rysunek 71. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (sieć drogową, wodociągową, kanalizacyjną)?

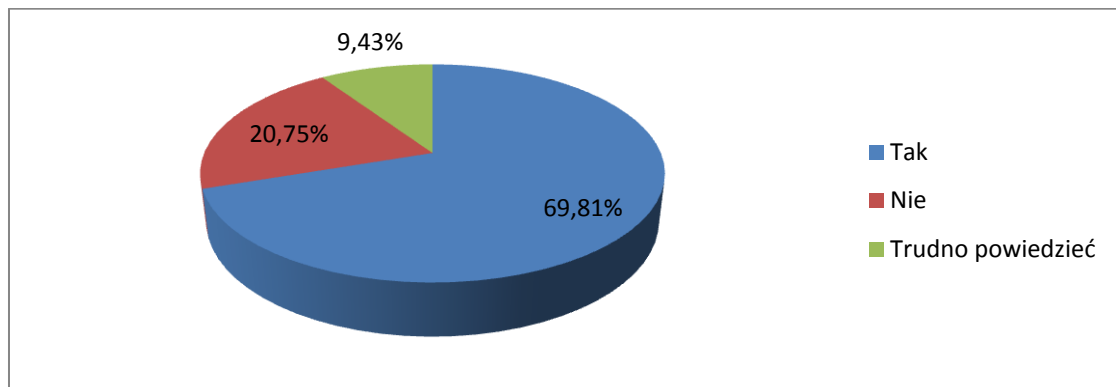

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena bazy oświatowej w powiecie świdwińskim

69,81% badanych mieszkańców uważa, że ich powiat posiada dobrze funkcjonujący system oświaty. 20,75% z nich jest przeciwnego zdania, a 9,43% wybrało w tym pytaniu odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Rysunek 72. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę oświatową?

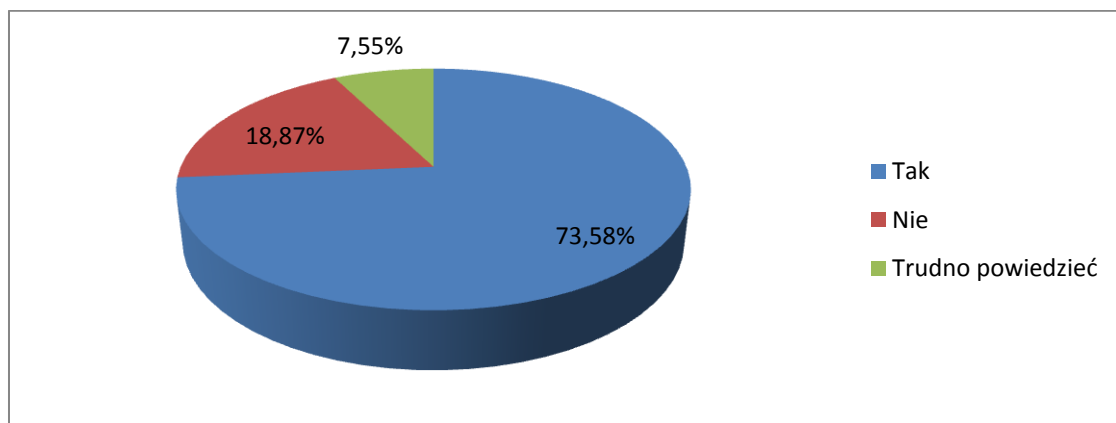

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena bazy sportowej w powiecie świdwińskim

Zdecydowana większość mieszkańców powiatu świdwińskiego zgodziła się ze stwierdzeniem, że powiat ten dysponuje dobrze funkcjonującą bazą sportową. Zdania tego nie podziela 18,87% mieszkańców. 7,55% z nich nie określiło swojego stanowiska w omawianej kwestii.

Rysunek 73. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę sportową?

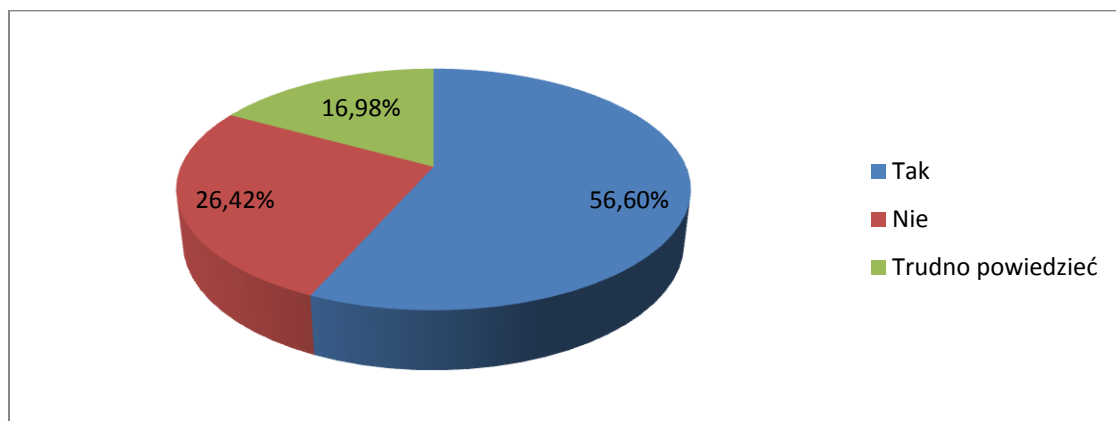

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena bazy kulturalnej w powiecie świdwińskim

56,6% ankietowanych uznało, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę kulturalną. Odmienną opinię wyraziło 26,42% ankietowanych. Z kolei 16,98% z nich uznało, że nie ma zdania na temat bazy kulturalnej w powiecie.

Rysunek 74. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę kulturalną?

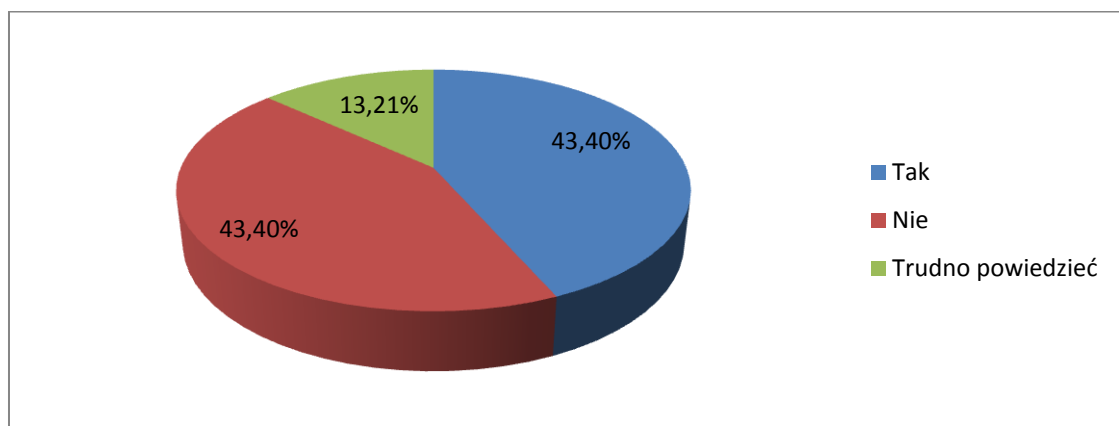

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Ocena opieki medycznej w powiecie świdwińskim

43,4% badanych osób pozytywnie wyraziło się o opiece medycznej funkcjonującej w powiecie. Dokładnie taka grupa ankietowanych jest jednak przeciwnego zdania. Z kolei 13,21% z nich nie określiło swojego stanowiska w powyższej sprawie.

Rysunek 75. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą opiekę medyczną?

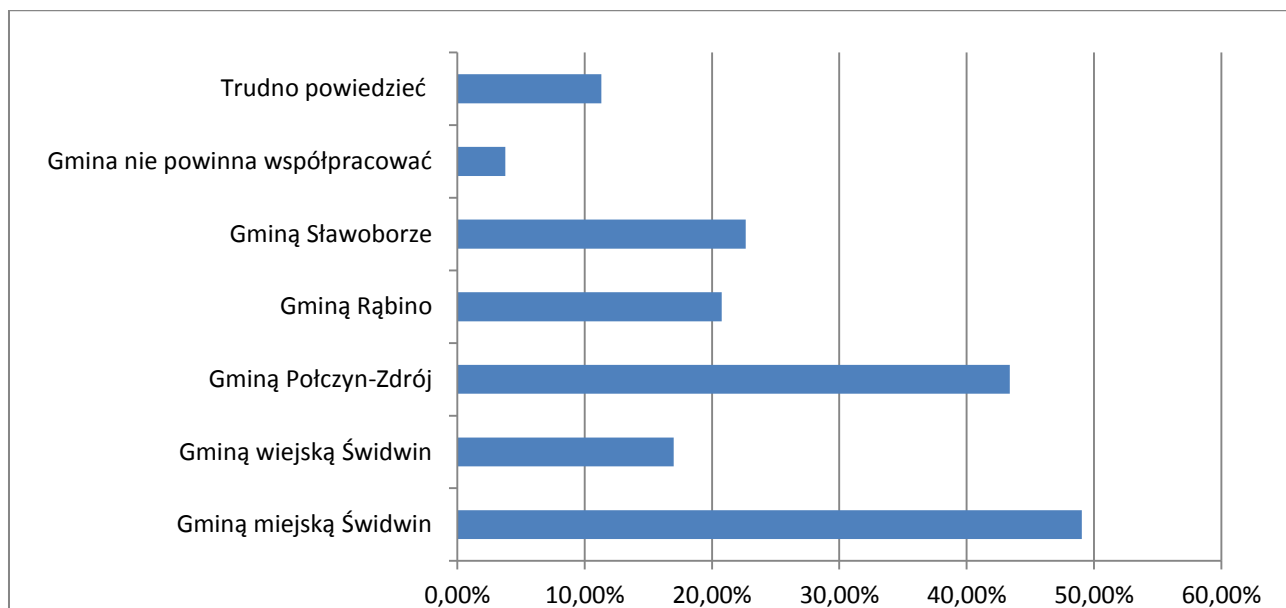

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Współpraca gminy z innymi gminami

Większość mieszkańców gminy Brzeżno jest zdania, że, aby przyspieszyć swój rozwój, gmina ta powinna współpracować z gminą miejską Świdwin (49,06%). Na drugim miejscu w odpowiedziach respondentów znalazła się gmina Połczyn-Zdrój. Opcję tę wybrało 43,4% badanych. Trzecią najczęściej wymienianą wśród respondentów gminą jest gmina Sławoborze, którą wybrało 22,64% ankietowanych. Na kolejnych miejscach znalazły się gmina Rąbino (20,75% wskazań) i gmina wiejska Świdwin (16,98% wskazań). 11,32% mieszkańców nie określiło żadnej gminy, z którą powinno współpracować Brzeżno, a 3,77% uznało, że nie powinna ona w ogóle współpracować z żadną z nich.

Rysunek 76. Z którymi gminami powinna współpracować gmina, w której Pan/i mieszka, aby przyspieszyć swój rozwój?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Sugestie mieszkańców dotyczące gminy

Zdecydowana większość mieszkańców uznała, że nie ma sugestii ani uwag dotyczących gminy Brzeżno (łącznie 86,79%). Pozostali respondenci wskazywali, że chcieliby, aby poszerzono ofertę transportu publicznego (3,77%). Ponadto część z nich zwróciła uwagę na potrzebę poszerzenia oferty kulturalnej oraz rozbudowania infrastruktury rowerowej (ścieżki rowerowe) i publicznej (kosze na śmieci). W przypadku powyższych opcji wyniki rozłożyły się równomiernie (po 1,89%). W kategorii „pozostałe” na poniższym wykresie znalazły się odpowiedzi respondentów dotyczące aspektów życia w gminie, na które nie ma ona bezpośredniego wpływu. Niektórzy ankietowani zgłosili bowiem potrzebę wydłużenia działalności obiektów oferujących noclegi na czas poza sezonem oraz otwarcie większej ilości wegetariańskich restauracji (po 1,89% odpowiedzi).

Sugestie mieszkańców dotyczące kierunków rozwoju powiatu świdwińskiego

Większość mieszkańców nie miała sugestii ani uwag dotyczących kierunków rozwoju powiatu świdwińskiego (88,68%). Druga grupa ankietowanych zgłosiła potrzebę rozszerzenia oferty turystycznej w gminie (5,66%). Pozostałe osoby chciałyby, aby

została rozbudowana sieć komunikacyjna, utworzono miejsca pracy dla młodych osób oraz podejmowano więcej inicjatyw. Wskazania te rozłożyły się równo między respondentów (po 1,89%).

3.2. Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)

3.2.1. Potrzeby społeczne Gminy Brzeżno

Na początku badania, respondenci poproszeni zostali o wskazanie potrzeb społecznych (związanych na przykład z edukacją, rekreacją i wypoczynkiem, kulturą, udziałem w życiu gminy, opieką zdrowotną), które są aktualnie najważniejsze na terenie Gminy Brzeżno.

Wielokrotnie postulowano, aby zintensyfikować działania związane z rozbudową (w szczególności dotyczyło to budowy infrastruktury nad jeziorami, ścieżek rowerowych) oraz modernizacją infrastruktury sportowo-rekreacyjnej:

- *„Nie mamy świetlicy wiejskiej, nie mamy boiska, nie mamy domu kultury, który mamy zamiar budować dopiero”*
- *„żeby te kąpieliska były zadbane i posiadały jakąkolwiek infrastrukturę”,*
- *„Brak zagospodarowania terenów przyjeziornych”,*
- *„Jeziora, które są nie są zagospodarowane, teren przy jeziorach nie jest zagospodarowany”,*
- *„w Brzeżnie brakuje świetlicy z prawdziwego zdarzenia”,*
- *„kwestia zagospodarowania terenów przyjeziornych. Mamy 6 jezior, każda większa miejscowość na terenie gminy ma jezioro. To nie są duże jeziora, ale bardzo atrakcyjne, atrakcyjnie położone, ładne - niezagospodarowane”,*
- *„brak ścieżki rowerowej”,*
- *„brak domu kultury w Brzeżnie”,*

Dostęp do usług w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej został oceniony wyjątkowo dobrze. W zakresie potrzeb zdrowotnych postulowano również o:

- *„Opieka zdrowia funkcjonuje prawidłowo”,*
- *„funkcjonuje dobrze. Może dostęp do specjalistów powinien być szerszy np. raz na miesiąc, czy dwa razy w miesiącu - dostęp do takiego najbardziej potrzebnego specjalisty. Jest dużo osób, które mają kłopot z dojazdem”,*

- *„opieka zdrowotna - ona jest u nas dostępna, jest na dobrym poziomie, jak na potrzeby gminy jest wystarczająca. Jest ośrodek, jest lekarz rodzinny, jest stomatolog”*,

Stan rozwoju bazy oświatowej (szkoły podstawowe, gimnazja) według badanych osób jest bardzo dobry. Wskazano jednakże na konieczność powstania dodatkowego gimnazjum::

- *„stworzenie gimnazjum uzawodowionego (Salezianie),*

3.2.2. Potrzeby infrastrukturalno-gospodarcze

Najważniejszymi potrzebami infrastrukturalno-gospodarczymi (związane na przykład z walką z bezrobociem, infrastrukturą transportową) według dużej części rozmówców, była konieczność walki z bezrobociem (w tym poprzez stworzenie odpowiednich warunków do inwestowania przez przedsiębiorców, rozwój przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii), rozwój sieci ścieżek i dróg rowerowych, poprawa dostępu do transportu publicznego i stanu technicznego dróg (w szczególności dróg powiatowych, wojewódzkich):

- *„Brakuje ścieżek rowerowych a drogi, jakie są tutaj to wszyscy wiemy”*,
- *„brakuje ścieżek, pieszych i rowerowych”*,
- *„Przyciągnąć jakiś inwestorów, żeby powstały nowe miejsca pracy”*,
- *„mamy najgorsze drogi w kraju”*,
- *„drogi wymagają remontu, niektóre modernizacji ale głównie ta droga wojewódzka wiodąca od Kołobrzegu na Drawsko”*,
- *„Transport autobusowy podzielony jest na kilka podmiotów gospodarczych i jest totalny bałagan, ludzie nie wiedzą kiedy, o której, jaki autobus gdzie jedzie”*,
- *„żeby dojechać do lekarza osoby starsze muszą korzystać z autobusów szkolnych, które działają, tylko w okresie szkolnym. W czasie wakacji nie działają, wtedy jest problem”*,
- *„gmina jest terenem gdzie bezrobocie jest dość duże, nie mamy wiele zakładów przemysłowych, bardzo mało w zasadzie i dostęp do zatrudnienia jest niewielki”*,
- *„w części Gminy Brzeźna nie ma kanalizacji”*.

Respondenci zwrócili uwagę, iż w ostatnim okresie zrealizowane zostały liczne inwestycje z zakresu budowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej:

- *„sieć wodociągowa i kanalizacyjna objęła całą gminę, a jeżeli nie ma to są już prace w tym zakresie czynione”,*
- *„Sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna tu nie mam zastrzeżeń”,*
- *„dostępność do infrastruktury wodociągowej, sieci kanalizacyjnej w Gminie Brzeżno, realizacja tego zadania jest na dobrym poziomie”,*
- *„Jeżeli chodzi o zwodociągowanie gminy, to jest w 95%, tylko oddalone punkty na koloniach mają indywidualne punkty czerpania wody”,*
- *„Rada Gminy podjęła uchwałę, na dofinansowanie szamb ekologicznych, oczyszczalni, tam gdzie nie ma kanalizacji”.*

3.2.3. Identyfikacja mocnych stron Gminy Brzeżno zamieszkującej go społeczności lokalnej, które pozytywnie wpływają na ich rozwój

W zgodnej opinii niemal wszystkich respondentów, Gmina Brzeżno posiada istotne walory turystyczne, które decydują o jego atrakcyjności. W przedmiotowym obszarze badawczym wskazywano również na:

- *„piękne jeziora, praktycznie każda miejscowość ma jezioro”,*
- *„Środowisko przyrodnicze jest takim pozytywnym elementem, ale niekoniecznie to wpływa na rozwój, bo nie jest ono zagospodarowane. Nie jest wykorzystane”,*
- *„Działania lokalnych grup i rad sołectkich, rady gminy, która inspiruje do działania”*
- *„organizowane są wyjazdy turystyczne, rekreacyjne do różnych miejsc. Uspołecznianie mieszkańców”,*
- *„ walory turystyczno-krajoznawcze nie są niestety w pełni wykorzystane”.*

3.2.4. Czynniki zewnętrzne (znajdujące się poza Gminą) mające obecnie pozytywny wpływ na rozwój Gminy Brzeżno oraz tendencje w tym zakresie

Według opinii respondentów, najważniejszymi czynnikami zewnętrznymi mającymi obecnie pozytywny wpływ na rozwój Gminy Brzeżno jest dostęp do Funduszy Europejskich:

- „Dotacje unijne mają najlepszy wpływ”,
- „dotacje, wojewódzkie z powiatu też jakieś pieniądze otrzymujemy i krajowe”,
- „możliwość pozyskania środków unijnych”,
- „Możliwość korzystania z dotacji Europejskich”.

3.2.5. Charakterystyka działań samorządu terytorialnego, wpływających na rozwój Gminy Brzeżno

Do najważniejszych działań samorządu terytorialnego, które zdaniem respondentów pozwoliłyby na rozwój Gminy Brzeżno, zaliczono pozyskiwanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, wspieranie inwestycji i przedsiębiorczości (w tym inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii), rozwój infrastruktury (przede wszystkim drogi, ścieżki rowerowe), rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej oraz realizację projektów partnerskich.

3.2.6. Preferowane kierunki rozwoju Gminy Brzeżno

Respondenci zostali również zapytani o kierunek, w jakim powinien się rozwijać Gmina Brzeżno. Do podstawowych kierunków rozwoju, zaliczono tworzenie nowych miejsc pracy (m.in. wspieranie lokalnej przedsiębiorczości), turystykę (głównie agroturystykę i turystykę kwalifikowaną), odnawialne źródła energii oraz rolnictwo i przetwórstwo:

- „Poszukiwać inwestorów strategicznych czy też małych i średnich przedsiębiorstw”
- „Tu jest ziemia rolna, więc byłoby dobrze jakby się rozwijała w kierunku rolniczym”
- „Oprócz upraw takich typowych, zboża, ziemniaki, może jakieś warzywnictwo. I tutaj też jakieś zakłady przetwórcze, żeby bezpośrednio można było coś tutaj robić”,
- „w kierunku turystycznym. Mamy tutaj kilka gospodarstw agroturystycznych, rozwijają się”,
- „turystycznym”,
- „pod kątem rolno-przemysłowym, drobna przetwórczość rolnicza,
- „kierunek energii odnawialnej (m.in. biogazownia, elektrownie wodne, ферmy wiatrowe),

- „tworzenie agroturystyki, spływy kajakowe itp.”
- „Powstanie szklarni przy biogazowni (tam zostanie skierowane ciepło z biogazowni)”.
- „Tworzenie szkółek z roślinami”.

3.2.7. Kluczowe inwestycje, które muszą zostać zrealizowane, aby poprawić warunki życia na terenie Gminy Brzeżno

W trakcie badania, respondenci zostali również poproszeni o wskazanie kluczowych inwestycji, które muszą zostać zrealizowane, aby poprawić warunki życia na terenie Gminy Brzeżno. Do kluczowych inwestycji uczestnicy badania zaliczyli przede wszystkim inwestycje z zakresu, tworzenia nowych miejsc pracy, modernizację dróg, budowę domu kultury w Brzeżnie, realizację inwestycji w zakresie OZE, budowę gimnazjum uzawodowionego:

- „Integracja z ludźmi. Budowa domu kultury”,
- „miejsca pracy”,
- „infrastruktura drogowa, dróg gminnych”,
- „Dokończenie skanalizowania”,
- „Dom kultury w Brzeżnie”,
- „Powinno się dokończyć chodniki”,
- „Ocieplić starą część szkoły”,
- „drogi, oczyszczalnie ścieków, obecna jest przestarzała, drogi wewnętrzne osiedlowe”,
- „małe zakłady przetwórcze, czy to przetwórstwo drzewne czy rolno – spożywcze”,
- „ferma wiatrowa, która już jest projektowo zakończona”,
- „powstanie gimnazjum uzawodowionego”,
- „na terenie gminy jesteśmy nastawieni na źródła odnawialne, wiatraki, woda, słońce, biomasa”.

3.2.8. Czynniki zewnętrzne, mogące utrudnić lub uniemożliwić rozwój Gminy Brzeżno

Osoby uczestniczące w badaniu zostały poproszone o wskazanie czynników zewnętrznych, które mogą utrudnić lub uniemożliwić rozwój Gminy Brzeżno. Do najważniejszych czynników zaliczono kryzys gospodarczy – utrudniony dostęp do środków na finansowanie inwestycji:

- „Brak funduszy”,

3.2.9. Ocenia dotychczasowej współpracy jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu świdwińskiego

Z rozmów z respondentami wynika, iż dotychczasowa współpraca jednostek samorządu terytorialnego, wchodzących w skład powiatu świdwińskiego przebiega na satysfakcjonującym poziomie:

- „oceniam współpracę jako dobrą, realizuje się dużo wspólnych przedsięwzięć”,
- „współpraca w mojej ocenie jest właściwa”.

3.2.10. Korzyści wynikające z podjęcia współpracy pomiędzy JST

Badane osoby dostrzegają korzyści wynikające z podjęcia współpracy pomiędzy jednostkami samorządowymi z terenu powiatu świdwińskiego. Najczęstszymi korzyściami wymienianymi przez uczestników badania, była możliwość pozyskania dodatkowych środków pomocowych na realizację dużych przedsięwzięć inwestycyjnych, wymiana doświadczeń:

- „Lepsze zrozumienie. Lepsza współpraca. Lepsze podejście partner do partnera”,
- „gdyby realizowały wspólne projekty mogą dzielić koszty. Jedna się od drugiej uczy”,
- „połączenie się będzie wpływało na większe możliwości pozyskiwania większych środków a tym samym na większy rozwój gmin”.
- „zmniejszenie kosztów działania, administracyjnych, przez niepowielanie tych samych obowiązków przez powiat, gminę”.

3.3. Grupy Fokusowe (FGI)

Na początku badania, respondenci poproszeni zostali o udzielenie informacji nt. ich wiedzy w zakresie wdrażania dotychczasowej Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno. Uczestnicy badania stwierdzili, iż główne założenia strategii zostały wykonane.

3.3.1. Charakterystyka gminy, czynniki wyróżniające ją

W opinii osób objętych badaniem gmina posiada typowo rolniczy charakter. Do pozytywnych czynników wyróżniających Gminę Brzeżno uczestnicy badania zaliczyli:

- wysoki poziom zabezpieczenia opieki przedszkolnej,
- wysoki poziom kształcenia oraz bogatą ofertę edukacyjną na poziomie kształcenia podstawowego i gimnazjalnego,
- walory krajobrazowe wynikające z położenia Gminy (m.in. liczne jeziora, rzeki, lasy) – stosunkowo duży potencjał turystyczny (w zakresie czynnego wypoczynku, rekreacji, turystyki rowerowej, pieszej, hippicznej, kajakowej),
- bardzo dobry stan środowiska naturalnego,
- zrealizowane oraz planowane inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii (m.in. energia elektryczna pozyskiwana z elektrowni wodnej, farmy wiatrowej – inwestycja planowana do realizacji, budowa biogazowni),
- teren gminy przecinają dwie drogi wojewódzkie, co przekłada się na jej dostępność komunikacyjną Gminy,
- Gmina przewidziała w dokumentach planistycznych możliwość budowy nad jeziorami obiektów lotniskowych, infrastruktury rekreacyjnej.

Do negatywnych czynników wyróżniających Gminę Brzeżno uczestnicy badania zaliczyli:

- niski poziom przedsiębiorczości, brak dużych zakładów produkcyjnych (większe podmioty działające na tym obszarze zaprzestały prowadzenia działalności) – przekłada się to na niski poziom dochodów z podatków,
- wysoki poziom bezrobocia – w najbliższym czasie sytuacja w tym zakresie nie ulegnie zmianie,

- wysoki poziom wykluczenia społecznego (na terenie znajdują się obszary popegeerowskie),
- duży odsetek korzystających z pomocy społecznej,
- brak dostępu do infrastruktury kolejowej,
- zły techniczny dróg.

3.3.2. Uwarunkowania wewnętrzne (związane bezpośrednio z Gminą) mogące wpływ na rozwój Gminy

Do najczęściej wymienianych przez respondentów uwarunkowań wewnętrznych mogących pozytywny wpływ na rozwój Gminy Brzeżno, należy uznać działalność straży gminnej (wpływa to na poziom bezpieczeństwa), bardzo aktywną działalność instytucji kultury (m.in. biblioteka gminna, większość miejscowości ma świetlice wiejskie, wyposażone albo nowo wybudowane) oraz duże zaangażowanie mieszkańców w inicjatywy oddolne.

3.3.3. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022

Respondenci zostali również zapytani o kierunek, w jakim powinna się rozwijać Gmina Brzeżno. Do podstawowych strategicznych kierunków rozwoju (działań), zaliczono:

- Rozwój rolnictwa oraz drobnego przemysłu przetwórczego,
- Dalszy rozwój oświaty powiązany z edukacją dzieci od najmłodszych lat (opieka nad dziećmi od 1 roku).
- Dalszy rozwój infrastruktury sportowo-edukacyjnej - Gmina jest obecnie na etapie rozbudowy kompleksu sportowego,
- Zagospodarowanie terenów nad jeziorem na cele rekreacyjno-sportowe,
- Działania na rzecz ochrony środowiska,
- Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Budowa stadionu,
- Działania na rzecz ochrony zabytków, rewitalizacja centów miejscowości, parków, terenów zielonych itp.
- Zagospodarowanie jezior na cele rekreacyjno-turystyczne,
- Modernizacja dróg,

- Działania związane z uzbrojeniem terenów pod strefę przemysłową,
- Rozwój i optymalizacja transportu zbiorowego.

3.3.4. Kluczowe inwestycje, które muszą zostać zrealizowane, aby poprawić warunki życia na terenie Gminy Brzeżno

W trakcie badania FGI, respondenci zostali poproszeni o wskazanie kluczowych inwestycji, które muszą zostać zrealizowane, aby poprawić warunki życia na terenie Gminy Brzeżno. Do kluczowych inwestycji uczestnicy badania zaliczyli przede wszystkim budowę ścieżek rowerowych, sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej (oraz przydomowych oczyszczalni ścieków itp.).

3.3.5. Czynniki zewnętrzne, mogące utrudnić lub uniemożliwić rozwój Gminy Brzeżno

Osoby uczestniczące w badaniu zostały poproszone o wskazanie czynników zewnętrznych, które mogą utrudnić lub uniemożliwić rozwój Gminy Brzeżno. Do najważniejszych czynników zaliczono poszerzenie obszarów ochrony środowiska,, zmiany w zakresie sposobu finansowanie gmin.

3.3.6. Uwarunkowania wewnętrzne (związane bezpośrednio z Gminą) mogące utrudnić lub uniemożliwić rozwój Gminy Brzeżno

Do najczęściej wymienianych przez respondentów uwarunkowań wewnętrznych mogących utrudnić lub uniemożliwić rozwój Gminy Brzeżno, należy zaliczyć brak wystarczających środków finansowych na realizację zaplanowanych działań inwestycyjnych, emigrację do większych miast lub zagranicę młodych, dobrze wykształconych osób, starzenie się społeczeństwa, wysoki poziom bezrobocia, postawa społeczna części osób – marazm i brak inicjatywy w zakresie podjęcia kroków w celu znalezienia zatrudnienia.

3.3.7. Ocenia dotychczasowej współpracy jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu świdwińskiego

Z rozmów z respondentami wynika, iż dotychczasowa współpraca jednostek samorządu terytorialnego, wchodzących w skład powiatu świdwińskiego obejmowała tworzenie

wspólnej oferty kulturalnej. Natomiast na tle gospodarczym taka współpraca nie występowała - na tle gospodarczym gminy konkurują ze sobą.

3.3.8. Korzyści wynikające z podjęcia współpracy pomiędzy JST

Badane osoby dostrzegają korzyści wynikające z podjęcia współpracy pomiędzy jednostkami samorządowymi z terenu powiatu świdwińskiego. Najczęstszymi korzyściami wymienianymi przez uczestników badania, była możliwość pozyskania dodatkowych środków pomocowych na realizację dużych przedsięwzięć inwestycyjnych – dlatego tworzące są Związki celowe, nawiązywane są kontakty, podejmowane są wspólne działania.

4. ANALIZA I WNIOSKI Z REALIZACJI DOTYCHCZASOWYCH LOKALNYCH STRATEGII

Strategia to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju gminy i przyjmujący takie cele i kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Strategia stanowi podstawę do właściwego zarządzania gminą, do ubiegania się o środki zewnętrzne, zwłaszcza z Unii Europejskiej. Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Ponadto Strategia wskazuje na najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i ekologiczne, na których powinna być skoncentrowana uwaga Rady Gminy w przyjętym horyzoncie czasowym.

Lokalna strategia rozwoju gminy Brzeżno pochodzi z 2000 roku.⁵³ W opracowaniu zdiagnozowane zostały problemy Gminy, a następnie zidentyfikowane zostały cele i kierunki działania w poszczególnych obszarach życia społeczno – gospodarczego na lata 2002-2015.

Plan operacyjny strategii z 2000 roku zawiera programy rozwoju gminy Brzeżno w następujących dziedzinach (por. tabela):

- Aktywizacja miejscowego rynku pracy i ograniczania bezrobocia. Rozwój przedsiębiorczości (PR-1)
- Infrastruktura techniczna (PR-2)
- Rozwój funkcji turystycznej (PR-3)
- Rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze oraz tereny wiejskie (PR-4)
- Infrastruktury społecznej (PR-5)

W poniższej tabeli przedstawione zostały główne priorytety strategii gminy Brzeżno z 2000 roku wraz z określeniem, co zostało zrealizowane, a czego zrealizować się nie udało (największe sukcesy i porażki).

⁵³ Strategia rozwoju gminy Brzeżno, Ekspert-Sitr Spółka z o.o., grudzień 2000.

Tabela 45: Programy rozwoju gminy Brzeżno z 2000 roku

PR-1	szkolenia z zakresu drobnej przedsiębiorczości, inicjowanie utworzenia klubu przedsiębiorczości, utworzenie w Urzędzie Gminy punktu informacyjnego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, utworzenie funduszu gwarancyjnego na rozwój drobnej przedsiębiorczości, utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, nawiązanie kontaktów z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie praktyk zagranicznych dla lokalnych przedsiębiorców, podejmowanie współpracy ze starostwem powiatowym oraz szkołami średnimi w zakresie dostosowanie programów nauczania do warunków gospodarczych, organizowanie robót publicznych, utworzenie i kontynuowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdwinie programów specjalnych.
ZREALIZOWANE: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szkolenia z zakresu drobnej przedsiębiorczości, ▪ utworzenie w Urzędzie Gminy punktu informacyjnego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, ▪ podejmowanie współpracy ze starostwem powiatowym oraz szkołami średnimi w zakresie dostosowanie programów nauczania do warunków gospodarczych, organizowanie robót publicznych i interwencyjnych, utworzenie i kontynuowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdwinie programów specjalnych. 	
NIEZREALIZOWANE: Pozostałe pozycje wymienione w PR1, a wyszczególnione w powyższym zestawieniu.	
PR-2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ działania mające na celu zmniejszenie różnicy w wyposażeniu obszaru w infrastrukturę techniczną w stosunku do krajów UE i przodujących gmin w województwie, ▪ poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej m.in. poprzez rozbudowę i modernizację dróg lokalnych, ▪ budowa chodników dla pieszych, zwłaszcza w miejscowościach sołeckich oraz parkingów w miejscach atrakcyjnych pod względem turystycznym, ▪ budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania, ▪ budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących sieci wodociągowych, ▪ budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących systemów oczyszczania ścieków, ▪ zorganizowanie racjonalnej i zgodnej z wymogami UE gospodarki odpadami stałymi , ▪ unowocześnienie sieci i urządzeń elektroenergetycznych, ▪ rozbudowa i modernizacja oświetlenie ulicznego z energochłonnego na nowoczesne, mniej energochłonne, ▪ gazyfikacja tych miejscowości, w których jest to możliwe pod względem technicznym i jest uzasadnione ekonomicznie, ▪ modernizacja istniejących o niskiej sprawności i uciążliwości da środowiska kotłowni na nowoczesne, wykorzystujące przyjazne środowisku nośniki energii, ▪ wdrażanie technologii umożliwiających korzystanie z lokalnych, odnawialnych źródeł energii, ▪ przeprowadzenie termomodernizacji budynków, głównie mieszkalnych i użyteczności publicznej, ▪ organizowanie okresowych i stałych miejsc pracy przy eksploatacji i realizacji wybudowanych urządzeń infrastruktury technicznej, ▪ pozyskanie środków finansowych na realizację zadań związanych z infrastrukturą techniczną spoza gminy.
ZREALIZOWANE: <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej m.in. poprzez rozbudowę i modernizację dróg lokalnych, ▪ budowa chodników dla pieszych, zwłaszcza w miejscowościach sołeckich oraz parkingów w miejscach atrakcyjnych pod względem turystycznym, ▪ budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania, ▪ budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących sieci wodociągowych, ▪ rozbudowa i modernizacja oświetlenie ulicznego z energochłonnego na nowoczesne, mniej energochłonne, ▪ gazyfikacja tych miejscowości, w których jest to możliwe pod względem technicznym i jest uzasadnione ekonomicznie, 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja istniejących o niskiej sprawności i uciążliwości dla środowiska kotłowni na nowoczesne, wykorzystujące przyjazne środowisku nośniki energii, ▪ wdrażanie technologii umożliwiających korzystanie z lokalnych, odnawialnych źródeł energii, ▪ przeprowadzenie termomodernizacji budynków, głównie mieszkalnych i użyteczności publicznej,
<p>NIEZREALIZOWANE: Pozostałe pozycje wymienione w PR2, a wyszególnione w powyższym zestawieniu.</p>	
PR-3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kształtowanie świadomości turystycznej mieszkańców wsi, ▪ kształtowanie wizerunku wsi, ▪ budowa infrastruktury turystycznej, ▪ budowa tras rowerowych, pieszych, wodnych. jeździeckich, ▪ rozwój agroturystyki, ▪ przygotowanie kadr obsługi ruchu turystycznego, ▪ system informacji i promocja turystyki, ▪ zachowanie środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, ▪ edukacja ekologiczna.
<p>ZREALIZOWANE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kształtowanie wizerunku wsi, ▪ budowa tras pieszych, ▪ rozwój agroturystyki, ▪ system informacji i promocja turystyki, ▪ zachowanie środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, edukacja ekologiczna ▪ Budowa placów zabaw na terenie gminy. ▪ Budowa kompleksu boisk sportowych ORLIK 2012. ▪ Modernizacja sali gimnastycznej w ZSP w Brzeźnie. ▪ Budowa, remont i wyposażenie świetlic na terenie Gminy tj. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa centrum kulturalno – turystycznego wraz z wyposażeniem w miejscowości Przyrzecze. ▪ Remont świetlicy gminnej w miejscowości Wilczkowo – Rzepczyno wraz z ich wyposażeniem. ▪ Wyposażenie istniejących świetlic gminnych w miejscowościach: Pęczeryzno, Póchleń, Karsibór, Więclaw. 	
<p>NIEZREALIZOWANE: NIE DOTYCZY</p>	
PR-4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawę struktury władania i użytkowania gruntów i tworzenie efektywnej struktury agrarnej, tworzenie gospodarstw modelowych, ▪ przekazanie części gruntów gospodarstw AWRSP (dzierżaw) do dalszego wykorzystania na cele rolnicze na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych lub wyłączenie ich na cele nierolnicze: pod zalesienia, urządzenie rekreacyjne, infrastrukturę techniczną, socjalną i mieszkaniową oraz na rzecz innych pozarolniczych działów i gałęzi gospodarczych, ▪ zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo, ▪ przeznaczenie części zasobów trwałych (budynków i budowli) nieprzydatnych dla rolnictwa na cele nierolnicze (drobna wytwórczość, usługi, rzemiosło oraz inna pozarolnicza działalność), ▪ intensyfikację rolnictwa zwłaszcza niektórych działów i gałęzi produkcji o wysokiej chłonności czynnika pracy żywej (tzw. działły specjalne) oraz osiągnięcie wysokiego poziomu produkcji rolnej związanej systemem kontraktacji z przemysłem rolno-spożywczym, przy wzroście konkurencyjności kosztów wytwarzania, ▪ pozytywną selekcję indywidualnych gospodarstw rolnych tj. wspieranie gospodarstw rodzinnych zapewniających dochody na poziomie parytetowym, a gospodarstw drobnych wykorzystujących alternatywne źródła dochodów, ▪ w indywidualnych gospodarstwach rolnych o odpowiednich uwarunkowaniach organizacyjnych – wykorzystanie ich zasobów na rzecz innych, pozarolniczych kierunków działalności gospodarczej, szczególnie w dziedzinach usług rekreacyjnych (agroturystyka), czy tzw. usług i produkcji nakładczej, ▪ w zakresie kierunków produkcji rolnej – preferowanie systemu polowego z kierunkiem zbożowym oraz chowem trzody chlewnej i chowem bydła mlecznego z uzupełniającym kierunkiem uprawy rzepaku, warzyw, ▪ kreowanie warunków i podstaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery

	<p>produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz z dziedziną obrotu artykułami rolnymi, zwłaszcza z organizacjami skupu, przechowalnictwa, rynkami hurtowymi (również z giełdami rolno-spożywczymi),</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ inicjowanie, tworzenie grup producentów (marketingowych) rolnych, spółdzielni, ▪ utworzenie nowych jednostek usługowo-rolniczych lub przetwórczych w oparciu o istniejące obiekty i instytucje, ▪ poprawa wiedzy fachowej rolników i ich rodzin.
<p>ZREALIZOWANE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawę struktury władania i użytkowania gruntów i tworzenie efektywnej struktury agrarnej, tworzenie gospodarstw modelowych, ▪ przekazanie części gruntów gospodarstw AWRSP (dzierżaw) do dalszego wykorzystania na cele rolnicze na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych lub wyłączenie ich na cele nierolnicze: pod zalesienia, urządzenie rekreacyjne, infrastrukturę techniczną, socjalną i mieszkaniową oraz na rzecz innych pozarolniczych działań i gałęzi gospodarczych, ▪ zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo, ▪ przeznaczenie części zasobów trwałych (budynków i budowli) nieprzydatnych dla rolnictwa na cele nierolnicze (drobna wytwórczość, usługi, rzemiosło oraz inna pozarolnicza działalność), ▪ w indywidualnych gospodarstwach rolnych o odpowiednich uwarunkowaniach organizacyjnych – wykorzystanie ich zasobów na rzecz innych, pozarolniczych kierunków działalności gospodarczej, szczególnie w dziedzinach usług rekreacyjnych (agroturystyka), czy tzw. usług i produkcji nakładczej, ▪ poprawa wiedzy fachowej rolników i ich rodzin. 	
<p>NIEZREALIZOWANE: Pozostałe pozycje wymienione w PR4, a wyszczególnione w powyższym zestawieniu.</p>	
PR-5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej, ▪ optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji, ▪ rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych (poprawa poziomu wykształcenia), ▪ poprawa bazy szkół oraz ich wyposażenie, ▪ poprawa stanu zdrowia mieszkańców, podnoszenie świadomości zdrowotnej, profilaktyka, ▪ usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej, ▪ stworzenie warunków uprawiania różnych dyscyplin sportu, turystyki i rekreacji, ▪ rozszerzenie oferty kulturalnej, w tym promocja gmin poprzez różnorodne imprezy kulturalne i sportowe.
<p>ZREALIZOWANE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej, ▪ optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji, ▪ rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych (poprawa poziomu wykształcenia), ▪ poprawa bazy szkół oraz ich wyposażenie, ▪ poprawa stanu zdrowia mieszkańców, podnoszenie świadomości zdrowotnej, profilaktyka, ▪ usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej, ▪ stworzenie warunków uprawiania różnych dyscyplin sportu, turystyki i rekreacji, ▪ rozszerzenie oferty kulturalnej, w tym promocja gmin poprzez różnorodne imprezy kulturalne i sportowe. 	
<p>NIEZREALIZOWANE: NIE DOTYCZY</p>	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie : Strategii rozwoju gminy Brzeżno oraz danych własnych Urzędu Gminy Brzeżno.

Głównym realizatorem strategii był samorząd gminy przy wsparciu mieszkańców. Do narzędzi lokalnej polityki zaliczono: planowanie przestrzenne i gospodarcze, politykę podatków i opłat, inwestycje infrastrukturalne, emisję obligacji, politykę informacyjną, działalność szkoleniową, kontakty zagraniczne, przedsięwzięcia

organizacyjne podejmowane wspólnie z kapitałem prywatnym np. Gminne Towarzystwo Gospodarcze.

14 lat po opracowaniu strategii dla Gminy Brzeżno nadal podstawowym problemem społecznym gminy jest wysokie bezrobocie.

5. SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA I TERYTORIALNA Z INNYMI OBSZARAMI FUNKCJONALNYMI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy nie może być tworzona w oderwaniu od kontekstu regionalnego. Dlatego ważne jest dokonanie analizy porównawczej, która określa specyficzne uwarunkowania i predyspozycje, a także spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, w tym analizy sektorowe z innymi obszarami funkcjonalnymi w województwie zachodniopomorskim.

Przeprowadzona dla gminy Brzeżno diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjalnych obszarów/sektorów pokazuje, że bariery rozwojowe są poważne i wymagają istotnych działań interwencyjnych w celu zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej z innymi obszarami funkcjonalnymi w województwie zachodniopomorskim.

W wymiarze społecznym w województwie zachodniopomorskim problemem jest wysoka stopa bezrobocia, wynikająca w znacznym stopniu z obciążenia gmin problemowymi miejscowościami popegeerowskimi w województwie. Gmina Brzeżno oraz gmina Świdwin zostały sklasyfikowane jako gminy z bardzo dużym obciążeniem gmin problemowymi miejscowościami popegeerowskimi w województwie. Gmina Rąbino wraz z gminą Sławoborze i gminą Połczyn-Zdrój zostały sklasyfikowane jako gminy z dużym obciążeniem.⁵⁴

W 2013 roku stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim wyniosła 17,4% (w Polsce 13,2%). W powiecie świdwińskim wyniosła 27%. Charakterystyczny jest wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych.⁵⁵

W nawiązaniu do nowego Regionalnego Programu Operacyjnego w województwie zachodniopomorskim wyróżnione zostały trzy obszary funkcjonalne, które są obszarami strategicznej interwencji:

- Szczeciński Obszar Metropolitalny (celem interwencji jest wzmocnienie jego roli jako regionalnego centrum rozwoju gospodarczego);

⁵⁴ Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, projekt, marzec 2014.

⁵⁵ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

- Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny (celem interwencji jest utworzenie aglomeracyjnego obszaru wzrostu we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego);
- Specjalna Strefa Włączenia (celem interwencji jest wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, powstrzymanie i odwrócenie niekorzystnych trendów społeczno-gospodarczych i demograficznych, zwiększenie regionalnej spójności społecznej i gospodarczej).

Gmina Brzeżno znajduje się w Specjalnej Strefie Włączenia, w której skumulowane są wiejskie obszary cechujące się niskimi szansami rozwojowymi. Są to obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów społeczno-gospodarczych. Problemy występujące w gminie są charakterystyczne dla regionów, które musiały przeprowadzić likwidację PGR-ów.

Powiat świdwiński został wskazany w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego jako obszar interwencji na rzecz wyrównywania dostępu do dóbr i usług. Niska dynamika procesów rozwojowych w gminie wymaga podjęcia działań, których celem jest poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej oraz stworzenie warunków do rozprzestrzeniania się impulsów dla wielofunkcyjnego rozwoju. W tym celu Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego opracował „Założenia dla programu interwencyjnego dla Specjalnej Strefy Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego”.

Sytuacja powiatu świdwińskiego przejawia się w niekorzystnych wartościach kluczowych wskaźników opisujących sytuację społeczno-gospodarczą, a także strukturalnych deficytach rozwojowych (np. brak lub zanik silnych ośrodków rozwojowych, niższy dostęp do infrastruktury, peryferyjne położenie) oraz ograniczonym autonomicznym potencjale rozwojowym.⁵⁶

Koncepcja interwencji w ramach Specjalnej Strefy Włączenia przewiduje koncentrację działań wokół trzech obszarów tematycznych (por tabela): infrastruktura, gospodarka i społeczeństwo, które odpowiadają najważniejszemu deficytom rozwojowym mającym swoje źródło historyczne, jak i nawarstwiający się w ostatniej

⁵⁶ A. Żych, Eliminacja miejsc wykluczenia społecznego, zakres i metody interwencji na obszarach popegeerowskich dotkniętych strukturalnymi problemami rozwojowymi w Województwie Zachodniopomorskim, www.prezydent.pl

dekadzie - w wyniku niekorzystnego przebiegu przekształceń gospodarczych i zachwiania koniunktury w poszczególnych sektorach.

Tabela 46: Interwencja w ramach Specjalnej Strefy Włączenia

Cele	Priorytety
Aktywizacja infrastrukturalna obszarów wymagających specjalnego wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa dostępności komunikacyjnej do ważnych krajowych, ponadregionalnych i regionalnych ośrodków rozwoju ▪ poprawa dostępności komunikacyjnej do centrów subregionalnych i lokalnych obszarów wzrostu ▪
Aktywizacja gospodarcza obszarów wymagających specjalnego wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa dostępności gospodarczej i wzrost konkurencyjności gospodarczej na obszarze SSW ▪ wsparcie na rzecz podniesienia potencjału i konkurencyjności w obszarze biogospodarki, odnawialnych źródeł energii i turystyki
Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszarów wymagających specjalnego wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wsparcie aktywizacji społecznej i ekonomii społecznej ▪ zwiększenie dostępności do usług publicznych ▪ wsparcie dla edukacji ▪ wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników

Źródło: A. Żych, Eliminacja..., op. cit.

Gmina Brzeżno charakteryzuje się stosunkowo wysoką efektywnością i towarowością rolnictwa, oraz dobrym stanem środowiska naturalnego. Do barier rozwojowych należy zjawisko ubóstwa ekonomicznego, problem stosunkowo niskiej jakości kapitału ludzkiego, niskiej innowacyjności i problem wykluczenia cyfrowego.⁵⁷ W celu zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej konieczne jest podjęcie w gminie działań dotyczących:

- zmniejszenia liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym⁵⁸ (m.in. podniesienie jakości infrastruktury zdrowotnej i społecznej),
- poprawy sytuacji na rynku pracy (np. wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy),
- wsparcia samozatrudnienia, przedsiębiorczości i innowacyjności,
- podnoszenia potencjału kapitału ludzkiego (np. podnoszenie jakości edukacji, wdrożenie nowoczesnych i efektywnych narzędzi edukacyjnych, zwiększanie dostępności do edukacji przedszkolnej),
- uruchomienia instrumentów finansowania aktywizacji zawodowej (np. fundusz stypendialny),

⁵⁷ Identyfikacja i delimitacja obszarów problemowych i strategicznej interwencji w Polsce, Wnioski z analiz, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Instytut Badań Strukturalnych, raporty 2009.

⁵⁸ W sferze społecznej działania powinny być uzależnione od rodzaju, nasilenia i koherencji zjawisk patologicznych oraz problemowych - A. Żych, Eliminacja..., op. cit.

- inwestycji w obszarze infrastruktury społecznej (opracowanie lokalnych planów rozwoju społeczno-gospodarczego),
- polepszenia połączeń komunikacyjnych z najbliższymi „biegunami wzrostu”,
- zwiększenia dostępności infrastruktury cyfrowej,
- wspierania rozwoju sektora turystycznego,
- wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego,

Wyżej wymienione działania stanowią wytyczne dla strategii rozwoju gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S ⇒ STRENGTHS, czyli mocne strony

W ⇒ WEAKNESSES, czyli słabe strony

O ⇒ OPPORTUNITIES, czyli okazje

T ⇒ THREATS, czyli zagrożenia.

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli wady i zagrożenia.

Analizę SWOT dla Gminy Brzeżno przeprowadzono w układzie 4 obszarów priorytetowych, mających, zgodnie z przeprowadzoną wcześniej, ekspercką diagnozą społeczno-gospodarczą, kluczowe znaczenie dla rozwoju Gminy. Do kluczowych obszarów należy zaliczyć:

- edukacja, gospodarka, rolnictwo, leśnictwo, rynek pracy
- turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe;
- infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna,
- pomoc społeczna i ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne.

Dodatkowo, przeprowadzono rangowanie i pozycjonowanie elementów SWOT, grupując je na czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy, o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy i niskim wpływie na rozwój Gminy, co pozwoliło na ich uszeregowanie zgodnie z siłą oddziaływania.

Analiza SWOT

OBSZAR 1 – edukacja, gospodarka, rolnictwo, leśnictwo, rynek pracy	
Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy	
<ul style="list-style-type: none"> – dobrze zorganizowana sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych [waga: 5], – wysoki poziom zabezpieczenia opieki przedszkolnej [waga: 5], – korzystne warunki do rozwój inwestycji z zakresu OZE (elektrownie wiatrowe, biogazownie, elektrownie wodne), – znaczące zasoby drewna i rozwijający się przemysł drzewny [waga: 4], – stosunkowo duży potencjał rolniczy [waga: 5] – gospodarstwa rolne charakteryzują się stosunkowo dużym arealem (gospodarstwa wielkopowierzchniowe) [waga: 5], – występująca specjalizacja zarówno w gospodarstwach rolnych jak i hodowlanych [waga: 5], – zrealizowane oraz planowane inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii (m.in. energia elektryczna pozyskiwana z elektrowni wodnej, farmy wiatrowej – 	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki poziom bezrobocia – w najbliższym czasie sytuacja w tym zakresie nie ulegnie zmianie [waga: 5], – rosnąca liczba ludności w wieku produkcyjnym, która pozostaje niezagospodarowana na rynku pracy [waga: 4], – duża odległość od głównych ośrodków gospodarczych, w tym od miasta wojewódzkiego [waga: 5], – występowanie dużej ilości obszarów i obiektów chronionych wpływających na ograniczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej [waga: 4], – niedostosowanie profilu nauczania w placówkach ponadgimnazjalnych do aktualnych potrzeb zgłaszanych przez lokalnych pracodawców [waga: 5], – brak jest dużych zakładów produkcyjnych (większe podmioty działające na tym obszarze zaprzestały prowadzenia działalności) [waga: 5],

- inwestycja planowana do realizacji, – niskie tempo rozwoju lokalnej budowa biogazowni) [waga: 5].
- niskie tempo rozwoju lokalnej przedsiębiorczości [waga: 5],
 - występowanie ograniczeń związanych z działalnością lotniska [waga: 5],
 - mała aktywność zawodowa społeczności lokalnej pozostającej bez pracy [waga: 4].
 - niska zdolność ekonomiczna małych gospodarstw rolnych [waga: 5],
 - spadek zainteresowania działalnością rolniczą, szczególnie wśród młodych mieszkańców [waga: 4].
 - Brak uzbrojonych terenów w ramach strefy przemysłowej/inwestycyjnej [waga: 5].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- słabo rozwinięte struktury wspierające rozwój małej i średniej przedsiębiorczości [waga: 3],
- brak autorskich projektów wspierających programy przedsiębiorczości [waga: 3],
- nadal niedostateczne wyposażenie w sprzęt specjalistyczny w małych gospodarstwach rolnych [waga: 3].

OBSZAR 1 – edukacja, gospodarka, rolnictwo, leśnictwo, rynek pracy**Czynniki zewnętrzne****szanse****zagrożenia****czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy**

- wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju gminy [waga: 5],
- napływ kapitału zagranicznego [waga: 4],
- rozwój inwestycji z zakresu OZE (biogazowanie, fotowoltaika, solary słoneczne, wiatraki, elektrownie wodne) [waga: 5],
- rosnąca świadomość młodzieży w kierunku kształcenia powiązanego z kwalifikacjami zawodowymi [waga: 4],
- wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju rolnictwa na terenie powiatu [waga: 5],
- specyfika produkcji rolnej – „produkty ekologiczne i regionalne” [waga: 4],
- wzrost zapotrzebowania na artykuły rolno-spożywcze o charakterze ekologicznym [waga: 4],
- wzrost zapotrzebowania na usługi dla seniorów [waga: 4].
- spadek tempa wzrostu gospodarczego /kryzys gospodarczy/ [waga: 4],
- brak kapitału skłonnego do inwestowania na terenach wiejskich [waga: 5],
- fiskalizm państwa – trudne warunki dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości [waga: 5]
- duża konkurencja ze strony gmin ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],
- niezadawalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5],
- zmiany w przepisach prawnych [waga: 4],
- brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [waga: 4],
- obszary „Natura 2000”, blokujące możliwości rozwoju JST – restrykcyjne prawodawstwo w zakresie ochrony środowiska, brak konstruktywnych rozwiązań [waga: 5]
- Brak systemu orientacji zawodowej (doradztwa zawodowego) na poziomie gimnazjum (przypadkowy wybór zawodu) [waga: 4]
- Brak systemowego rozwiązania prawnego dla osób, które nie zamierzają podjąć legalnego zatrudnienia [waga: 4]
- skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych

udzielających wsparcia finansowego [waga: 5).

- niezadawalające środki finansowe na rozwój działalności rolniczej [waga: 5),
- konkurencyjność produktów rolnych importowanych z krajów UE [waga: 5),
- blokada rynków zbytu w Rosji [waga: 5),
- niska opłacalność produkcji rolnej [waga: 5).

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności gospodarczej [waga: 3],
- utrzymujący się w Polsce wzrost gospodarczy [waga: 3].
- niska skłonność pracodawców z terenu Gminy Brzeżno do zatrudniania ludności w wieku poprodukcyjnym [waga: 3],
- nowe regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska [waga: 3],
- zjawisko „szarej strefy”, problem ściągłości podatków [waga: 3].

OBSZAR 2 – środowisko naturalne, turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe

Czynniki wewnętrzne

Mocne strony

Słabe strony

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

– dobry stan czystości środowiska naturalnego [waga 5], – Stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa, – bogata oferta kulturalna, – stosunkowo duża ilość terenów leśnych [waga: 5], – duża ilość jezior [waga: 5], – różnorodność gatunkowa fauny i flory [waga: 5], – występowanie dużej ilości obszarów i obiektów chronionych [waga: 5], – brak przemysłu ciężkiego [waga: 5], – rozwój turystyki weekendowej i kwalifikowanej [waga: 4], – istniejący system oznakowanych szlaków rowerowych [waga: 5], – występowanie na obszarze gminy terenów inwestycyjnych pod turystykę, budownictwo letniskowe - m.in. nad jeziorami [waga: 5], – Gmina przewidziała w dokumentach planistycznych możliwość budowy nad jeziorami obiektów letniskowych, infrastruktury rekreacyjnej [waga: 5].	– niewystarczająca ilość tras rowerowych oraz małej infrastruktury towarzyszącej – brak wspólnej koncepcji ścieżek rowerowych obejmujących teren wszystkich gmin powiatu świdwińskiego [waga: 5] – brak kapitału na modernizację bazy i rozbudowę infrastruktury [waga: 5] – brak wspólnej polityki promocyjnej na terenie Powiatu [waga: 4] – zbyt słabo rozwijająca się agroturystyka w stosunku do istniejącego potencjału [waga: 5], – mała ilość inwestorów zainteresowanych lokowaniem środków w rozwój turystyki i sportu na terenie gminy [waga: 5], – brak koordynacji imprez lokalnych w skali całego obszaru Powiatu [waga: 4], – brak wyraźnie rozpoznawalnych lokalnych produktów turystycznych/kulturalnych [waga: 4]. – Tereny zlokalizowane przy jeziorach nie są w odpowiedni sposób zagospodarowane (na cele rekreacyjno-sportowe) [waga: 5].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- działalność organizacji społecznych (stowarzyszenia, grupy działań) [waga: 3].

OBSZAR 2 – środowisko naturalne, turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe

Czynniki zewnętrzne

szanse

zagrożenia

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

- wykorzystanie Funduszy Europejskich z Unii Europejskiej dla rozwoju gminy [waga: 5],
- stworzenie spójnej sieci dróg rowerowych łączącej gminy i atrakcyjne miejsca powiatu świdwińskiego [waga: 5],
- rozwój turystyki weekendowej i kwalifikowanej [waga: 4].
- wzrost zainteresowania społeczeństwa aktywnym wypoczynkiem, agroturystyką oraz turystyką przyrodoznawczą i krajoznawczą [waga: 5],
- Gospodarstwa ekologiczne i agroturystyka [waga: 5],
- specyfika produkcji rolnej – „produkty regionalne” [waga: 4],
- rozwój funkcji edukacyjnych, kulturalnych, i rekreacyjnych w lokalnych centrach usług [waga: 4],
- rozwój elektronicznych usług publicznych z zakresu kultury – np. e-biblioteki [waga: 5],
- brak podmiotów gospodarczych chętnych do inwestowania w rozwój bazy turystycznej waga: [5],
- Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5],
- Duża konkurencja ze strony gmin ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],
- Niezadawalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5],
- brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [4],
- Zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich realizację [waga: 5].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- rozwój edukacji proekologicznej [waga: 3]
- zmiany w przepisach prawnych [waga: 3],

OBSZAR 3 – infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Czynniki wewnętrzne

Mocne strony

Słabe strony

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

– stosunkowo dobry stan rozwoju sieci wodociągowej [waga: 5], – stosunkowo dobry stan rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej [waga: 5], – dynamiczny rozwój w ostatnim okresie infrastruktury wodno-ściekowej [waga: 5]. – przed teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie, co decyduje o stosunkowo korzystnym skomunikowaniu gminy [waga: 5],	– zły stan techniczny dróg w tym szczególności dróg powiatowych, wojewódzkich [waga: 5], – brak na terenie gminy linii kolejowych [waga: 5]. – brak przy drogach poboczy oraz we wsiach chodników dla pieszych [waga 4], – brak odpowiedniej ilości ścieżek rowerowych stanowiących element transportu w ramach gminy i powiatu świdwińskiego [waga: 4], – niesatysfakcjonujący rozwój sieci teleinformatycznej [waga: 4], – niesatysfakcjonujący rozwój sieci gazowej [waga: 4], – brak oferty lub jej bardzo ograniczony zakres związany z realizacją połączeń autobusowych w godzinach wieczornych oraz w weekendy [waga: 4], – niedostateczny rozwój transportu publicznego /transp. autobus./ [waga: 5], – transport publiczny – rzadka siatka połączeń [waga: 5] – brak komunikacji pomiędzy głównymi ośrodkami obszaru a małymi miejscowościami [waga: 5] – zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich realizację [waga: 5]

OBSZAR 3 – infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Czynniki zewnętrzne

szanse

zagrożenia

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

- Wykorzystanie Funduszy Europejskich z Unii Europejskiej dla rozwoju Gminy [waga: 5],
- skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5].
- rozwój szerokopasmowego internetu [waga: 5],
- duża konkurencja ze strony gmin ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],
- dobrze funkcjonujący system gospodarki odpadami [waga: 4],
- niezadowalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5],
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy [waga: 4]
- brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [waga: 4],
- Malejące zainteresowanie transportem publicznym, wzrost znaczenia transportu indywidualnego [waga: 4].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- modernizacja ciągów komunikacyjnych w kierunku Szczecina i Gdańska [waga: 3].

OBSZAR 4 – pomoc społeczna i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, administracja publiczna

Czynniki wewnętrzne

Mocne strony

- dalszy dynamiczny rozwój e-administracji i e-usług publicznych [waga: 4],
- działalność organizacji społecznych (stowarzyszenia, grupy działań) [waga: 4]
- stosunkowo dobry poziom i dostępność podstawowych usług medycznych [waga: 3].

Słabe strony

czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy

- odpływ ludności z terenu powiatu – ujemne saldo migracji [waga: 5],
- migracja znacznej części mieszkańców poza granice kraju, zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej [waga: 5],
- malejąca liczba zawieranych związków małżeńskich [waga: 4],
- niski przyrost naturalny [waga: 5],
- przyrost naturalny obserwowany głównie w rodzinach dysfunkcyjnych [waga: 5],
- bardzo wysoki odsetek liczby osób korzystających z pomocy społecznej [waga: 5],
- pogłębiające się patologie społeczne – narkomania, alkoholizm [waga: 5],
- zbyt mała w stosunku do oczekiwań mieszkańców liczba specjalistycznych usług świadczonych w szpitalu powiatowym w Połczynie-Zdroju [waga: 5],
- brak na terenie Gminy posterunku policji,
- wysoki poziom wykluczenia społecznego w szczególności na obszarach po byłych PGR i występowanie negatywnych zjawisk społecznych (alkoholizm, przemoc w rodzinie) [waga: 5],
- skutki migracji zarobkowej (malejąca funkcja wychowawcza rodziny) [waga: 4].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- stosunkowo dobry poziom i dostępność podstawowych usług medycznych [waga: 3].
- długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów [waga: 3].

OBSZAR 4 – pomoc społeczna i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, administracja publiczna**Czynniki zewnętrzne****szanse****zagrożenia****czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy**

- wykorzystanie Funduszy Europejskich z Unii Europejskiej dla rozwoju Gminy [waga: 5],
- reforma oświaty i służby zdrowia [waga: 5],
- upowszechnianie i uświadamianie procesu rewitalizacji obszarów problemowych [waga: 4].
- skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5].
- duża konkurencja ze strony gmin ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],
- niezadowalająca ilość środków finans. na rozwój regionalny [waga: 5],
- niezadowalająca ilość środków finansowych na funkcjonowanie pomocy społecznej [waga: 5],
- negatywne postawy osób zaliczonych do długotrwale bezrobotnych [waga: 5],
- zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich realizację [waga: 5].

czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy

- rosnące możliwości zlecenia zadań własnych i realizacja ich przez NGO [waga: 3],

czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy

- Rosnące znaczenie ekonomii społecznej [waga: 2],
- Możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na realizację małych Projektów prozdrowotnych [waga: 2]

7. WIZJA I MISJA GMINY BRZEŻNO

7.1. Wizja Gminy BRZEŻNO

Wizja rozwoju gminy stanowi obraz pożądanego stanu, jaki społeczność lokalna chce osiągnąć na koniec wdrażania zaktualizowanej strategii. Odpowiada na pytania:

- Co chcemy osiągnąć ?
- Jaką sytuację chcemy mieć ?

Wizja wskazuje zasadniczy kierunek działania, pozwala również wyklarować jasność celów, stojących przed gminą. Wizja jest wizualizacją przyszłości, która z założenia motywuje jej twórców i adresatów do działań na rzecz jej realizacji.

Wizję rozwoju Gminy Brzeżno do roku 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027 sformułowano w następujący sposób.

Gmina Brzeżno miejscem przyjaznym dla mieszkańców, otwartym na inwestorów, z rozwijającą się dynamicznie sferą odnawialnych źródeł energii oraz obszarem atrakcyjnym turystycznie

7.2. Misja Gminy Brzeżno

Misja określa wartości, jakimi będzie kierowała się społeczność lokalna w celu zrealizowania zaprojektowanej wizji rozwoju. Misja ukierunkowuje również na działania, które trzeba podjąć aby misja się powiodła, a wizja stała się rzeczywistością. Realizatorem misji jest cała społeczność lokalną, w tym przedstawiciele władz Gminy i urzędnicy, pracownicy placówek i instytucji gminnych, członkowie organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy i inwestorzy, mieszkańcy gminy.

Misja Gminy Brzeżno została sformułowana w następujący sposób:

Gmina Brzeżnie w efektywny sposób wykorzystująca posiadany potencjał ludzki, przyrodniczy i kulturowy w celu stworzenia dogodnych warunków do życia mieszkańcom, harmonijnego rozwoju przedsiębiorczości, turystyki oraz rekreacji.

Gmina Brzeżno, zarządzana w sposób partnerski przy aktywnym udziale społeczeństwa, w efektywny sposób wykorzystująca posiadany potencjał ludzki, przyrodniczy i kulturowy w celu stworzenia dogodnych warunków do życia mieszkańcom, harmonijnego rozwoju przedsiębiorczości, turystyki oraz rekreacji.

Sformułowana w ten sposób misja Gminy Brzeżno zwraca uwagę na wartości, jakimi powinni kierować się jego mieszkańcy oraz władze samorządowe. Kluczowymi wartościami, obok przedsiębiorczości i aktywności obywatelskiej, jest zaufanie społeczne i nastawienie na współpracę. Potrzeba współpracy i podejścia partnerskiego w rozwoju Gminy i wspieraniu inicjatyw społeczności lokalnej wynika nie tylko z konieczności sprostania wyzwaniom, przed którymi stoi obecnie Gmina, ale jest również nieodłącznym elementem budowy zaufania i kapitału społecznego w Gminie.

8. OBSZARY STRATEGICZNE I KIERUNKI ROZWOJU

Wizja rozwoju Gminy będzie możliwa do zrealizowania poprzez podjęcie szeregu działań operacyjnych w priorytetowych obszarach rozwoju. Obszary te wynikają z jednej strony ze zidentyfikowanych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych rozwoju Gminy, zaś z drugiej są odpowiedzią na główne wyzwania, przed którymi stoi Gmina i jego społeczność lokalna do 2022 roku oraz z perspektywą na lata 2023 – 2027. Przyjęte obszary rozwoju wpisują się również w cele tematyczne polityki spójności Unii Europejskiej oraz priorytety polityki rozwoju regionalnego realizowane na poziomie krajowym i wojewódzkim. Dzięki temu obszary te będą mogły być w dużej mierze rozwijane i finansowane ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach realizowanych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014-2020.

Poniżej znajdują się **cztery obszary strategiczne**, dla których zostały określone cele strategiczne oraz zestawy wspierających ich celów szczegółowych. W ramach każdego z celów szczegółowych określono konkretne działania /kierunki działania/, które prowadzą do osiągnięcia założonych celów operacyjnych a pośrednio również strategicznych.

OBSZAR STRATEGICZNY 1 – edukacja, gospodarka, rolnictwo, rynek pracy**Cel strategiczny 1:**

Zapewnienie nowych miejsc pracy poprzez wsparcie przedsiębiorczości i podniesienia konkurencyjności inwestycyjnej gminy, zapewnienie optymalnych warunków do rozwoju inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii, optymalizację gospodarki rolnej

Cel strategiczny 2:

Efektywny systemem edukacji powiązany z aktywnością mieszkańców

Strategia postępowania:

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych Gminy Brzeżno jest budowanie pozycji obszaru atrakcyjnego dla inwestycji oraz korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Jakość i konkurencyjność gospodarki (w tym lokalnej) jest dziś uzależniona nie tylko od warunków ekonomicznych i prawnych, ale nade wszystko od jakości kapitału ludzkiego. Kapitał intelektualny jest sumą kapitału, jaki tworzą ludzie i instytucje, potencjał zewnętrznego wizerunku oraz wewnętrzne relacje społeczne. Rozwój zależy od otwartości i gotowości do współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, uniwersalnych kwalifikacji pracowników, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w Gminie i powiecie świdwińskim nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na lokalną gospodarkę, tworzące ją podmioty i ich kadry. Podobnie gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Potrzebne jest zatem nowe podejście do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, a także uspołnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i instytucjami rynku pracy. Służyć temu mają zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy.

Szansą na rozwój Gminy Brzeżno jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych potencjałów (Inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii, wielkopowierzchniowe wyspecjalizowane gospodarstwa rolne, gospodarka leśna, a

także związane z rozwiniętym rolnictwem przetwórstwo rolno-spożywcze) oraz umiejętne korzystanie z zasobów terenów inwestycyjnych (pod działalność gospodarczą, rolniczą). Jednak, w długiej perspektywie, zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez zagospodarowywania istniejącej infrastruktury gospodarczej, stanowiącej o konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej. Niezbędne są również inwestycje, podnoszące zewnętrzną dostępność komunikacyjną Gminy Brzeżno oraz całego powiatu świdwińskiego, która stanowi jedną z podstawowych determinant rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego.

Warunkiem rozwoju Gminy Brzeżno wydaje się być intensyfikacja współpracy na szczeblu samorządowym – gminy powiatu świdwińskiego oraz sam powiat świdwiński. Współpraca ta powinna dążyć do kreowania wspólnych przedsięwzięć dynamizujących rozwój gospodarczy, turystyczny oraz rozwiązujących problemy społeczne. Niezbędna jest współpraca w zakresie tworzenia stref aktywności gospodarczej na terenie Gminy i powiatu, wspólnego przyciągania inwestorów, promocji gospodarczej, itp. Należy również aktywnie współpracować z partnerami prywatnymi i pozarządowymi.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BRZEŻNO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny 1:</i></p> <p>Zapewnienie nowych miejsc pracy poprzez wsparcie przedsiębiorczości i podniesienia konkurencyjności inwestycyjnej gminy, zapewnienie optymalnych warunków do rozwoju inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii, optymalizację gospodarki rolnej</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 1. ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU</p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>1.1. Wzrost innowacyjności gospodarki</p> <p>1.3. Wspieranie współpracy przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>1.4. Wspieranie wzrostu eksportu</p> <p>1.6. Restrukturyzacja i rozwój produkcji rolnej i rybactwa</p>	<p><i>1.2 Działanie</i></p> <p>Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi</p> <p><i>1.3 Działanie</i></p> <p>Budowa podstaw konkurencyjności województw</p>

<p><i>Cel strategiczny 2:</i></p> <p>Efektywny systemem edukacji powiązany z aktywnością mieszkańców</p>	<p>CEL STRATEGICZNY NR 2 „WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ REGIONU”</p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>2.1. Podnoszenie atrakcyjności i spójności oferty inwestycyjnej regionu oraz obsługi inwestorów</p> <p>2.2. Wzmacnianie rozwoju narzędzi wsparcia biznesu</p> <p>2.3. Tworzenie i rozwój stref aktywności inwestycyjnej</p> <p>2.4. Budowanie i promocja marki regionu</p>	<p><i>2.3 Działanie</i></p> <p>Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>
	<p>CEL STRATEGICZNY 4. ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI</p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii</p>	
	<p>CEL STRATEGICZNY NR 5 „BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI”</p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>5.1. Rozwój kadr innowacyjnej gospodarki</p> <p>5.2. Zwiększanie aktywności zawodowej ludności</p> <p>5.3. Rozwój kształcenia ustawicznego</p> <p>5.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki</p> <p>5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego</p> <p>5.6. Zwiększanie dostępności i</p>	

	uczestnictwa w edukacji przedszkolnej	
	<p>CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU”</p> <p><i>Cele kierunkowe</i></p> <p>6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fun- damentu tożsamości regionalnej</p>	

Cele operacyjne

W ramach 1 celu strategicznego:

- 1.1. Zwiększenie liczby miejsc pracy**
- 1.2. Tworzenia warunków do realizacji nowych inwestycji w tym w szczególności związanych z odnawialnymi źródłami energii**
- 1.3. Rozwój wysoko wyspecjalizowanego rolnictwa oraz przemysłu drzewnego**
- 1.4. Promocja gminy jako atrakcyjnego obszaru lokowania inwestycji**

W ramach 2 celu strategicznego:

- 1.5. Aktywizacja i podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców na lokalnym rynku**
- 1.6. Podniesienie poziomu kształcenia na terenie gminy**

Kluczowe działania kierunki rozwoju:					
Cel operacyjny	Kierunki działania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony gminy	Partnerzy	Przewidywany okres realizacji
1.6	Rozwój programów odkrywania i wspierania talentów	Gmina Brzeżno, Szkoły, instytucje kultury	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Organizacje pozarządowe	2014-2022
1.6	Wdrażanie systemowych form wsparcia wyboru kierunków kształcenia i rozwój doradztwa zawodowego	Gmina Brzeżno, Szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pracodawców	2014-2022
1.5. 1.6	Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie dostosowania oferty kształcenia do potrzeb subregionalnego rynku pracy	Gmina Brzeżno, Szkoły ponadgimnazjalne, Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Powiatowa Rada Zatrudnienia, organizacje pracodawców, przedsiębiorstwa	2014-2022
1.6	Rozwój systemu doradztwa zawodowego, koordynacja działań instytucji różnych szczebli	Powiatowy Urząd Pracy	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Gmina Brzeżno, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Szkolne Ośrodki Kariery, organizacje pracodawców	2014 -2027
1.6	Promocja podejmowania nauki na kierunkach zawodowych, w tym technicznych; podnoszenie rangi szkół zawodowych;	Gmina Brzeżno, Szkoły	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	Starostwo Powiatowe, gminy powiatu świdwińskiego, przedsiębiorstwa	2014-2027
1.1 1.2 1.4.	Utworzenie strefy aktywności gospodarczej na terenie Gminy Brzeżno	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	powiat świdwiński	2014-2020
1.1 1.2	Wsparcie powstawania grup	Gmina Brzeżno,	Komórka odpowiedzialna	Urząd Marszałkowski	2014-2022

1.3. 1.4	producenckich, klastrów i czynników wzmacniających ich rozwój (ze szczególnym uwzględnieniem sektora przetwórstwa rolno-spożywczego, leśnego, odnawialnych źródeł energii)	Instytucje Otoczenia Biznesu, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	za sprawy edukacji i szkolnictwa	Województwa Zachodniopomorskiego, przedsiębiorcy, NGO	
1.3	Stworzenie systemu informacji i wizualizacji przestrzennej w zakresie promocji oferty terenów inwestycyjnych	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	inwestorzy prywatni, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2016
1.3	Marketing gospodarczy i promocja oferty inwestycyjnej Gminy Brzeżno	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Podmioty gospodarcze, organizacje pracodawców. powiat świdwiński	2014-2022
1.1 1.3	Aktywna współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie udzielania informacji, szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje Pracodawców, NGO	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Brzeżno, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Starostwo Powiatowe, Gmina Brzeżno, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2022
1.1 1.3	Współpraca z instytucjami oferującymi wsparcie finansowe dla rozwoju działalności gospodarczej	Gmina Brzeżno, Instytucje Otoczenia Biznesu, Organizacja Pracodawców,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Banki	2014-2022
1.6	Wspieranie edukacji w zakresie przedsiębiorczości począwszy od wczesnych etapów kształcenia	Gmina Brzeżno, Szkoły, Szkolne Ośrodki Kariery	Komórka odpowiedzialna za sprawy edukacji i szkolnictwa	gminy powiatu świdwińskiego, Powiat Świdwiński	2014-2022
1.1 1.3	Wsparcie rozwoju i promocja rolnictwa ekologicznego, ze szczególnym rozwojem agroturystyki	Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Zachodniopomorska Izba Rolnicza,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Brzeżno, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski	2014-2022

		gospodarstwa rolne		Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, gminy powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe, rady sołeckie	
1.1 1.3. 1.5	Udzielanie pomocy doradczej i informacyjnej w zakresie pozyskiwania środków na rozwój produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz szkoleń	ODR, LGD	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Brzeżno, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, gminy powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe, rady sołeckie	2014-2022
1.1 1.3 1.4 1.5.	Wsparcie tworzenia grup producentów rolnych i innych form stowarzyszeniowych	Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Zachodniopomorska Izba Rolnicza	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Brzeżno, Rolnicy, LGD, organizacje pozarządowe, związki producentów	2014-2022
1.1 1.3 1.4. 1.5	Wsparcie rozwoju sieci sprzedaży produktów tradycyjnych i regionalnych, powiązanie z rozwojem funkcji turystycznej obszaru Gminy	Gmina Brzeżno, Gminy powiatu świdwińskiego, LGD	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, producenci	2014-2022
1.3 1.4	Organizacja imprez tematycznych promujących produkty lokalne i tradycyjne	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Starostwo Powiatowe, gminy powiatu świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,	2014-2022

				LGD, organizacje pozarządowe	
--	--	--	--	------------------------------	--

OBSZAR STRATEGICZNY 2 – środowisko naturalne, turystyka, sport i rekreacja, dziedzictwo kulturowe

Cel strategiczny 3:

Wspieranie rozwoju rekreacji i turystyki na bazie podstawowych zasobów, jakimi są walory naturalne gminy

Strategia postępowania:

Rozwój turystyki i przemysłów czasu wolnego (odpoczynek i spędzaniem czasu wolnego przez osoby indywidualne oraz wykonywanie pracy poza obowiązkami służbowymi i pracą zawodową tj. hobby). w Gminie Brzeżno opierać powinien się o funkcjonowanie takiej oferty produktów turystycznych oraz rekreacyjnych które z uwagi na swoje unikalne cechy i oryginalną filozofię funkcjonowania będą chętniej wybierane na rynku (w chwili obecnej brak jest takiej oferty). Osiągnięcie takiej przewagi rynkowej jest procesem długotrwałym i skomplikowanym, wymaga bowiem zaangażowania wielu zasobów i środków – szczególnie w sytuacji niewystarczającej infrastruktury turystycznej. Gmina Brzeżno posiada na swoim terenie bardzo dużą ilość jezior oraz lasów. Gmina Brzeżno w stosunku do innych gmin powiatu świdwińskiego posiada stosunkowo wysoki potencjał turystyczny. Jednak z uwagi na swoją lokalizację może tworzyć jeden z elementów oferty turystycznej powiatu świdwińskiego.

Atrakcyjność turystyczna powiatu świdwińskiego związana jest przede wszystkim z ukształtowaniem terenu, występującymi zbiornikami wodnymi i rzekami. Powiat świdwiński jest jednym z wiodących ośrodków lecznictwa uzdrowiskowego w kraju. Sanatoria i ośrodki lecznicze zlokalizowane są w Połczynie-Zdroju - jednym z najstarszych miast uzdrowiskowych w Polsce. Na terenie powiatu świdwińskiego występuje Drawski Park Krajobrazowy, który obejmuje najcenniejsze tereny Pojezierza Drawskiego, w tym również obszar tzw. Szwajcarii Połczyńskiej, wyróżniający się urozmaiconą rzeźbą terenu, licznymi jeziorami (Dolina Pięciu Jezior) i doliną górnej Drawy.

Problemem jednak jest bardzo widoczna sezonowość oferty turystycznej powiatu, a wyzwaniem zatrzymanie części osób odwiedzających powiat dla dłuższe pobyty i w ciągu całego roku. Należy dokładać starań w zakresie rewitalizacji terenów atrakcyjnych turystycznie i kulturowo oraz poprawiać estetykę przestrzeni publicznych.

Ponadto powiat świdwiński ma również szansę wykreować nowe specjalizacje spędzania wolnego czasu – np. obiekty spa, itp. Oferta ta może być doskonale **uzupełniana zorganizowanymi trasami turystycznymi (rowerowymi, spacerowymi, edukacyjnymi, kajakowymi) oraz tradycyjnymi produktami lokalnymi (wypoczynek nad jeziorami). Taka oferta mogłaby być ofertowana na terenie Gminy Brzeżno.** Dla wykreowania tych nowych specjalizacji ponadlokalnych niezbędne jest rozwijanie infrastruktury turystycznej (atrakcje turystyczne, miejsca noclegowe, gastronomia, itp.) do czego niezbędna jest aktywna współpraca z sektorem prywatnym.

Oferta Gminy Brzeżno nie może być w związku z tym budowana na zasadzie konkurencji, ale na uzupełnianiu i współpracy, włączając własne oryginalne zasoby w obieg turystyczny.

Prawidłowe funkcjonowanie produktów turystycznych, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów Gminy Brzeżno i jego otoczenia, skutkować będzie wzrostem gospodarczym. Pozytywne zmiany zachodzące na rynku lokalnym, dzięki rozwojowi turystyki i dziedzictwa kulturowego, przejawiają się także w innych sektorach gospodarczych i społecznych. Osiągnięcie celu, jakim jest stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej powiatu świdwińskiego niesie za sobą konieczność podejmowania działań zarówno w zakresie kreacji nowych produktów i rozwijania już istniejących, ich modyfikacji i unowocześniania zgodnie z trendami rynkowymi i oczekiwaniami klientów, jak również w zakresie budowy, rozbudowy i stałej poprawy jakości infrastruktury gwarantującej efektywny i prawidłowy rozwój. Głównym założeniem działań podejmowanych w ramach realizacji niniejszego celu jest stworzenie unikalnej, wyróżniającej się na rynku oferty produktowej, która będzie stwarzała nową jakość (wspólna oferta gmin wchodzących w skład powiatu świdwińskiego).

Niezmiernie ważnym aspektem warunkującym powodzenie realizacji tej części strategii jest zawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy wszystkimi samorządami powiatu świdwińskiego na rzecz budowania wspólnej (spójnej) oferty turystycznej kulturalnej, w której każda z gmin ma do zaoferowania interesujące propozycje. Działania w pojedynkę nie przyniosą i nie przyniosą pożądanego skutku.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BRZEŹNO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Wspieranie rozwoju rekreacji i turystyki na bazie podstawowych zasobów, jakimi są walory naturalne gminy</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 1. ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU</p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>1.2. Wzrost konkurencyjności województwa w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym</p>	<p><i>1.2 Działanie</i></p> <p>Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi</p> <p><i>2.2 Działanie</i></p> <p>Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p> <p><i>2.3 Działanie</i></p> <p>Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>
	<p>CEL STRATEGICZNY NR 3 „ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU”</p> <p><i>Cele kierunkowe</i></p> <p>3.6. Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych</p>	
	<p>CEL STRATEGICZNY 4. ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI</p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego</p> <p>4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów</p> <p>4.6. Rewitalizacja obszarów</p>	

	zurbanizowanych	
	<p>CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU”</p> <p><i>Cele kierunkowe</i></p> <p>6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fun- damentu tożsamości regionalnej</p>	

Cele operacyjne

- 2.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej**
- 2.2. Upowszechnienie dostępu do informacji o gminie – informacja i promocja**
- 2.3. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w korzystaniu z usług kultury, sportu i rekreacji**
- 2.4. Wzmacnianie istniejących oraz kreowanie nowych czynników atrakcyjności Gminy w tym w zakresie dostępności infrastruktury oraz jakości oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej**
- 2.5. Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej**

Kluczowe działania/kierunki rozwoju:					
Cel operacyjny	Kierunki działania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony gminy	Partnerzy	lata realizacji
2.1 2.3 2.4 2.5.	Budowa tras rowerowych na terenie Gminy Brzeżno stanowiących element systemu tras rowerowych powiatu świdwińskiego	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2017
2.1 2.3 2.4 2.5.	Utworzenie nowych i remont istniejących tras turystycznych na terenie Gminy Brzeżno stanowiących element systemu tras turystycznych powiatu świdwińskiego	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2020
2.1. 2.2 2.3. 2.4	Utworzenie ponadregionalnego centrum kultury z siedzibą w powiecie świdwińskim.	Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Brzeżno, gminy powiatu świdwińskiego	2016-2017
2.1. 2.2 2.3. 2.4	Budowa domu kultury w Brzeżnie	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2014-2016
2.3 2.4	Stworzenie oferty zajęć wspólnego spędzania czasu przez dzieci oraz rodziców, budowanie oferty międzypokoleniowej	Gmina Brzeżno, Instytucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Biblioteki, muzea, szkoły, kluby sportowe	2014-2027
2.4 2.5	Zagospodarowanie i odnawianie terenów zielonych oraz rekreacyjnych na terenie Gminy	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwa, organizacje	2014-2027

	Brzeżno			pozarządowe	
2.1 2.3 2.4 2.5	Rozwój subregionalnej sieci ścieżek rowerowych, biegowych i innych (wielosezonowe trasy rekreacyjne) oraz ścieżek edukacyjnych, kulturowych i poznawczych	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Parki krajobrazowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, rekreacji i sportu	2014-2027
2.1 2.4	Wspieranie inwestycji niezbędnych do uprawiania turystyki kwalifikowanej w tym zagospodarowanie akwenów wodnych	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, kluby żeglarskie i sportów wodnych, inwestorzy i dzierżawcy	2014-2027
2.1 2.4.	Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury obiektów turystycznych: obiekty noclegowe i gastronomiczne, turystyka aktywna, rekreacyjna, uzdrowskowa, specjalistyczna, kulturowa	Gmina Brzeżno, kapitał prywatny	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	gminy powiatu świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, zarządcy dróg	2014-2027
2.1 2.2 2.4	Współpraca w zakresie łączenia szlaków i tras w ponadgminne i regionalne sieci turystyczne – turystyczny obszar funkcjonalny	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, zarządcy dróg, LGD, Regionalna Organizacja Turystyczna	2014-2018

2.1 2.3 2.4. 2.6.	Rozbudowa małej architektury turystycznej i urządzeń rekreacyjno-sportowych (w szczególności zlokalizowanych nad jeziorami)	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, inwestorzy prywatni, zarządcy dróg, LGD	2014-2027
2.1 2.2 2.4 2.5	Jednolite oznakowanie szlaków, obiektów i atrakcji turystycznych – wizualizacja turystyczna	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, inwestorzy prywatni, zarządcy dróg, LGD	2014-2018
2.2	Rozwój wspólnej, subregionalnej informacji turystycznej	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, inwestorzy prywatni	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Ośrodki turystyczne, obiekty noclegowe i gastronomiczne, organizacje pozarządowe, LGD	2014-2016
2.2 2.3 2.4	Współpraca z sąsiednimi jednostkami w zakresie uzgadniania spójnego kalendarza wydarzeń kulturalnych i turystycznych	Gmina Brzeżno, Instytucje kultury, rekreacji i sportu, gminy powiatu świdwińskiego, Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizatorzy imprez, LGD, organizacje pozarządowe	2014-2016
2.2	Wydawanie wysokiej jakości materiałów promocyjnych	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, powiat świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	2014-2018

				kapitał prywatny	
2.1 2.2	Opracowanie mobilnych informatorów o atrakcjach na terenie Gmina Brzeżno i innych gmin powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Brzeżno, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, Gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	2014-2016
2.1. 2.2	Udział w targach turystycznych ze spójną ofertą Gmina Brzeżno i innych gmin powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Gmina Brzeżno, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, Gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	2014-2027
2.3 2.4.	Ekspozowanie tożsamości regionalnej i wielokulturowej spuścizny historycznej Gminy Brzeżno	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, instytucje kultury, uniwersytety trzeciego wieku	2014-2027
2.1 2.2 2.3 2.4	Wykreowanie rozpoznawalnego produktu turystycznego/kulturalnego Gmina Brzeżno i powiatu świdwińskiego	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego LGD, kapitał prywatny	2014-2016

2.3	Współorganizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym – wydarzenia cykliczne, ponadlokalne	Gmina Brzeżno, Instytucje kultury, rekreacji i sportu	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, LGD, kapitał prywatny	2014-2027
2.3	Realizacja działań związanych z propagowaniem aktywności ruchowej i zdrowego stylu życia	Gmina Brzeżno, Instytucje kultury, rekreacji i sportu	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, szpital powiatowy, kluby sportowe	2014-2027
2.3	Kształtowanie wśród młodzieży sportowego modelu spędzania czasu wolnego (międzyszkolna rywalizacja sportowa)	Gmina Brzeżno, szkoły	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, organizacje pozarządowe, kluby sportowe	2014-2027
2.3	Współpraca finansowa i pozafinansowa z klubami sportowymi i innymi podmiotami działającymi w obszarze sportu i rekreacji	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Kluby sportowe, organizacje pozarządowe	2014-2027

OBSZAR STRATEGICZNY 3 – infrastruktura ochrony środowiska, infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Cel strategiczny 4:

Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej, poprawę dostępności komunikacyjnej, wykorzystanie źródeł odnawialnych oraz likwidacja zaniedbań w zakresie ochrony środowiska.

Strategia postępowania:

Efektem zaplanowanych oraz realizowanych działań powinno być włączenie zasobów dziedzictwa przyrodniczego w obieg gospodarczy, to jest podejmowanie takich działań ochronnych, które chroniąc obecny stan środowiska naturalnego jednocześnie stwarzać będą impulsy do dalszego rozwoju Gminy. Ważne jest zatem właściwe zagospodarowanie przestrzenne oraz planowanie prawnej ochrony przyrody, pozwalające łączyć funkcje gospodarcze, mieszkaniowe i ekologiczne różnych obszarów.

Kluczowym elementem dbałości o stan środowiska naturalnego jest także stan świadomości ekologicznej mieszkańców. Edukacja i promocja postaw eksponujących bieżące i przyszłe korzyści płynące z ochrony środowiska naturalnego zapewnić powinna wyższą efektywność kosztową niektórych rozwiązań oraz przyczynić się do większej partycypacji społecznej w procesie ochrony przyrody.

Wśród innych elementów ochrony naturalnych ekosystemów powinno się uwzględnić wzmocnienie infrastruktury gospodarki wodnej i wodno-ściekowej, w tym systemu oczyszczania ścieków, co powinno pozwolić na polepszenie jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy. Inne kluczowe działania powinny prowadzić do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego (w tym poprzez rozwój energetyki odnawialnej, rozbudowy sieci dystrybucji gazu) oraz poprawy stanu powietrza poprzez wsparcie dla działań ograniczających niską emisję.

Wysoka dostępność komunikacyjna ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego – daje ona sposobność powstawania i rozwoju osadnictwa, jest czynnikiem lokalizacji działalności gospodarczej, stanowi o atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej, wpływa na mobilność mieszkańców, w tym na mobilność zawodową i edukacyjną, a także na dostępność do usług publicznych.

Zewnętrzna dostępność komunikacyjna Gminy Brzeżno zależy w dużej mierze od inwestycji zewnętrznych – krajowych i regionalnych (zapisanych w dokumentach strategicznych, jak np. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r. czy Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020). Zadania niniejsze leżą poza kompetencjami powiatu i Gminy Brzeżno, jednak stanowią dla niej bardzo istotny element rozwojowy. Wyzwaniem dla całej wspólnoty samorządowej jest zatem wspieranie inwestycji drogowych, realizowanych przez inne instytucje i podmioty, celem zwiększenia konkurencyjności Gminy Brzeżno.

Infrastruktura komunikacyjna pobudza rozwój lokalny i regionalny, umożliwia pokonywanie odległości i kształtuje układy przestrzenne, zaspakaja popyt na usługi, kształtuje więzi społeczne, gospodarcze i przestrzenne oraz prowadzi do integracji społecznej.

Zasadniczym wyzwaniem dla samorządu gminnego, pozostającym w jego bezpośredniej gestii, jest dbałość o wysoką wewnętrzną dostępność komunikacyjną Gminy Brzeżno. Dla jej funkcjonowania i rozwoju niezbędne są powiązania komunikacyjne, jak np. drogi, ulice czy ścieżki, drogi rowerowe. Poza rozbudowę, modernizacją i przebudową najważniejszych ciągów komunikacyjnych do parametrów normatywnych, zadaniem jest budowa pozostałej infrastruktury drogowej, czyli m.in. parkingów, chodników, oświetlenia czy zatok przystankowych, a także likwidacja barier architektonicznych.

Lokalny układ drogowy Gminy stanowi uzupełnienie sieci dróg wojewódzkich. Odpowiednia gęstość oraz stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej, przyczynia się do podniesienia konkurencyjności gospodarczej i spójności powiatu świdwińskiego. Ponadto, w sposób pozytywny wpłyną na jakość życia, poziom bezpieczeństwa drogowego i publicznego.

Dostępność komunikacyjną rozumieć trzeba także jako rozwój społeczeństwa informacyjnego, określanego „jako społeczeństwo, w którym przetwarzanie informacji z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych stanowi znaczącą wartość ekonomiczną, społeczną i kulturową”. Ze względu na postęp cywilizacyjny i techniczny, tendencje te będą utrzymane w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BRZEŻNO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej, poprawę dostępności komunikacyjnej, wykorzystanie źródeł odnawialnych oraz likwidacja zaniedbań w zakresie ochrony środowiska.</p>	<p>CEL STRATEGICZNY NR 3 „ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU”</p> <p><i>Cele kierunkowe</i></p> <p>3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</p> <p>3.5. Rozwój infrastruktury energetycznej</p> <p>3.6. Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych</p> <hr/> <p>CEL STRATEGICZNY 4. ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI</p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego</p> <p>4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów</p> <p>4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii</p> <p>4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami</p>	<p><i>1.2 Działanie</i></p> <p>Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi</p> <p><i>2.2 Działanie</i></p> <p>Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p> <p><i>2.3 Działanie</i></p> <p>Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>

	4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	
	CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU” <i>Cele kierunkowe</i> 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej	

Cele operacyjne

- 3.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, chodników i dróg rowerowych
- 3.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej środkami transportu zbiorowego
- 3.3. Zapewnienie szerszego dostępu do infrastruktury komunalnej
- 3.4. Rozwój infrastruktury i systemu usług teleinformatycznych
- 3.5. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa
- 3.6. Rozbudowa infrastruktury technicznej poprawiającej konkurencyjność i niskoemisyjność lokalnej gospodarki (OZE)

Kluczowe działania/kierunki rozwoju:					
Cel operacyjny	Kierunki działania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony gminy	Partnerzy	lata realizacji
3.1 3.2	Budowa dróg rowerowych, jako alternatywny sposób komunikacji w stosunku do transportu samochodowego na obszarze Gminy Brzeżno jako element zintegrowanego systemu dróg rowerowych powiatu świdwińskiego	Gminy Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2020
3.5 3.6	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	Gminy Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2016-2017
3.5 3.6	Budowa instalacji ogniów fotowoltaicznych, solarów słonecznych na budynkach użyteczności publicznej	Gminy Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2014-2020
3.4.	Modernizacja i rozbudowa zasobu dróg powiatowych	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	Gminy Brzeżno	2014-2027
3.4	Modernizacja i rozbudowa dróg gminnych	Gminy Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	-	2014-2027
3.1 3.2	Lobbowanie w zakresie modernizacji dróg wojewódzkich i krajowych na terenie gminy oraz w jej otoczeniu, w tym dróg szybkiego	Gmina Brzeżno	komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Inni zarządcy dróg, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2027

	ruchu				
3.1 3.2	Modernizacja i rozbudowa ciągów pieszych	Gmina Brzeżno	komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Inni zarządcy dróg	2014-2022
3.2	Dążenie do optymalizacji transportu zbiorowego na terenie Gminy Brzeżno – współpraca z przewoźnikami	Gmina Brzeżno	komórka odpowiedzialna za sprawy komunikacji i drogownictwa	Powiat świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego przewoźnicy prywatni	2014-2018
3.2	Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego - rozbudowa sieci szerokopasmowych i infrastruktury dostępowej	Operatorzy teleinformatyczni	komórka odpowiedzialna za sprawy inwestycji infrastrukturalnych	Gmina Brzeżno, Powiat świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego	2014-2018
3.5	Promocja postaw ekologicznych wśród różnych grup mieszkańców i turystów	Gmina Brzeżno, szkoły, instytucje kultury, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	komórka odpowiedzialna za sprawy ochrony środowiska	organizacje pozarządowe, mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027
3.3	Rozbudowa systemu kanalizacyjnego, szczególnie w otoczeniu zbiorników wodnych	Gmina Brzeżno	komórka odpowiedzialna za sprawy inwestycji infrastrukturalnych	Mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2022
3.3	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Brzeżno	komórka odpowiedzialna za sprawy inwestycji infrastrukturalnych	Mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027
3.6	Wspieranie działań zmierzających do wykorzystania OZE	Gmina Brzeżno, gminy powiatu świdwińskiego,	komórka odpowiedzialna za sprawy ochrony	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,	2014-2027

		kapitał prywatny	środowiska	mieszkańcy powiatu, inwestorzy	
3.5	Zinventaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci oraz działania prewencyjne	Gmina Brzeżno	komórka odpowiedzialna za sprawy ochrony środowiska	Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, szkoły	2014-2027
3.3. 3.5	Doskonalenie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy i budowanie świadomości społecznej	Gmina Brzeżno, gminy powiatu świdwińskiego, podmioty odpowiedzialne za gospodarkę odpadami	komórka odpowiedzialna za sprawy ochrony środowiska	Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, Nadleśnictwa, mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027

OBSZAR STRATEGICZNY 4 – pomoc społeczna i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, administracja publiczna

Cel strategiczny 5:

Tworzenie przestrzeni publicznej i kompleksowych rozwiązań zapewniających integrację mieszkańców i poczucie bezpieczeństwa

Strategia postępowania:

Sektor usług społecznych, do którego zaliczyć należy, zdrowotną, pomoc społeczną, bezpieczeństwo, a wraz z nim warunki mieszkaniowe i więzi społeczne, wpływają bezpośrednio na jakość życia mieszkańców danej jednostki, a tym samym na ich aktywność. Wśród wyznaczników odpowiedniego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w parze z jakością tychże usług powinna iść odpowiednia ich dostępność, przejawiająca się m.in. zminimalizowaniem utrudnień dostępowych dla mieszkańców. Usługi te zostały mocno zaakcentowane w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, stąd też można domniemywać, że szczebel centralny będzie je traktował priorytetowo. Także Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 podkreśla istotę dostępności do usług publicznych i zapewnienia odpowiedniej ich jakości. Tymczasem Gmina Brzeżno zakwalifikowana jest (w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego) do obszarów o najniższym dostępie do usług publicznych. Permanentne podwyższanie jakości świadczonych usług publicznych, ich doskonalenie, a także dążenie do osiągnięcia jak najlepszej dostępności, wynikają z postępu cywilizacyjnego, oraz stanowią odpowiedź na rosnące wymagania i oczekiwania obywateli względem administracji publicznej. Oferta społeczna wpływa bowiem na takie dziedziny jak demografia (głównie migracje), aktywność mieszkańców, tożsamość lokalna – niezwykle ważne w kontekście prawidłowego funkcjonowania wspólnoty gminnej.

Strategia postępowania w obszarze integrującej polityki społecznej i ochrony zdrowia zakłada racjonalne i efektywne kierowanie działań prewencyjnych i interwencyjnych, adekwatnych do precyzyjnie zdiagnozowanych potrzeb. Nowoczesna polityka społeczna rozumiana będzie jako integracja potrzeb oraz instrumentów – głównych odbiorców tej polityki, oraz jako współpraca różnych podmiotów publicznych szczebla gminnego i powiatowego z odpowiedzialnymi za realizację polityki społecznej i

zdrowotnej podmiotami należącymi do struktur jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, administracji rządowej, a także partnerów społecznych i prywatnych. W odpowiedzi na konsekwencje postępujących zmian struktury demograficznej konieczne będzie zbudowanie nowej oferty specjalistycznych usług adresowanych dla grupy seniorów (działania te powinny mieć charakter wyprzedzający - przygotować służby i społeczeństwo powiatu do zbudowania nowej oferty). Poza tym, priorytetem będzie realizacja polityki prorodzinnej oraz wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych.

W aspekcie bezpieczeństwa publicznego zaplanowano działania mające na celu silniejsze zintegrowanie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym w powiecie świdwińskim i zwiększanie poziomu bezpieczeństwa m.in. poprzez modernizację infrastruktury oraz poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych czy kształtowanie i promocję postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji zagrożeń.

Ważnym aspektem dla Gminy Brzeżno jest również tworzenie warunków dla rozwoju nowych inicjatyw wzmacniających więzi społeczne i przeciwdziałającym wykluczeniu społecznemu.

Jednym z kluczowych zagadnień w obecnym okresie programowania UE (2014-2020) będzie rewitalizacja miast i obszarów wiejskich. Proces ten jest rozumiany jako kompleksowy program remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych – jak np. modernizacja infrastruktury – z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach: bezrobocie, przestępczość, brak równowagi demograficznej, itp. Niewłaściwym jest postrzeganie rewitalizacji wyłącznie poprzez pryzmat remontów infrastruktury. Niniejszy cel operacyjny wskazuje na konieczność kontynuowania procesów rewitalizacyjnych na terenie Gminy Brzeżno.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BRZEŻNO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i> Tworzenie przestrzeni publicznej i kompleksowych rozwiązań zapewniających integrację mieszkańców i poczucie bezpieczeństwa</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 1. ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU <i>Cele kierunkowe:</i> 3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</p>	<p>1.3 Działanie Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne</p> <p>2.2 Działanie Wspieranie obszarów o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p> <p>2.3 Działanie Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p> <p>3.4 Działanie Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej</p>
	<p>CEL STRATEGICZNY 4. ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI <i>Cele operacyjne:</i> 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych</p>	
	<p>CEL STRATEGICZNY NR 5 „BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI” <i>Cele kierunkowe:</i> 5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego</p>	
	<p>CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU” <i>Cele kierunkowe:</i> 6.1. Wspieranie funkcji rodziny 6.2. Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej 6.3. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego 6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji</p>	

	<p>społeczności lokalnej</p> <p>6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej</p> <p>6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej</p>	
--	---	--

Cele operacyjne

- 4.1. Zwiększenie dostępu do usług medycznych wysokiej jakości i profilaktyki zdrowotnej**
- 4.2. Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu**
- 4.3. Dostosowanie infrastruktury i oferty w zakresie opieki społecznej do zachodzących zmian demograficznych**
- 4.4. Ograniczenie negatywnego oddziaływania społecznego obszarów zdegradowanych oraz problemowych**
- 4.5. Rewitalizacja i/lub zagospodarowanie terenów zielonych w przestrzeni publicznej**
- 4.6. Rewitalizacja i/lub zagospodarowanie obiektów zabytkowych**
- 4.7. Efektywny systemu zachęt dla partnerów lokalnych do realizacji nowych funkcji na terenach i w obiektach o wartości historycznej i kulturowej**
- 4.8. Rozwinięte społeczeństwo informacyjne oraz rozwój publicznych e-usług**
- 4.9. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego**
- 4.10. Sprawnie działająca administracja oraz rozwinięta i współpraca sieciowa**
- 4.11. Rozwijanie tożsamości i integracji społeczności oraz proaktywna polityka prorodzinna.**

Kluczowe działania kierunki rozwoju:					
Cel operacyjny	Kierunki działania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony powiatu	Partnerzy	lata realizacji
4.2 4.3. 4.8	Rozwój infrastruktury opieki nad seniorami w kontekście starzenia się społeczeństwa	Gmina Brzeżno	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, organizacje pozarządowe,	2016-2027
4.1	Promocja i upowszechnianie zdrowego stylu życia	Gmina Brzeżno, Instytucje kultury, sportu i rekreacji	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, szpital powiatowy w Połczynie-Zdroju, kluby sportowe	2014-2027
4.2 4.4 4.5 4.11	Wpieranie i integracja działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	Gmina Brzeżno, Organizacje pozarządowe	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2014-2017
4.3	Podejmowanie działań dostosowawczych w polityce społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa	Gmina Brzeżno, Ośrodki Pomocy Społecznej, kapitał prywatny	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe	2014-2027
4.1. 4.2. 4.3 4.11	Podejmowanie działań dostosowawczych z zakresu opieki medycznej do wyzwań demograficznych	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Gmina Brzeżno, Szpital Powiatowy, NFZ, organizacje pozarządowe	2014-2027

			Społecznych		
4.2 4.3 4.11	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Powiatowy Urząd Pracy	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe	2014-2027
4.8 4.9 4.10	Uruchomienie e-systemu (sms /lub i on-line) do komunikacji ze społeczeństwem	Powiat Świdwiński	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za sferę administracyjną	Gmina Brzeżno, Gminy powiatu świdwińskiego	2016-2018
4.9 4.10	Uruchomienie e-usług w działalności instytucji publicznych	Gmina Brzeżno	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za sferę administracyjną	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2016-2018
4.8 4.10 4.11	Wspieranie działań na rzecz wzmocnienia świadomości i tożsamości lokalnej mieszkańców Gminy	Gmina Brzeżno, Instytucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Biblioteki, muzea, szkoły itp.	2014-2027
4.11	Promocja aktywności na rzecz społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i starszych oraz wzmocnienie wolontariatu	Gmina Brzeżno, Instytucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Organizacje turystyczne, biblioteki, muzea, szkoły	2014-2027
4.11	Promocja i wsparcie form samoorganizacji społecznej	Gmina Brzeżno, instytucje kultury	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, biblioteki, muzea, szkoły	2014-2027
4.8 4.9 4.10	Współpraca międzysamorządowa wewnątrz powiatu świdwińskiego – realizacja wspólnych działań	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński, gminy powiatu	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,	2014-2027

	projektowych	świdwińskiego,	gospodarczego	środowiska pozarządowe i gospodarcze	
4.8 4.10 4.11	Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe	2014-2027
4.10 4.11	Rozwijanie partnerstw publiczno-prywatnych i publiczno-społecznych	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Organizacje pozarządowe, podmioty prywatne	2014-2027
4.10	Aktywny udział gminy w krajowych i międzynarodowych sieciach współpracy	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy promocji i rozwoju gospodarczego	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, partnerzy zagraniczni	2014-2027
4.9	Poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych, wsparcie zewnętrznego finansowania	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe	Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2027
4.2 4.9 4.10 4.11	Kształtowanie postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych	Gmina Brzeżno, Szkoły	Komórka odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, OSP, organizacje pozarządowe	2014-2027
4.9	Rozbudowa elektronicznych systemów monitorowania bezpieczeństwa publicznego	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, Komenda Powiatowa Państwowej	2014-2027

				Straży Pożarnej, OSP	
4.9	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym (inwestycje infrastrukturalne, monitoring, działania profilaktyczne)	Gmina Brzeżno, Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, Komenda Powiatowa Policji	Komórka odpowiedzialna za zarządzanie kryzysowe	-	2014-2027
4.4	Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych, w terenów po byłych PGR	Gmina Brzeżno, Wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	organizacje pozarządowe	2014-2027
4.4 4.5 4.6 4.7	Kontynuacja działań z zakresu odnowy centrów miejscowości wiejskich oraz podnoszenie estetyki przestrzeni publicznych	Gmina Brzeżno	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	Starostwo Powiatowe, Lokalna Grupa Działania, organizacje pozarządowe, parafie	2014-2027
4.2. 4.4. 4.7.	Budowa i modernizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych – mieszkania socjalne i komunalne	Gmina Brzeżno	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za pomoc społeczną Wydział Spraw Społecznych	-	2014-2027
4.6 4.7	Konserwacja i remont zabytkowych budynków użyteczności publicznej będących własnością gminną	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2014-2027
4.5 4.6 4.7	Rewitalizacja zabytkowych budynków oraz parków	Gmina Brzeżno	Komórka odpowiedzialna za sprawy budownictwa i architektury	-	2014-2020

9. SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY BRZEŻNO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023 – 2027

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

W procesie realizacji Strategii, kluczową rolę odgrywać będzie Wójt Gminy, rozumiany jako strategiczny organ wykonawczego samorządu gminnego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów strategicznych. Przywództwo pełnione w przestrzeni realizacji Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027, obejmować będzie następujące formy aktywności:

- inspirowanie samorządów gminnych powiatu świdwińskiego do budowania własnych strategii i programów lokalnych, uwzględniających cele określone w Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027,
- mobilizowanie podmiotów prywatnych i pozarządowych, działających na terenie Gminy Brzeżno do włączania się do realizacji kierunków interwencji Strategii Rozwoju, które leżą w ich sferze kompetencyjnej,
- angażowanie partnerów zewnętrznych do podejmowania części zadań wdrożeniowych na podstawie porozumienia lub umowy z samorządem gminnym, powiatowym, w przypadkach, w których realizacja określonych przedsięwzięć na poziomie lokalnym lub subregionalnym oznacza większą skuteczność oraz prowadzi do lepszych efektów,
- aktywne współdziałanie z władzami samorządów sąsiednich, na rzecz realizacji przedsięwzięć o znaczeniu strategicznym (ponadlokalnym),

- w zakresie uzgodnionych spraw stanowiących obszar wspólnego zainteresowania,
- aktywna współpraca z samorządem powiatowym, regionalnym oraz administracją rządową, umożliwiającą prezentację stanowisk, wymianę opinii oraz uzgadnianie stanowisk w sprawach kluczowych dla rozwoju Gminy oraz mających znaczenie strategiczne dla rozwoju województwa zachodniopomorskiego.

Instytucjonalną strukturę systemu monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 tworzą:

- Rada Gminy Brzeżno,
- Wójt Gminy Brzeżno,
- Zespół Roboczy – pełniący rolę centrum koordynacyjnego ds. monitorowania Strategii Rozwoju, powołany Zarządzeniem Wójta.
- Komórki organizacyjne Urzędu Gminy Brzeżno i jednostki gminy – pełniące rolę:
 - jednostek realizujących konkretne kierunki interwencji Strategii Rozwoju, będące w kompetencjach samorządu gminnego (sfera podległości) i zarazem jednostek monitorujących te kierunki interwencji ze strony Gminy (sprawozdania składane do Samodzielnego stanowiska ds. oświaty i promocji gminy),
 - jednostek monitorujących ze strony Gminy te kierunki interwencji, które są w kompetencjach innych podmiotów (prywatnych, pozarządowych, samorządów gminnych, powiatowych i regionalnego, administracji rządowej, itp.) – uzyskiwanie danych i informacji oraz przekazywanie ich do Samodzielnego stanowiska ds. oświaty i promocji gminy.

ODPOWIEDZIALNOŚCI I KOMPETENCJE

Zespół Roboczy

- Przygotowuje materiały i narzędzia do monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno,
- Analizuje informacje i wyniki przekazywane przez komórki merytoryczne z prowadzonego monitoringu Strategii Rozwoju Gminy,
- opracowuje „Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno”

Przewodniczący Zespołu Roboczego

- Kieruje pracami Zespołu Roboczego,
- Ustala harmonogram pracy Zespołu Roboczego,
- Dokonuje rozdziału zadań między Członkami Zespołu Roboczego,
- W imieniu Zespołu Roboczego prowadzi korespondencję z komórkami:
 - merytorycznymi.
 - przedkłada do akceptacji Wójtowi Gminy „Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno”.

Kierownicy/dyrektorzy/Samodzielne stanowiska komórek merytorycznych

- Biorą udział w pracach Zespołu Roboczego lub wyznaczają pracownika merytorycznego i delegują go do prac w Zespole Roboczym.
- Odpowiadają za przeprowadzenie monitoringu realizacji Strategii Rozwoju w wybranych obszarach strategicznych i zakresie realizowanych zadań.
- Przekazują pisemną informację i wyniki prowadzonego monitoringu realizacji Strategii Rozwoju do Przewodniczącego Zespołu Roboczego.

Członek Zespołu Roboczego

- Realizuje zadania Zespołu Roboczego przydzielone przez Przewodniczącego Zespołu.

Wójt Gminy

- Powołuje Zespół Roboczy
- Akceptuje Raport z monitoringu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno i przedkłada Radzie Gminy,
- Inicjuje proces ewaluacji i powołuje Zespół ds. ewaluacji Strategii Rozwoju.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 dokonywane będą co 2 lata⁵⁹. Wójt Gminy Brzeżno dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii, w oparciu o następujący TRYB POSTĘPOWANIA:

⁵⁹ Rokiem bazowym jest rok 2014. Pierwsze sprawozdanie zostanie wykonane w roku 2016. Kolejne co 2 lata.

- 1) Wójt Gminy informuje o planowanym przeglądzie Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno i powołuje Zespół Roboczy.
- 2) Kierownicy komórek organizacyjnych biorą udział w pracach Zespołu lub delegują pracowników do pracy w Zespole Roboczym.
- 3) Pracami Zespołu Roboczego kieruje Przewodniczący, który określa szczegółowy harmonogram pracy oraz dokonuje rozdziału zadań między członków Zespołu Roboczego.
- 4) Zespół Roboczy przeprowadza wstępną analizę obszarów strategicznych Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno i przygotowuje materiały i narzędzia w postaci formularzy, do prowadzenia monitoringu realizacji Strategii.
- 5) Przewodniczący Zespołu Roboczego kieruje do kierowników komórek organizacyjnych pismo informacyjne (określające w szczególności zasady i terminy przeprowadzenia monitoringu) wraz materiałami i narzędziami do prowadzenia monitoringu realizacji Strategii.
- 6) W terminie określonym przez Przewodniczącego Zespołu Roboczego, lecz nie dłuższym niż do dnia 30 czerwca każdego roku, kierownicy komórek organizacyjnych przekazują informację zwrotną i wyniki przeprowadzonego przeglądu realizacji Strategii w wybranych obszarach strategicznych.
- 7) Zespół Roboczy dokonuje analizy przekazanych przez komórki merytoryczne informacji i wyników a następnie opracowuje Raport z monitoringu Strategii.
- 8) Przewodniczący Zespołu Roboczego przedkłada Raport do akceptacji Wójtowi Gminy.
- 9) Wójt Gminy kieruje Raport do Zespołu Roboczego do ponownej analizy lub akceptuje go i podaje do publicznej wiadomości poprzez przekazanie dokumentu do Biura Rady Gminy Brzeżno w terminie do dnia 30 października każdego roku raportowania.
- 10) Proces ewaluacji Strategii Rozwoju rozpoczyna się z inicjatywy Wójta Gminy. W tym celu Wójt Gminy powołuje kilkusobowy Zespół ds. ewaluacji Strategii, złożony z przedstawicieli władz samorządowych, środowisk naukowych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych.
- 11) Proces ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy prowadzony jest nie częściej niż co 4 lata.

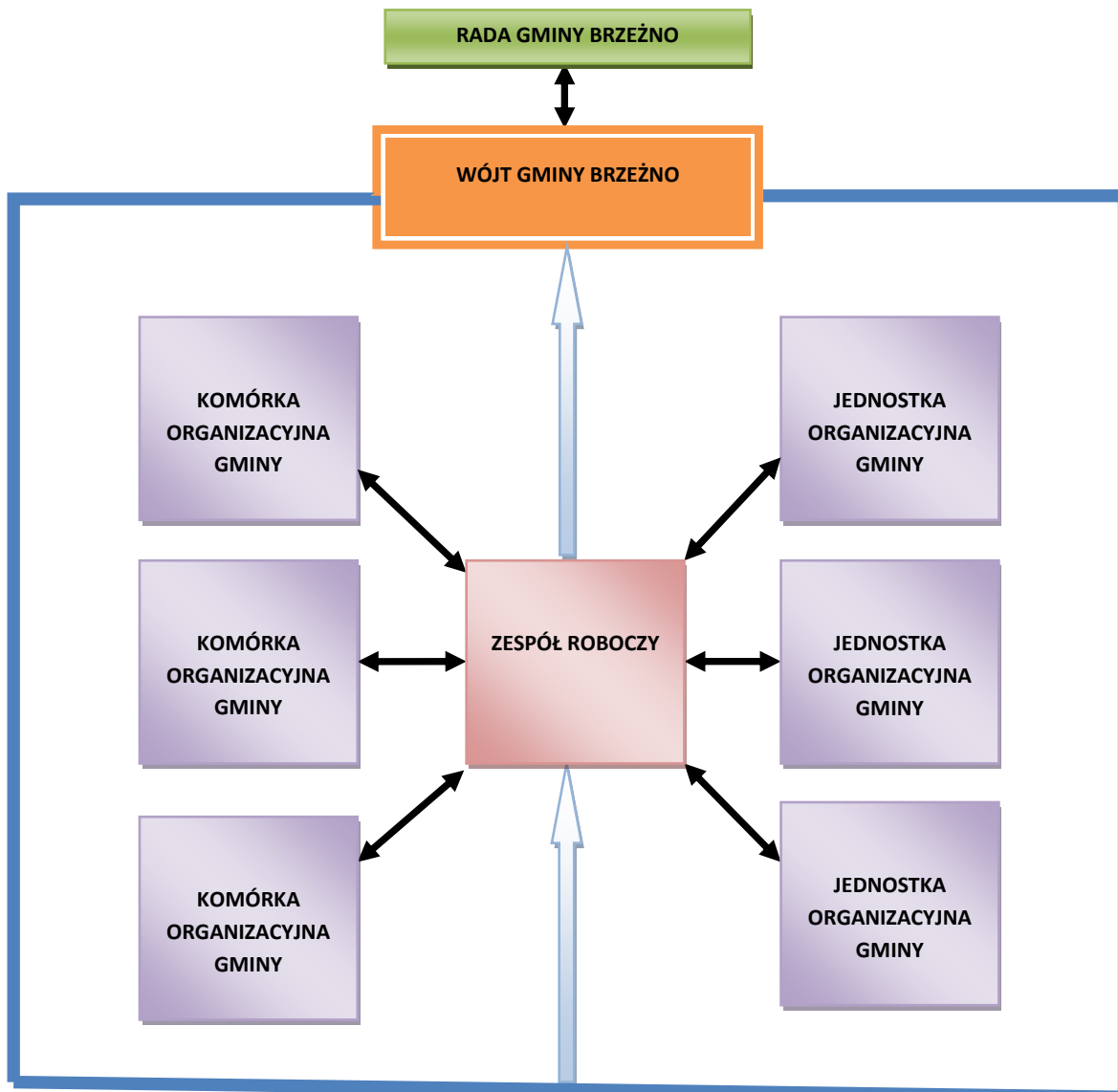
- 12) Zespół ds. ewaluacji Strategii we współpracy z Zespołem Roboczym nie częściej niż raz na 4 lata w oparciu o zapisy Strategii dokonuje analizy realizacji zadań strategicznych na podstawie raportów przygotowywanych przez Zespół Roboczy
- 13) Wójt Gminy we współpracy z Zespołem ds. ewaluacji Strategii będzie identyfikował potrzeby zmian zapisów Strategii w oparciu o wnioski komórek organizacyjnych oraz wyniki analizy stanu Gminy i posumowania realizacji Strategii. Propozycje weryfikacji Strategii przedstawiane będą Radzie Gminy.

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii Rozwoju, przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania strategii dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Podstawowym źródłem danych do monitorowania strategii stała się statystyka publiczna, a w niektórych przypadkach konieczne jest zawiązanie porozumień z instytucjami zewnętrznymi. W ramach analizy wskaźnikowej realizowanej przez Zespół Roboczy, mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych.

Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2014) i roku ostatniego badania (dynamika). Analiza wskaźnikowa może przedstawiać dostępne wskaźniki w układzie gminy, gmin powiatu świdwińskiego lub innych obszarów funkcjonalnych.

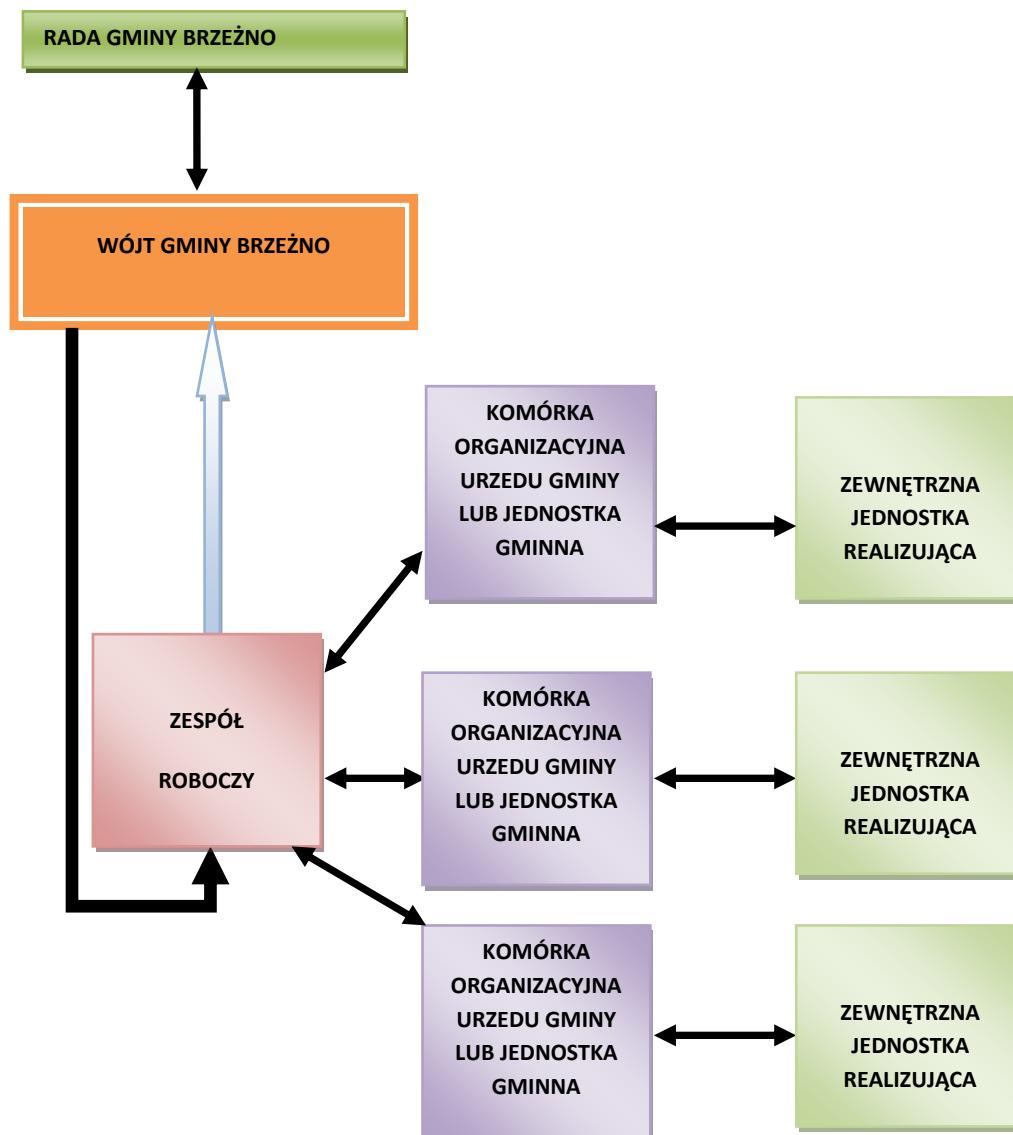
Raport z realizacji kierunków interwencji przygotowywany przez Zespół Roboczy opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne komórki Urzędu Gminy w Brzeźnie oraz jednostki organizacyjne. Strategii Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 precyzuje w każdym kierunku interwencji jednostkę realizującą dany kierunek interwencji oraz jednostkę monitorującą dany kierunek interwencji ze strony Gminy. Jeżeli dany kierunek interwencji mieści się w kompetencjach samorządu gminnego (sfera podległości), to zarówno jednostką realizującą, jak i monitorującą ze strony Gminy jest konkretna komórka Urzędu Gminy w Brzeźnie lub jednostka Gminy Brzeżno. W przypadku takich kierunków interwencji, wskazana komórka lub jednostka organizacyjna składa sprawozdanie do Zespołu Roboczego, które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii.

Schemat przepływu informacji sprawozdawczej dla kierunków interwencji ze sfery podległości wygląda następująco:

Jeżeli dany kierunek interwencji mieści się w kompetencjach instytucji zewnętrznej – samorząd gminny lub regionalny, administracja rządowa, podmioty prywatne i pozarządowe (sfera współzależności i sfera oddziaływania) – to jednostką realizującą wskazaną w Strategii Rozwoju jest konkretna instytucja zewnętrzna, natomiast jednostką monitorującą ze strony Gminy jest konkretna komórka Urzędu Gminy w Brzeźnie lub jednostka organizacyjna, która merytorycznie jest zbieżna z przedmiotem danego kierunku interwencji. W przypadku takich kierunków interwencji, wskazana komórka lub jednostka (czyli jednostka monitorująca ze strony Gminy) pozyskuje informacje od jednostki realizującej, dotyczące stanu wdrożenia danego kierunku

interwencji i składa sprawozdanie do Zespołu Roboczego, które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii. Schemat przepływu informacji sprawozdawczej dla kierunków interwencji ze sfery współzależności i sfery oddziaływania wygląda następująco:

Sprawozdania z realizacji poszczególnych kierunków interwencji są składane przez komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Brzeżnie oraz jednostki organizacyjne Gminy do Zespołu Roboczego, który pełni rolę centrum koordynacyjnego Strategii Rozwoju. Na podstawie złożonych sprawozdań z danego roku sprawozdawczego, Zespół Roboczy opracowuje raport z realizacji kierunków interwencji, który wraz z analizą wskaźnikową jest podstawą dla Wójta Gminy Brzeżno oraz Rady Gminy do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwoju, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i

uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w otoczeniu Gminy). Dla zwiększenia efektywności procesu sprawozdawczego z realizacji kierunków interwencji Strategii Rozwoju, komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Brzeźnie oraz jednostki organizacyjne Gminy składają sprawozdania na ujednoliconym formularzu sprawozdawczym, wg następującego wzoru:

KIERUNEK INTERWENCJI NR			
Cel strategiczny nr	Cel operacyjny nr	Jednostka Realizująca:	Jednostka monitorująca ze strony powiatu:
OPIS STANU REALIZACJI KIERUNKU INTERWENCJI			
(m.in.: zrealizowane przedsięwzięcia w danym roku, stopień realizacji kierunku interwencji, skuteczność zastosowanych instrumentów realizacyjnych, ocena partnerów realizacyjnych, sukcesy realizacyjne, uzyskane efekty)			
OPIS POWSTAŁYCH TRUDNOŚCI REALIZACYJNYCH			
(m.in.: problemy powstałe na etapie realizacji, opóźnienia i ich przyczyny, środki podjęte w celu przezwyciężenia trudności, rekomendacje dotyczące zmian w realizacji kierunku interwencji, możliwe usprawnienia)			
OPIS ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA			
(wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunku interwencji w danym roku, w podziale na źródła finansowania)			
Budżet Gminy	(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)	
Budżet jednostki realizującej	(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)	

Budżet	(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)
Ogółem	(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)
DOKUMENTY ZWIĄZANE (np. Uchwała Rady Gminy)		

10. ZAŁĄCZNIKI I FORMULARZE

Analiza wskaźnikowa, bazująca na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii Rozwoju, będzie przygotowywana przez stanowisko/jednostkę mającą w kompetencjach nadzór nad strategią gminy w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne samodzielne stanowiska, i jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji do stanowiska/jednostki mającej w kompetencjach nadzór nad strategią gminy,
- statystyka publiczna gromadzona w Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl, www.strateg.gov.pl).

Mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych, tj. np. w porównaniach względnych do innych gmin powiatu świdwińskiego i średniej dla województwa zachodniopomorskiego oraz kraju. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2014 r.) i roku ostatniego badania (dynamika). Analiza wskaźnikowa może przedstawiać dostępne wskaźniki w układzie gminnym.

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statystycznych do stanowiska/jednostki mającej w kompetencjach nadzór nad strategią gminy przez inne samodzielne stanowiska oraz jednostki gminy wygląda następująco:

TABELA WSKAŹNIKÓW

Cel operacyjny nr					
Mierniki i wskaźniki procesu	Opis wskaźnika	Wartość oczekiwana wskaźnika	Odpowiedzialny za zbieranie wskaźników	Termin zbierania wskaźników	Źródło danych